

Cora, of De zegeprael der liefde op het bijgeloof : tooneelspel

<https://hdl.handle.net/1874/366441>

*Dr. J. de Meijer
M. 157 e.*

J. de Meijer

Tooneelstukken
Te WINKEL
No. 13

1-11-11

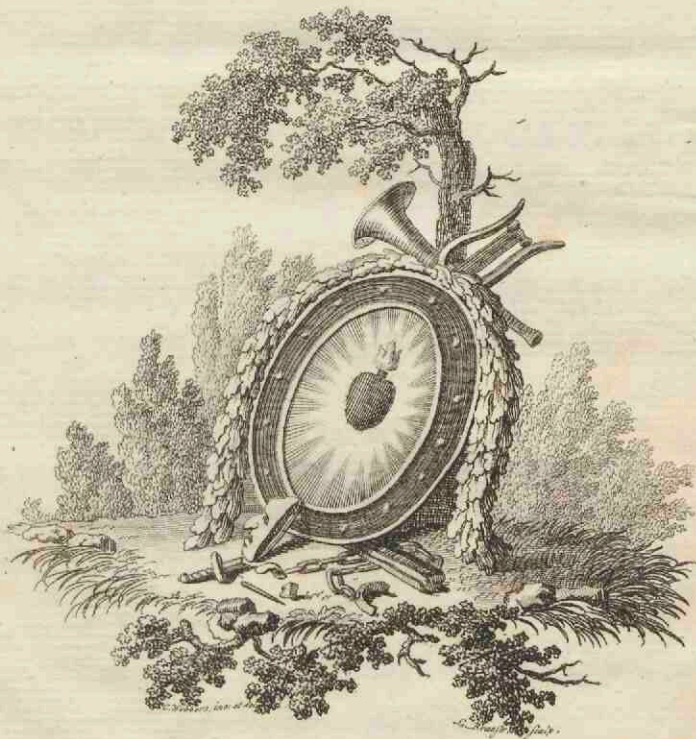

C O R A,

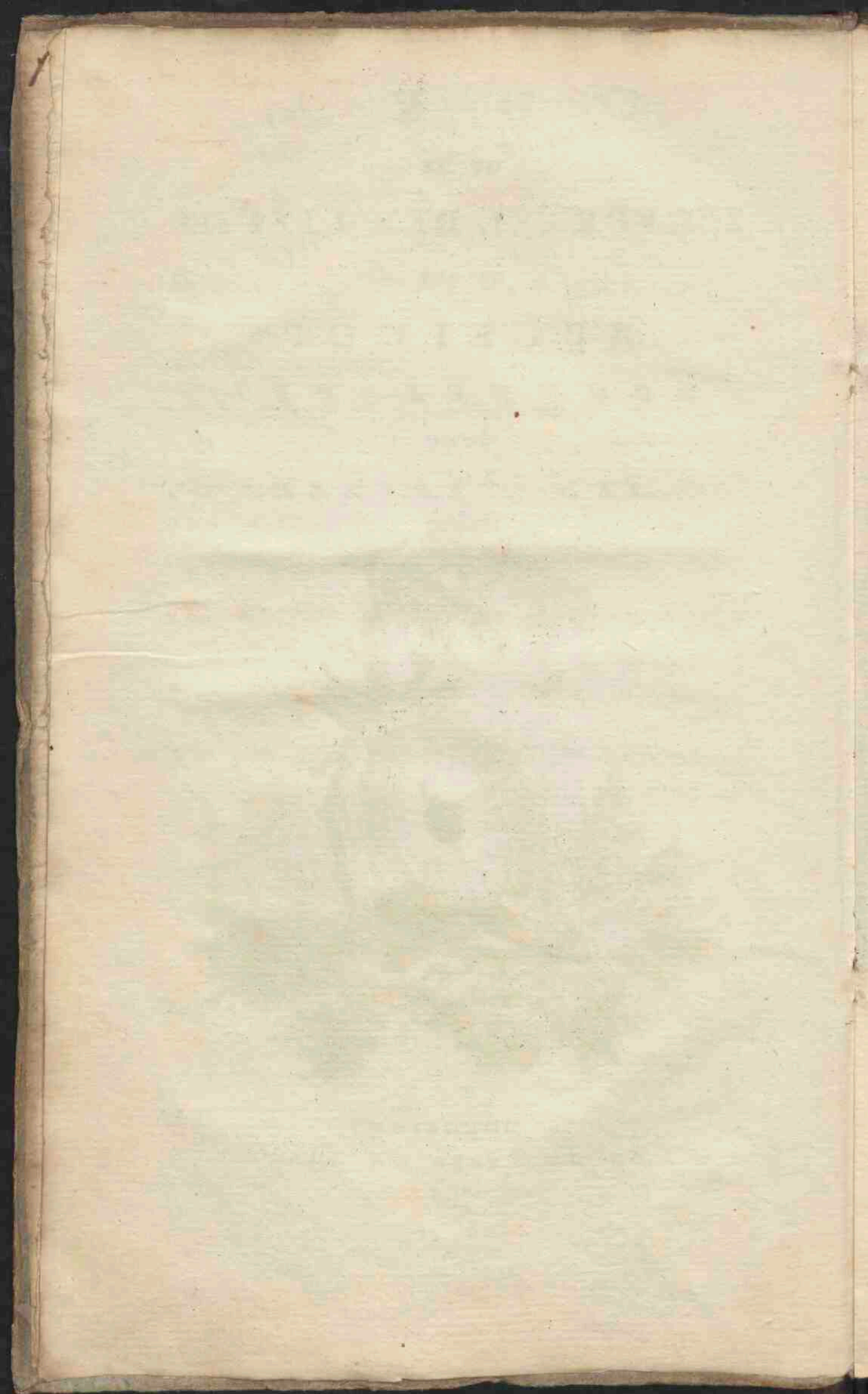
T O O N E E L S P E L.

W O R L D
T O U R I S M

C O R A,
 OF DE
 ZEGEPRAEL DER LIEFDE
 OP HET
 BIJGELOOF.
 T O O N E E L S P E L;
 door
 J A N V E R V E E R.

Te DORDRECHT,
 Bij de Leeuw en Krap,
 1790.

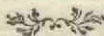
A E N D E
L E D E N
V A N H E T
DICHT- EN LETTERLIEVEND
G E N O O T S C H A P,
O N D E R D E S P R E U K:
S T U D I U M S C I E N T I A R U M G E N I T R I X,
T E
R O T T E R D A M.

*De vriendschap — schuldelooze vreugd,
Die't hart, in de onbezorgde jeugd,
Met zachte handen, streeft — ons't leven doet waerdereu;
Laet nog een' nasmaek aen de ziel,
Zelfs lang na dat die vreugd, door ramp, zich zag beheeren,
De vriendschap ons ontviel. —*

't Bezef, kunstgrage Maetschappij,
 Dat ik der lieve Poëzij,
 Met enklen uit uw kring, dien Tempel op hielp richten,
 Die thands al' hare tempels tart,
 In 't kwijnend Nederland, kan nog den ramp verligten,
 Van mijn gebogen hart.

De vaek herhaelde Erinnerung
 Van 't zoet, dat mij een kleene kring,
 Van jonge, en aen elkaer getrouwe, kunstgenoten,
 In blijder dagen, smaken deed,
 Een kring, waeruit uw Koor alleen is voortgesproten,
 Vermindert nog mijn leed.

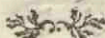

Toen vriendschap, onze hartvriendin,
 Geleid door kunst- en broedermin,
 Ons, aen den gullen haerd, het speeltuig gaf in handen,
 Toen nog geen zucht naer 't Eermetael,
 Maer liefde voor de Kunst, de harten wist te ontbranden
 In 't stille Leeuwendael! —

De *erinnering van dit genot,*
Wijdt, nu het grillig — 't wreedlig lot,
Mij aen uw' ommegang — uw bijzijn, heeft onttoogen,
Een teedre telg van mijne kunst,
Geboren onder 't juk — uit kwijnend dichtvermogen,
Aen uwe liefde en gunst.

Zoo ik die gunst nog waerdig ben,
En zoo mijn hart u niet miskenn',
Zoo de uwen nog om 't leed, den ramp der onschuld treuren,
Dan wijdt gij ook mijn Peruaen',
Daer dwang en bijgeloof haer naer den graskuil sleuren,
Een stille — weeke traen! —

Zoo gij den wolf, in 't schapenvacht,
Tartuffes nakroost, nog verächt,
Schoon 't domme volk het eert, aen Gods ontwijde altaren,
Door giftig adderspog besmet,
Dan zegte, als 't cork doemt: het zaed dier huichelaren
Is nog geen perk gezet! —

Zoo 't heil der onschuld u nog streelt,
 Uw ziel nog in haer zege deelt,
 Dan gloeit zij wis van vreugd, wen uw nog vochtige oogen
 Mijn schoone CORA zien onrukt,
 Aen 't priesterlijk gezach — dat huigchelend vermogen,
 Dat nog de deugd verdrukt.

Dan schreit gij, van gevoel en vreugd,
 Wanneer haer schuldellooze jeugd,
 Aen 't hart van haren Held, heur liefde ziet bekroonen,
 En, met het hoogste heilgewin,
 Het afgesreden leed, zoo mild — zoo rijk, ziet toonen.
 In de armen van de min.

Zoo deugd — zoo edelaerdigheid,
 Schoon in een heidensch Vorst, u vleit,
 Dan zal ATALIBA uw teedre ziel behagen,
 Daer zijne tacl hen blozen doet,
 Die, op den troon geplactst, den naem van Jezus dragen,
 Maer — dorstig zijn naer bloed! —

Dan,

Dan, huist, in uwen grootschen kring,
Nog, hier of daer, een aterling,
Dien 't lage zelfbelang, voor zich doet nederknielen,
Die, om het goud, zijn' plicht verried,
Vergeest mijn hart dit zwak, aen zulke vuige zielen,
Wijde ik mijn CORA niet! —

Verschoon, o kunstgewijde Rij,
De zwakheid mijner Poëzij;
Denk, datze uw hulp — uw' raed — uw lesfen moet ontberen,
Denk, dat zij schaers uw zangen hoort,
En, uit uw vriendenmond, thands niet dien toon kan leeren,
Die zoo verrukt — bekoort. —

Eén bede, Lieve Vriendenstoet,
Meng in mijn' wrangen kelk het zoet,
Dat uwe vriendschap mij, zoo meenigwers, deed smaken;
Dat zij mij haren zegen schenk,
En, op uw' Helikon — bij uwe feestvermaken,
Mij, nu en dan, gedenk'. —

*Geen wederspoed — geen leed — geen dwang ,
Beklemme uw ziel — verdoove uw' zang :
Zingt gij, door zuivere — door deugdgewijde toonen ,
De heff' van 't kruispand rijnrendom ,
Den dubbelhartigen en Midas laste zonen ,
Voor 't oog der Braven, stom! —*

JAN VERVEER.

*

*

*

B E R I C H T.

Ziet hier, Beminnaers der zoete Poëzij, mijne Indiaensche Schoone, van wie ik, voor mijne berijming van *ZAÏRE*, met een enkel woord, gewaegde, u onder het vriendlijk oog gebragt. — Het onderwerp van dit Tooneelstuk is uit *Les Incas, ou la destrucion de Peru*, van den vriend der menschen, *MARMONTEL*, getrokken: een werkje, waerin de bloed- en gouddorst der Castiljaensche *Kristenen*, en de menschlievende, en met de daed kristelijke wijze van denken en handelen der Peruaensche *Helden*, met waer verwen, worden afgemaeld. —

Aen hen, die dit uitmuntend stukje, of de schilderachtige vertaling van het zelve, door den tael- en dichtkundigen

LEUTER, wien ik, voor een aanzienlijk gedeelte, mijne liefde voor de bekoorlijke Poëzij, en de vorderingen, die ik in dezelve mogt gemaakt hebben, verplicht ben, en wiens nagedachtenise ik hier dit kleene offer wijde, met opmerking' hebben ingezien, zal mijne beminlijke CORA niet geheel onbekend zijn; gelijk als het ook aen hen, die de, van tijd tot tijd, uitkomende Tooneelstukken in handen krijgen, niet onbewust zal wezen, dat reeds in den Jare 1784, een Treurspel getiteld CORA, OF DE PERUANEN, het licht zag: een stuk, dat zijnen oorsprong aen het zelfde beginsel, waeruit mijn CORA is voortgesproten, verschuldigd is; doch het welk, zoo ten aanzien van het groote oogmerk, als met opzicht tot de gansche wijze van behandelen, in zoo verre van mijn Tooneelstuk onderscheiden is, dat niemand, die onbevooroordeeld denkt, mij, op eenigen grond, zal kunnen beschuldigen, dat ik, in dit opzicht, een navolger ben. —

Voor hen mijner Lezeren, die geene gelegenheid hebben mogten, om *De Incas, of de verwoesting van het Rijk van Peru*, in te zien, dient, ter opheldering mijner CORA, dat dezelve, in het gemelde stuk, voorkomt, als een jong schoon en deugdzam meisje, dat uit het geslacht der

Incaes, welk geslacht men zeide van godlijke afkomst te zijn, en uit het welk de hoofden des volks en de Priesters genomen werden, in het landschap, of koningrijk van Quito, gelegen in het zuidelijk gedeelte der nieuwe wereld, was voortgesproten, en, op de uitdruklijke begeerte van haren vader, met toelating' harer moeder, doch tegen haer eigen keus, aen de Zon als de, bij dit volk, meestbekende Godheid, was toegewijd. —

De domheid en het bijgeloof hadden eene wet vastgesteld, uit krachte van welke, eene aen de Zon gewijde maegd, wanneer zij van eenige liefde, buiten die voor den God, dien zij zich ten Gemael had uitgekoren, overtuigd werd, levend moest in het graf gedolven worden; terwijl men haer geheel geslacht, met deszelfs woning en goederen, ten prooi' der vlamme gaf! —

Bij gelegenheid van eene offerande aen de Zon, om den goeden uitflag van een gezantschap naer Cusco, het koningrijk van den broeder van ATALIBA, aftebidden, zag CORA, die, bij die gelegenheid, den hoogen dienst hielp verrichten, DON ALONZO DE MOLINA, die dit gezantschap bekleeden moest. — Hij was een spaensch bevelhebber, doch die een afgrijzen had van de ontmenschte

wreedheden, die den weerloozen Indiaen, door den gouden bloeddorstigen Spanjaerd, werden aengedaen, en hieront de banieren dier gedochten verliet, en dezelve, aen het hoofd der Indianen, hielp bestrijden. — Het gezicht van dezen uitmuntenden Europeër maakte zulke diepe indrukfels op het hart mijner jeugdige Peruane, dat hetzelve al de liefde, die zij nog voor het kloosterleven, en den heiligen dienst mogt gehad hebben, op eens uit haren boezem vaegde, en de stralen, die zijne lonkende oogen, bij die gelegenheid, op haer geschoten hadden, boven die van het groote Weereldoo, het voorwerp harer aanbidding, den voorrang gaf. — ALONZO voelde, juist in den zelfden oogenblik, zijn hart voor CORA kloppen, en zijne liefde vloog die van het meisje, in het zelfde tijdstip, te gemoet; Dan, daer de zorg, om alle aendoeningen, van dezen aërd, bij de Priesteressen der Zonne, voor te komen, of uittedooven, den toegang voor alle mannen, in dit verblijf der kuische heiligheid, voor altoos, verboden had, was het ALONZO onmoglijk, om het voorwerp zijner teedre neiging' meer van nabij te beschouwen, en de gevoelens van zijn getroffen hart aen haer openteleggen; terwijl CORA, onder den last harer neiging' wegwijnde. —

Een verschriklijk onweder, dat zich, in zekeren nacht, verhief, bragt, eindelijk, onze Gelieven, op het onverwachtst, bij een. ALONZO, dien de vrees voor het lieve meisje, bij die gelegenheid, in weêrwil van al het schrikbarende en gevaerlijke, dat zich vertoonde, om de muren van het klooster had doen waren, vloog, toen de donder een bres in dezelveu gemaakt had, door dezen, in de tuinen van het Heiligdom, en vond, bij het licht der flikkerende bliksemstralen, onder de wanhopende en jammerende minnaresfen der Zonne, de zijne, — drukte haer in zijne bevende armen, en vlood, met haer, over de puinhoopen, in zeker nabijgelegen dal. Bij hunne aankomste alhier, scheen de Natuur zich met zichzelfe te bevredigen, en, na dat zij tot hare gewoone kalnte teruggekeerd, en van hare vermoeijenis bekomen was, deed zij haer vermogen, op eene geheel andre wijze, op de harten mijner Gelieven werken, die, nog maer een oogenblik geleden, haer hadden pogen te ontvlieden. — Zij verwekte, in dezelveu, een strijd tusfchen bedachtzaamheid, en de aentokkelingen eener neiging, die zich, in jonge harten, in gunstige oogenblikken, zoo zelden beteugelen laet. — Verbeeldt u twee Gelieven, die elkander, vooraf, eene verklaring hunner.

onderlinge neiging, door de tael der oogen gedaen hadden, door welke de ziel, in die gevallen, meestal, in staet is, om zich even zoo duidelijk, zoo niet verstaenbarer, uitte- drukken, dan door woorden, die de welsprekendheid de liefde in den mond legt. — Verbeeldt u dezen in elkan- ders tegenwoordigheid gevoerd, in een tijdstip, waer- in zij dit het minst wachten. — Verbeeldt u hen, een- zaem, zonder getuigen, op het dons van kruiderijen en bloemen, in elkanders armen — aen elkanders hart — aen elkanders mond gedrukt, en de uitkomst zal niet moeilijk te raden zijn: vooral, wanneer men in aenmerking neemt, dat men van zulk eene *Sentimenteele* liefde, die, vrij van alle hartstochtelijke aendoeningen, zich alleen tot eene overeenkomst, en ineenmelting der zielen bepaelt, toen minder dan heden hoorde. —

De Zon, aen wie CORA trouw gezworen had, rolde het kleed der duisterheid, voor de oogen der nu uit hunne beguicheling eenigzins bekomen Gelieven, weg. — CORA herinnerde zich haren plicht, en ALONZO begon het gevaer, waerin hij het lieve meisje gebragt had, in zijne volle kracht, te bezeffen. — Na een kort, doch ernstig overleg, besloot men, naer het Heiligdom, in hope op een^g
gun-

gunstiger tijd, terugtekeeren: dit geschiedde, en men had CORA, uit hoofde van de algemeene verwarring, die 'er had plaats gehad, in dezen tempel der afzondering', niet gemist. — Dan, de gevolgen van dit kort genot der liefde, ontdekten zich, spoedig, bij mijne kwijnende Zonnemaegd; en deze ontdekking voerde haren verliefden geest, die onder het gemis van haren minnaer, tot wien zich nu alle hare wenschen bepaelden, wegsmol, tot den hoogsten trap van droefheid en vertwijfeling. — In dezen staet, en toen nog niemand, zelfs ALONZO niet, van haren toestand onderricht was, voer ik mijne CORA ten tooneele, in een' tijd, waerin deze Castiljaen, ten dienste van den Koning van Quito, tegen HUASCAR, deszelfs hardvochtigen en oorlogzuchtigen Broeder, was opgetogen, en eene volkomen overwinning, op den zelve, had helpen behalen; schoon deze bijzonderheid, in de order der historie, een weinig later kooft. — Meer zal men, naer mijn oordeel, tot regt verstand van mijn Tooneelspel, niet behoeven; al het overige wordt, naer mijn inzien, in het stukje zelve, genoeg ontvouwd. Zij echter, die van de wezenlijke of verdichte historie mijner Heldinne, meer verkiesen te weten, kunnen, tot dit einde, de *Incas* inzien. —

Hier en daer heb ik mijne Personaedjen woorden, of, voor het minst, zaken, in den mond gelegd, die men ook in het meermaalen aengehaeld werkje aentref: met name als dit geschied, in de alleenspraek, of het gebed van den Hoogepriester aen de Zon, op het einde van het Eerste Bedrijf (*); en schoon men, niet volkomen zonder grond, zou kunnen aenmerken, dat ik dezen lofzang, zonder aen het geheel eenigen mistand toetebrenge, zou hebben kunnen agterlaten, vlei ik mij echter, dat men dezen uitstap wel in mij zal willen verschoonen, daer het onderwerp, naer mijn begrip, voor eenige dichtregels zeer geschikt was, en het, boven dit, eenig oppervlakkig denkbeeld van de denkwijze van dit volk, met opzicht tot hunne Godheid, de Zon, aen de hand geeft. —

In de historie zijn alle de voorkomende karakters teeder, deugdzaam en bevallig; dan, ik heb mij in de volstreckte noodzaaklijkheid gevonden, om een tegenstrijdig karakter ten tooneele te voeren, om de andere des te meer te doen schitteren, en om den tegenstand, die mijne gelieven, in de afwering der wreedaerdigste straf, en de

(*) Zie het eerste hoofdstuk van de Incas.

vervulling hunner geliefde wenschen, ontmoetten, sterker,
 en dus van meer gewigt te maken. — Het kwam mij
 voor, onvermijdelijk te zijn, iemand intevoeren, die zich
 verzette tegen dat gevoel van mededogen — tegen die
 beginsels van Rede, en natuurlijken Godsdienst, die zich,
 niet zelden, hoewel, meenigwerf, vruchtloos, aenkanten,
 tegen vele zoogenaemde instellingen en wetten, op welken
 de huichelarij, of domheid den godlijken stempel gedrukt
 heeft: en hoe kon ik hiertoe een geschikter voorwerp, dan
 het hoofd der Geestlijkheid uitkiezen! — Men moet een
 volkomen vreemdeling in de historie der weerd wezen, als
 men niet weet, dat het dezen zijn, die, onder het godont-
 eerend voorgeven, van zijnen dienst voortestaen, en hem
 wraek en regt te verschaffen, de gruwelijkste wreedheden,
 en onregtvaerdigheden, hebben gebillijkt of gepleegd. —
 Het is thands de tijd, en hier de plaets niet, om dit, doot
 oude en versche voorbeelden, onwederस्पreeklijk, te
 bewijzen, anders zou dit weinig moeite baren. Dan, dit
 zij echter gezegd, behoudens die hoogachting, die elk
 weldenkend mensch heeft, en hebben moet, voor die
 Bedienaers van het Outer, die zich, doot een edel gedrag,
 en door wezenlijke kundigheden, van den grooten, lagen,

en dommen hoop onderscheiden, en die, vrij van den helschen geest van oproer, en vervolgzucht, de deugd en de liefde, ook nog in onze dagen, den volke prediken. —

Als het waer is, zoo als ik meen, onlangs, in eene beoordeeling, over tooneelpoëzij, gelezen te hebben, dat men door daden, en niet door lessen, op het tooneel, moet pogen te leeren, en optewekken, dan zal mijn stukje, aan de voorstanders van dit gevoelen, niet voldoen, daer ik er mij, hier en daer, voorbedachtelijk, op heb toegelegd, om lessen, en vermaningen, van onderscheiden aard, in den mond van hen, die ik ten tooneele voerde, te leggen. —

Er is te veel, en door te kundige tooneelkenners, ten voordeele van het tooneel gezegd, dan dat het eenige nuttigheid zou kunnen hebben, om, bij deze gelegenheid, mijne geringe bedenkingen hier bij te voegen. Deze eene kan ik echter niet voorbij, te maken, dat namenlijk, wanneer het aengehaelde gevoelen algemeen goedgekeurd, en in oefening gebragt wordt, vele bewijzen voor de nuttigheid des tooneels, hunne kracht verliezen zouden. — Intusfchen vergeven men het mij, dat ik mij, bij deze gelegenheid, met een enkel woord, over de kleene aenmoediging, die het Tooneel, in dit land heeft, beklage. —

Men

Men vindt, in zoo verre mij bekend is, in het zelve, maer één gevestigd nederduitsch tooneel, dat, schoon dit anders een prijzelijk beginsel is, alleen nog schijnt in stand te blijven, en ondersteund wordt, om dat het, voor een gedeelte, een fonds voor de noodlijdendheid uitmaekt, en dus geen bewijs van den smaak der natie, voor het tooneel zelve, is. Het weinige, dat men er aen te koste legt, merkt men aen, als eene liefdegaef, en niet als iets, het geen geschikt is ter aenmoediging van hen, die op, en aen het tooneel, arbeiden; onder welken 'er zeker nog wel gevonden worden, die, uit hoofde hunner verdiensten, eenige aenmoediging waardig zijn; terwijl, naer het schijnt, het fonds, wanneer het aen het gemelde liefdadig oogmerk, eenigzins, zal voldoen, niet toereikende is, om den Acteur, behoorlijk te voeden, en eene belooning toe te leggen, die eenigzins overeenkomstig zijnen ijver en zijne kunde is; wel verre dat het zou kunnen strekken, om regt groote Lieden in deze kunst, op den duur, aentekweken, of om den behoefstigen, en, in den dienst van het Publiek, grijs geworden tooneellist, het volstrekt-noodig onderhoud aenteschaffen; en dus nog veel minder, om den dichter aentemoedigen, om zich op het zamen-

stellen van nieuwe, en het tooneel eer aendoende, stukken, toe te leggen, daer al de belooning, die hem hiervoor wedervaert, alleen bestaet, om, zonder het betalen van het vastgestelde Entrégeld, in den Schouburg, te mogen komen, en een der gemeenste plaetsen te betrekken; wanneer hem, vooraf, ik vertrouw door kundige beoordeelaers, de gunst bewezen is, om zijn stuk goed te keuren, en het, *ten voordeele van den Schouburg*, te doen drukken; terwijl men stukken, op welken dit merk der goedkeuring niet gedrukt is, zij mogen dan den aandacht van het publiek al, of niet, waardig zijn, *benefiten*, ten voordeele der Acteuren, uitgezonderd, voorheen nimmer, en thands, zoo ik het wel hebbe, nog maer zeer zelden, ten tooneele gevoerd worden. —

Als men dit alles eens vergelijkt, met het geen den Tooneelspeler, en den Tooneeldichter, die het vermogen, of het geluk heeft om in den smaek der natie te vallen, in andere landen, wedervaert, dan moet men zich verwonderen, hoe het mogelijk zij, dat 'er, in dit land, nog iemand gevonden wordt, die op, of voor zulk een armzalig tooneel iets doet, indien niet de bittere noodzaaklijkheid, om den schralen kost te winnen, of eigen ambitie,

tie, om zich zelve in het zamenstellen van tooneelstukken, eene redelijke uitspanning te geven, en zich met de goedkeuring van eenige weinige, zeer weinige, kundige beoordeelaren te streelen, hier ten prikkel strekte. —

Dan, wat heeft men anders te wachten, wanneer het waer is, het geen de man van waren smaek, FEITH namenlijk, in zijne brieven, over verschillende onderwerpen, ook, onder andren, over den *Smaek* en de *Genie* van de Nederlanders sprekende, zegt! — „Eene handeldrijvende natie, die enkel door hare *Commercie* bestaet, „ziet alles, waeraen het denkbeed van *rijker te worden* „niet verknocht is, natuurlijk, vrij onverlichillig aen.” Waerlijk eene zeer eigenaerdige, doch tevens zeer verneederende beschrijving van de bewoners der republiek, ten ware het kon bewezen worden, dat de bestemming van dat gedeelte der menschen, het welk dit moerasfig hoekje der bekende weerd bewoont, alleen was, *rijker te worden!* Intusfchen vergeve het mij die groote Dichter, dat ik de Franschen en Engelschen wel degelijk onder de handeldrijvende natien telle, doch tevens zegge, dat men, zonder haer te kort te doen, niet kan staende houden,

dat

dat zij, ten aenzien van alles, het geen niet uitgerekend *winst* geeft, onverschillig zijn. Neen: dit, in de oogen der laeghartigste baetzucht, voortreffelijk beginsel, schijnt het heldhaftig kroost der oude Batavieren, alleen eigen te zijn!! — En dus zal het zeker niemand meer bevreemden, dat het Tooneel zich, in dit land, in zulk eenen ellendig vervallen staet bevindt, daer zij, die het behoorden in stand te houden, 'er niet *rijker* door worden kunnen.

Nog iets, voor de Dichters, van den zelfden grooten Man. In zijne ruwe schets van de *Genie*, zegt hij, om de bataeffche Zonen van Apollo een denkbeeld te geven van het lot, dat hen wacht. — „ Ongelukkig heeft geen
 „ land eene uitgebreider dichtkundige martelaershistorie,
 „ dan Nederland. In Koningrijken zijn, overal, voorbeelden van Dichteren die fortuin, door hunne kunst, gemaakt hebben. Elk weet, om iets optehalen, de geschiedenis der fraeije letteren, onder LODEWIJK DEN
 „ XIV^{den}. Welk een aental Dichters trokken toen pensioenen van dien Monarch! Bij ons is 'er zeker geen oortje
 „ meê te verdienen. — Des te echter, zult gij zeggen,
 „ zijn onze Martelaers geweest; want, onder zulk eene

„ re-

„regeringsvorm, kon elk Dichter ten minsten *hopen*, schoon
 „die hoop dan eindelijk ook in rook vervloog. — Bij
 „ons is het noodlot zeker, en voor den tempel der *neder-*
 „*landsche* Dichtkunde, staet, even als voor de hei van
 „DANTE: *de hoop is hier buiten gesloten.*” — Het
 doet mij leed, dat ik, met zulk eenen troostvollen ze-
 gen, aen mijne Medebroederen, dit kleen bericht besluiten
 moet. —

PERSONADIEN.

ATALIBA, Koning, of Opper-Inca van Quito.

DE HOOGEPRIESTER der Zonn', Broeder van den Inca.

CORA, eene Zonnemaegd.

AGON, uit het geslacht der Incas, Vader van CORA.

ELMIRE, Echtgenoot van AGON, Moeder van CORA.

DON ALONZO DE MOLINA, een Spaensch Bevelhebber,
doch tot de Indianen overgegaan.

MELINDE, eene Zonnemaegd en vriendin van CORA.

FALMOR, een Mexicaensch Krijgsman, thands in dienst van
ATALIBA.

Twee Kinderen van AGON en ELMIRE.

Zonnemaegden, Priesters, Wagten en Indianen.

C O R A,

OF DE

ZEGEPRAEL DER LIEFDE

OP HET

B I J G E L O O F.

T O O N E E L S P E L.

E E R S T E B E D R I J F.

E E R S T E T O O N E E L.

Het tooneel verbeeldt eene zael in den tempel der Zonne te Quito.

C O R A

alleen, zittende in eene peinzende gestalte.

Koom, afgefolterd hart, door zooveel ramps bestreden,
Gedompeld in een' poel der wreedste onzaligheden,
Die immer sterveling, op de aerd', ten doel moest staen;
Koom, laet, zoo 't mooglijk zij, de woeste noodorkaen,

A

De

De driften, die, als holle en opgeruide baren,
 Uw rust ten grond doen gaen, één oogenblik bedaren.
 o! Zag mijn kwijnend oog, van al zijn' glans beroofd,
 Zinds 't vuur der blijde jeugd' in mij is uitgedoofd,
 Zinds heete tranen mij alleen ter spijsze strekken,
 En nare wroegingen de krimpndste angsten wekken,
 Eén enkel tijdstip van mijn' vroeger levensstond,
 Waerin mijn ziel zich vrij van schuld en schande vond!
 Mogt de aengename glans der koesterende stralen
 Van balsemrijken troost, thands in mijn' boezem dalen,
 Opdat de onzaligste, die immer 't licht ontving,
 Zich voorbereiden kon tot eene opoffering,
 Die 't ongevoeligst hart — den wreedsten zou ontzetten,
 De menschlijkheid ontëert — natuur en hare wetten
 Vertrappelt met den voet; maer die nogthands door 't Licht,
 Dat levenwekkend vuur in al 't geschaepne slicht,
 De wonderbare Zon, het voorwerp, dat wij eeren,
 Tot wiewe ons, in den nood, om hulp en bijstand keeren,
 Op 't hoogst, wordt afgeëischt, daer zij, hier door, zich wreekt,
 Op elk, die zijnen eed, haer toegeheilgd, breekt;
 Op elk, die, eenmael, in haer' hoogen dienst getreden,
 Dien dienst ontëeren durft, door dwaze uitsporigheden;
 Welk een geheimenis! ...

Zij zwijgt een poos stil.

Ja; Cora, 't moet zoo zijn,
 Gij moet, ten doel gesteld aen ziel- en ligchaemspijn,
 Langs dezen harden weg, uw dwaze liefde boeten,
 Den dood — den wreedsten dood, in 't vratig graf, ontmoeten.

Maer

Maer wat is deze toch voor haer, die, wel bereid,
 En, hier door 't lot verdrukt, zelfs haekt naer de eeuwigheid!
 Wat is zij toch voor mij, die, in deez' kloostermuren,
 Reeds een' geruimen tijd, de kwelling moest verduren,
 Die een gedwongen dienst het vrije harte baert,
 Dat zich, ondanks zich zelf, aen 't heilig outer paert!
 Maer ach! ik voel den troost in mijne ziel verdwijnen,
 De wroeging, die harpij, met haer gevolg, verschijnen,
 Wanneer ik overdenk, dat, in den zelfden gloed,
 Terwijl mijn dwaze jeugd, in 't graf, haer misdaed boet,
 Mijn dierbare ouders, mij veel waardiger, dan 't leven,
 Met al hun minnend kroost, rampzalig, moeten sneven! —

Zij rijst, met drift, op.

Gevloekte minnedrift! werd ik, tot zulk een' prijs,
 Uw tooverende kragt op teedre harten wijs! —
 Moest ik, tot zulk een' prijs, uw zwijmelwijnen smaken,
 En deelen in 't genot van uwe feestvermaken,
 Die wel, o ja; vol zoets — vol hemelgeuren zijn,
 Doch tevens ook besmet met bitter zielfenijn!
 Moet ik, door u misleid, aen hen ten beul verstrekken,
 Wier dierbaer leven ik verplicht ben uitterekken,
 En moet de onnoosle vrucht van dit zoo dwaes bestaen,
 Zelf, eer zij 't daglicht zie, met mij, in de aerd' vergaen! —
 Gehaete Castiljaen, wiens deugden mij bekoorden,
 Wat dreef u herwaerd aen — waertoe de rustvolle oorden
 Van Quito opgespoord! — was 't omdat ik u zou
 Beschouwen — minnen — en — vergaen in bittren rouw!

Alonzo! ach! gij zijt de springbron mijner rampen,
 En echter blijft mijn hart voor uwe liefde kampen,
 Zoo lang het kloppen zal Maer, onverzoeubre Godn!
 Waerom toch zijnen dood, om mijne schuld, geboðn?
 Waerom moet hij, met mij en mijn geliefde magen,
 Den schrikkelijken loon van onze liefde dragen?
 Waerom? ...

T W E E D E T O O N E E L.

C O R A, E L M I R E.

C O R A.

Mijn Moeder, ach! wat doet u herwaerd treên?
 Wat voerde u naer deez' plaets, vol doodsche somberheên,
 Voor 't rijzen van de bron — den oorsprong van ons leven?

E L M I R E.

De liefde voor uw heil heeft mij hier heengedreven:
 Mijn dierbre Cora, 't is voor u — voor u, mijn kind,
 Door mij zoo vack beschreid — zoo teederlijk bemind,
 En eindloos hooggeschat, dat ik, bij 't vrolijk pralen
 Des blonden dageracts, de godgewijde zalen
 Van dit gelouwterd huis — dit heiligdom betreed',
 'k Heb, voor mijn waerdig kroost altoos mijn vlijt befeed,
 En schoon gij, op den eisch van 't vaderlijk vermogen,
 Mijn hierom treurende oog, te ontijdig, zijt ontogen,
 Zijtge echter geenzins aen mijn kwijnend hart ontvoerd;
 Dit blijft aen uw belang onfscheidbaer vastgesnoerd,

En

En doetme oplettend zijn op alle uw handelingen.

C O R A.

Ach! roep den rijken schat van zoo veel zegeningen,
 Als ik van uwe zorg en teederheid genoot,
 Niet aen mijn' geest terug; 't bezef hiervan vergroot
 De rampen, die, op 't wreedst, mijn sloopend leven drukken,
 En mijn gefolterd hart de lieve rust ontrukken,
 Die zich van mijne zijd', voor eeuwig, heeft gescheurd! —

E L M I R E.

't Is zoo, 'k wist dit voorlang; mijn lieve Cora treurt;
 De blosjes, die uw frisch — uw pril gelaet ontgloeiden,
 En Quitoos Jonglingschap aen uwe schoonheid boeiden,
 Zijn reeds geheel vergaen, gelijk het kruid vergaet,
 Dat steeds ten wreevlen doel der barsche winden staet.
 De schuldelooze vreugd, het zout van 't lieve leven,
 Heeft uwe ontloken jeugd, zoo onbevlekt, begeven,
 Gelijk het lieflijk licht zich aen ons oog onttrekt,
 Wanneer de nachtgordijn de zonnestralen dekt.
 Koom, laet mijn moederhart, dat gloeit van zoo veel liefde,
 Als immer oudren ziel, voor waerde telgen, griesde,
 Door balsemrijken troost, die zoete lansen
 Voor 't neêrgedrukt gemoed, in wrange rampen, is,
 De donkre nevels uit uw' angen boezem vagen,
 Den worm, dienge aen uw rust — uw kwijnend heil voelt knagen,
 Verdrijven, opdat eens mijn neêrgebogen kind,
 Zich weder, als voorheen, vernoegd en vrolijk vind',

A 3

En

En al de zorgen, die

C O R A .

Ach! slack uw teederheden,
Mijn hart, door al den ramp — door al 't verdriet, bestreden,
Waermeê het Godendom de menschen kampen doet,
Wordt, door den besten troost, verbeterd, noch verzoet.

E L M I R E .

Gij weigert dan, mijn kind, aen mij gehoor te geven,
Aen mij, welêer den lust van uw onschuldig leven,
Voor wie zoo meenigmael uw boezem openlag,
En die uw raedsvrouw was, in vreugde en in geklag:
Gij zult u mijner zorg, mijn toezicht dan onttrekken!
Kan dit aen mijne min voor u ten loon verstrekken?
Vergeldtge op deze wijs, mijne onvermoeide vlijt,
Die ik uw waer belang bestendig heb gewijdt?
Wat diep geheim kunt gij een Moeder toch onthouwen!
Verdien ik dan zoo min, o Cora! uw vertrouwen?

C O R A .

Acht moord mij verder, door die bittre reden, niet;
Vermeerdert iets 't gewigt van mijn te wreed verdriet,
Reeds tot het hoogste peil meêdogenloos gerezen,
't Is dat ik, in uw oog, zou ongevoelig wezen
Voor uwe teedre min — uw toegenegenheid.
o Neen: wat lijslijk lot mij ook zij voorbereid,
Hoe zeer de tegenspoed op mijne jeugd moog' woeden,
'k Zal mijn gepraemde ziel voor zulk een smet behoeden,

En

En toonen, tot aen 't graf, dat ik u dankbaer ben;
En uwe liefde en zorg, met wederliefde, erken.

E L M I R E.

Maek heden een begin van die erkentenisfen;
Wil van uw wedermin uw Moeder vergewisen,
Door haer te wijzen naer de bron van uw verdriet,
Die haren zwarten stroom in uwen boezem giet.
Gij zwijgt! — gij weent, en helpt mijn teeder hart aen 't bloedend!
Waertoe dit veinzen toch? 'k Moet, tot mijn finert, vermoeden,
Dat u de kloosterband thands meer, dan immer, drukt,
En deze 's levens lust aen u, op 't wreedst, ontrukte.
Is mijne vrees gegrond? Doet dit mijn Cora kwijnen,
Haer schoon — haerjeugd — haer vreugd en mijne rust verdwijnen?
Zie daer de wrange vrucht van een verbintenis!
Die niet het vrij gevolg van eigen wenschen is! —

C O R A.

o Ja, 'k heb 's Vaders wil, die mij ter wet verstrekte,
Wanneer zijn hoog gezach dien mijner jeugd ontdekte,
Eerbiedig opgevolgd; maer nimmer had mijn ziel,
Aen wie de kloosterdwang noch 't outer welgeviel,
Het allerminste deel aen dit gehaet verbinden;
'k Mogt vrijme, aen 't outer, in den dienst der Goôn, verbinden,
En bieden 't heilig brood den hoogen Inca aen,
Mijn hart was, t'aller tijd, met andre zorg belaën,
En bleef afkeerig van die weitsche plechtigheden,
Die met mijn grootschen trek naer de edle vrijheid streden.

Naer vrijheid, 't hoogste goed! — Mijn sombre bedeeel,
 Getuige van mijn leed en bitter hartgekwel,
 Weërgalnde, menigwerf, van mijn wanhoopend snikken,
 Wanneer ik, na 't verloop der plechtige oogenblikken,
 Ten hoogen dienst gewijd, haer naren grond betrad:
 Deez' doodsche wanden, met mijn tranen mild bespat,
 Beschouwden, menigwerf, mijn zwakke twijfelingen,
 Of 't minlijk Godendom, dat zoo veel zegeningen,
 Zooveel bewijs van gunst, den stervelingen biedt,
 Dien slaesschen offerdienst wel met genoegen ziet,
 En of de blanke deugd, van all' de bijsteraden,
 Die 't ligtgeloovig hart met kwelling' overladen,
 Ten eenenmael ontdaen, niet luistervoller praelt,
 Bij 't ongenaekbaer Licht, dat ons met heil besraelt,
 Dan wen zij, opgetooid door 's Priesters kunstnarigen,
 Zich, van het domme volk, een' eerdienst toe ziet wijen,
 Die allen waren grond van overtuiging' mist

E L M I R E .

Ei, laet dit groot geheim, mijn Cora, onbessist.
 't Betaemt ons, hun altoos, met vlijt, gehoor te geven,
 Die, door de Goden selv', tot hemeldienst verheven,
 Ons leeren, wat het meest aen de Oppermagt behaegt,
 En wat het ware merk van hemelsche afkomst draegt.
 En, schoon des Vaders wil u in een' staet deed treden,
 Die, op het naeuwst verknocht aen duizend moeilijkheden,
 Met uwe vrijheidzucht — die edle neiging, strijdt;
 Stel echter u gerust; de wentelende tijd,

Die

Die ons het nijdigst lot geduldig leert verduren,
 Hervormt den wuften smaek, en doet ons balsam puren
 Uit alles, wat weléer het murmurierend hart
 Verstrekke tot een wel van duldelooze snart.
 Mijn kind zal zich, in 't kort, de kloostertucht gewennen,
 Het zoet des omgangs, noch 't genot der vrijheid kennen,
 Wanneer haer hart volmaekt het Godendom bemint,
 En in zijn' dienst alleen haer' hoogsten wellust vindt.
 En denk, mijn lieveling, dat gij, aen hem geheiligd,
 En veler strik ontvoerd, gelukkig blijft beveiligd
 Voor dwaze liefde, die de minérvaren jeugd,
 Zoo meenigmael het spoor der vlekkelooze deugd
 Onttrekt en moeilijk maekt voor onopmerkzame oogen.

C O R A.

Die onweérstaenbre drift heeft een gevreesd vermogen;
 Maer sluit de kloostermuur wel ooit een neiging uit,
 Die, door geen' tegenstand, van welken aerd, gestuit,
 Het hart, zelfs eer men 't merk', met drift' weet in te dringen?
 Men vindt hier, in den drom der jonge kloosterlingen,
 Mischien veel schoonen, die, door dit gevoel ontrust,
 En, meer op minvermaek, dan offerbrood belust,
 Alleen in schijn, haer jeugd der heldre Zonne wijden,
 Terwijlze eens anders lot, in 't kwijnend hart', benijden,
 Het wenschlijk lot van hen, die, door de min gestreeld,
 Zich, onbekrompen, met haer zoetheên, zien bedceeld;
 En gaerne 't heilige, dat hen de Goden geven,
 Verwisfeld zouden zien voor 't geen dit vluchtig leven

Een welverëenigd paer, in 't streelend minnen, biedt.

ELMIRE.

Maer onder dezen hoort mijn lieve Cora niet! —
 Zij kent te wel haer' plicht, die, in haer prilste dagen,
 Reeds aen haer dierbaer was; — zij mint haer lieve magen,
 En eigen heil te veel, dan dat haer hart, ontrouw,
 Zich zelf — en haer geslacht den dood opoffren zou! ...
 Maer hoe, van waer, mijn kind, die bittere zielberoering?
 Wat teelt, in uwen geest, die sterke driftvervoering,
 Die, op 't bedrukt gelaet, zich duidlijk spreidt ten toon',
 En u met blosfen verwt ... o Vreesfelijke Goôn!
 Zou zich mijn kind — mijn lust — mijn eenigst vergenoegen ...

C O R A.

Voorheen mogt mij die naem, mijn lieve Moeder, voegen,
 Maer nu niet meer. — o Goôn! hoe wordt mij 't hart verscheurd! —
 'k Heb alle uw teederheid voor mij geheel verbeurd;
 'k Heb u, mij waardiger dan 's levens zoetste zoetheên,
 U, die mij mild beschonkt met onverdiende goedheên,
 'k Heb u — o dwaes bestaen! — 'k heb mijn bemind geslacht ...

ELMIRE.

Geduchte Hemel! ach! ...

DERDE TOONEEL.

C O R A, E L M I R E, M E L I N D E.

M E L I N D E.

De stoet der maegden wagt,
 Vrien.

Vriendin, alreede uw komst, om, bij het glansrijk rijzen
 Van 't glinstrend Weereldoo, zijn rijke gunst te prijzen,
 En onzen morgendienst volvrolijk aentebiën.

C O R A.

Het onbenepen hart moog' deze stralen zien,
 En zich in zooveel schoon en majesteit verblijden;
 Maer zij, die, overkropt met ondoorfrijdbaar lijden,
 En hooggerezen ramp, de sombre duifternis,
 Die, voor onzaligen, de beste wijkplaets is,
 Meer dan de schittering van 't blinkend Licht beminnen,
 Zien wel, in 't morgenuur, den loop der Zonn' beginnen,
 Maar zonder dat die glans, in 't neêrgedrukt gemoed,
 De kleinste flikkering van ware blijdschap voedt,
 Of, door zijn koeftering, 't genoeg en weet te kweeken,
 En, door den damp van ramp, met luister, door te breken. —
 o Neen: de schittering van dit vermogend licht
 Stelt slechts den tegenspoed voor 't roodbeschreid gezicht
 In nevenloozer dag; ze ontbindt de fulpen snoeren
 Des liefelijken slaeps, die ons 't verdriet ontvoeren,
 Den ramp ontrukken kan, en, voor een' korten tijd,
 In zijnen zachten arm, voor leed en smert bevrijdt.
 Hoe zou de komst der zonne aen haer dan blijdschap baren,
 Die in den besten bloei van hare levensjaren,
 Aen all' wat ijslijk is ten wiften prooi verstrekt,
 En, door het morgenlicht, alleen wordt opgewekt,
 Om, weêr op nieuw 't geweld van 's noodlots wreede slagen,
 In 't rustelooze hart, ontbloot van hoop, te dragen! —

Ach

Ach zaegt gij in dat hart' — wistge eens, hoe 't wordt bestreên,
 Door angsten — wroeging — schrik, maer ook door teederheên,
 Door teederheden, die, hoewel de bron van rampen,
 In 't midden van mijn leed, nog voor haer regten kampen —
 Nog aen mij dierbaer zijn. Maer kan ik, voor 't gezicht —
 Voor 't albeschouwend oog van dit doordringend Licht,
 Nog blijven huigchelen? — Kan ik, vriendin, den drempel
 Van dezen, op het snoodst, door mij ontéerden tempel,
 Betreên? — Kan ik, met u, ter hooge feestrei gaen,
 En, zonder blozen, voor 't gelouterd outer staen! —
 Kan ik mij in den dienst der hooge Goôn verblijden,
 Hen, met een vrij gemoed, verschuldigde offers wijden,
 Daer ik mij tot dien dienst al te ongeschikt erken,
 En, in hun heilig oog, verächt — doemwaerdig ben! —

M E L I N D E.

Wat kan uw zuivre deugd tot bange wroeging strekken?
 Wat uw opregt gemoed, dus, bij uw zelf, bevlecken,
 Daer gij uw' ijver steeds met deugd hielt saemgepaerd,
 En ons, op 's levens spoor, ten schitterend voorbeeld waert?

C O R A.

Mijn voorbeeld zal, in 't kort, u, ongetwijfeld, toonen,
 Melinde, hoe gij dwaelt! —

E L M I R E.

Is dit mijn liefde loonen,
 Door eene onzekerheid, die, erger dan de dood,
 De knagendste angsten in mijn bange ziel vergroot! —

Koom,

Koom, wil aen mij den grond van uwe angstvalligheden,
Den donkren oorsprong van uw grievend leed ontleden;
Zeg mij, waerom gij thands des Hemels wraek verwacht,
En aen wat euveldaën mijn kind zich schuldig acht.

C O R A,

Elmire te voet vallende.

o! Trek dien eisch terug! — ontsla mij van 't volvoeren
Van zulk een hard gebod — 't zou uwe ziel ontroeren,
En slaen tot stervens toe; — zij schreide stroomen bloed,
En zou, in 't bruischen van dien hooggezwollen vloed,
Verstikken en vergaen. — Geen pijl, den boog ontvlogen,
Trest met gewiser kragt, door 't aengevoerd vermogen,
Dan ik uw schreijend hart, reeds overstelpt van rouw,
Door die bekendtenis, op heden, treffen zou. —
De tijd zal van 't geheim de donkre sloersen trekken,
En mijnen toestand u, maer wis te vroeg, ontdekken,
Daer die — o ijslijk lot! daer die gebeurdenis
Ook de eindpael van mijn leed en treurig leven is:
Van mijn! — o! kon mijn dood, alleen, dien rampspoed stuiten,
'k Zou sterven, maer geen klagt — geen jammerklagten, uiten:
'k Zou sterven, ja, vol moeds, den dood in 't aanzicht treên,
Daer deze mij ontslaet van duizend moeilijkheên;
Maer, nu mijn ramp! — mijn dood! — o Goden, geest mij kragten!

E L M I R E,

Cora opheffende.

Rijs, ongelukkig kind, uw folterende klagten

Ver.

Verfcheuren mijn gemoed ...

C O R A.

Ja; 'k zal uw oog ontvliên;
 Gij wilt mij — en ik durf — ik kan u niet meer zien:
 'k Zal u ontvluchten: — 'k zal, in all' de doodfche hoeken
 Van dit onzalig huis, den dood, dat monfter, zoeken;
 En weigert deze, thands, mij ook ten dienst' te flaen,
 'k Zal dan mijn eigen hand ...

E L M I R E.

Aen 't dierbaer leven flaen!
 Is dit uw meening niet? Tot wat uitfporigheden
 Vervalt de wufte mensch, door 't norsch verdriet befreden!
 Voegt zulk een woeste tael een teedre Zonnemaegd,
 Die 't onderscheiden merk van hemelfche afkomst' draegt!

C O R A.

Vergeef — vergeef die drift! — wie kan, in tegenspoeden,
 Zich voor 't wreedaerdig woên der nare wanhoop hoeden!

M E L I N D E.

Koom, laet de vriendschap, die ons minlijk famenbond,
 In wie ons beider hart vaek troost en blijdfchap vond,
 Den froom van uw verdriet, kan 't zijn, vriendin, beperken,
 En ter verzachting' van uw lijden medewerken.
 Gij kent, met mij, de kragt van haer verkwiklijk zoet,
 Een hemelartfenij voor 't neêrgedrukt gemoed.
 Mifchien zal zij uw ziel opbeuren en verligten,
 En, in haer' donkren grond, een vonk van vreugde flichten.

E L.

E L M I R E.

O Dierbre halsvriendin van mijn verflagen kind,
 Zoo gij mijn waerde telg, die dit verdient, bemint —
 Zoo gij gevoelig zift voor moederlijke tranen —
 Zoo dezen, naer uw ziel, een' vrijen toegang banen,
 Voor 't mededogen, 't merk van ongeveinsde deugd,
 o! Troost mijn Cora dan — hoed haer verdrukte jeugd
 Voor donkre wanhoop, die het redelicht verduistert,
 En ongelukkigen aen eeuwig onheil kluijstert.
 'k Bezweer u bij de min van haer, die u, met weên
 En smerten, heeft gebaerd — met reine teederheên
 En zorgen, opgevoed — wier heldre liefdestralen,
 Nog, als de glans der zonne, in uwen boezem dalen;
 'k Bezweer u bij haer min, dat gij mijn liefdepand
 Nauwkeurig gadeslaet; — dat uwe trouwe hand
 Haer leide langs de paên van 't stille kloosterleven;
 Dat gij, door uwe zorg, de fombervolle dreven
 Van haer gewijden staet verheerlijkt in haer oog,
 En dat uw liefde — uw trouw haer weeke tranen droog'. —
 Zoo waerlijk zal uw heil onafgebroken bloeijen,
 En, als het keurigst ooft, in Quitoos dalen, groeijen!

M E L I N D E.

Betrouw u op mijn zorg. 'k Ben, naer mijn kragt, bereid,
 Om haren ramp door trouw — door liefde en teederheid,
 Kan 't zijn, te leenigen — 'k zal, naer mijn zwak vermogen,
 Gestâég, met eigen hand, haer zilte tranen droogen.
 'k Aenvaerd' die droeve taek — hoe deele ik in uw smart!
 Hoe griest, o Zielevriendin! uw leed mijn open hart!

C O R A.

Uw bijstand kooft te spaê. — Wat kan de filte baten,
Wen 't grimmig stormgeweld, verwoed en uitgelaten,
Het all' heeft omgekeerd, en aen den grond ontrukft?

M E L I N D E.

Mifchien ilt Coraes geest, geheel ter neêgedrukt,
't Gewigt haers ramps te zwaer. — Vaek ziet men de uitkomst fpoeden,
Wanneer 't benepen hart die 't minfte kon vermoeden.
Beperk nu, kan het zijn, een kleene poos uw klagt,
Spoed, met mij, tempelwaerds; het blakende outer wagt,
En de Opperpriester zal, na weinige oogenblikken,
Aen deze plaets, zich tot het morgendanklied fchikken.

C O R A.

Ik volg u, maer met fmart. —

tegen Elmire.

Vaerwel; vergeet een kind,
Dat niet verdient, door u, zoo teêr te zijn bemind.

V I E R D E T O O N E E L.

E L M I R E *alleen.*

o R ufteloos genot van 't wankelbare leven!
Wat kunt gij ons al ftof tot bittere kwelling geven!
Wat biedtge een eindloos tal van onheilbronnen aen,
Die, als eên rijke wel, beftendig, openftaen,
En ons, uit haren grond, met bittere ftoomen, drenken!
Dat zelfs, 't geen, in ons oog, beftendig heil moest fchenken.

Teelt,

Teelt, dikwerf, norschen ramp — beminlijk kroost te zien,
 Moest immers 't zacht gemoed den reinsten wellust biën;
 En echter dit bezit, hoe dierbaer — hoe vol waerde,
 Is vruchtbaer in verdriet, op de onheilbarende aerde.
 En soltert onze vreugd — ontaerdt het streefend zoet. —
 De Hoogepriester koont. Ik zal in zijn gemoed,
 Door tranen en gebeden, het mededogen telen
 En aen zijn zorg, op nieuw, mijn Cora aenbevelen!

V I J F D E T O O N E E L.

E L M I R E , D E H O O G E P R I E S T E R .

E L M I R E .

Gewijde Zoon der Zonn', gij, die van 't groote Licht,
 Waerin ons scheinrend oog, naer 't stergewelf gericht,
 't Onloochenbare beeld der Godheid, op kan merken,
 Gezonden zijt, om 't heil der volken uit te werken,
 En voor ons, bij de Goën, durft in de bresse staen,
 Wen zij zich zien gehoond, door schandlijke euveldaën.
 Wil aen een Moeder, door gevoel en plicht gedreven,
 Kan 't zijn, o Hemeltelg! eene enkle beë vergeven. —
 In uwen maegdenstoet, den hoogen dienst gewijd,
 Bevindt zich ook mijn kind, in hare lentetijd,
 Misschien, al te onbedacht, op 's Vaders welbehagen,
 Den kloosterlijken stand ontijdig opgedragen. —
 'k Zie thands haer jeugd vergaen — haer schitterend schoon verdord,
 En hare matte ziel tot wanhoop aangepord.

B

Mogt

Mogt zij, in dezen staet, uw' troost — uw' bijstand smaken;
 Mogt Cora, voor wier heil, ik 't leven zou verzaken,
 Door u, gesterkt zijn in haer' duurbezwooren plicht:
 Vaeg gij de nevels van haer blindgeschreid gezicht;
 Bemoedig haren geest, om, met geveste schreden,
 Het ingeslagen pad kloekmoedig op te treden:
 Zoo geve ik u steeds eer — zoo word' mijn jongste zucht
 U toegewijd — zoo zal

DE HOOGEPRIESTER.

Uw tael stelt mij de vrucht
 Van valsche teederheid, op nieuw, ten klaerst, voor de oogen.
 Gij hoont, misleide vrouw, het vaderlijk vermogen,
 En schendt den dienst der Goën. — Kuntge uw onwaerdig kind,
 Dat gij, tot haer bederf, op dwaze wijs, bemint,
 Aen beter einde dan den dienst der Goden wijden?
 Dit moest uw wuft gemoed, op 't onbeperktst, verblijden,
 En doof doen wezen voor de klagt der dartle jeugd,
 Die, warsch van 't enge pad der naeuwgezette deugd,
 Aen haren plicht ontrouw, bestendig naer vermaken,
 Meer dan naer heiligheid en hemeldienst blijft haken,
 Voor mij, 'k zal alles doen, wat mij mijn plicht gebiedt. —
 Vertrek, en floor mij, thands, in mijn gebeden niet. —

E-LMIRE

in 't heengaen.

Is dit, o Hemel! zoo als gij, liefstallig wezent! —
 Zijn dit uw dienaers, Godn! ...

ZESDE TOONEEL.

DE HOOGEPRIESTER *alleen.*

o Zon! op nieuw verzezen,

Op nieuw omtogen met de rijkste majesteit,
 Ontvang mijn' morgendank, in 't rijk der heerlijkheid,
 In 't uitgestrekte vak der hooge hemeltransfen,
 Waer gij, gehuld met goud — getooid met schitterglansfen,
 Een' ongenaekbren troon van eeuwigblinkend licht,
 Op wolkkolommen — op azuren zuilen slicht.
 Ziel van het wijd Heelal, milde Oorsprong van ons leven,
 Die, boven onzen bol, onmeetbaer ver verheven,
 Des niet te min, deze aerd met koestrend licht bedeeft,
 En in haer' donkren schoot het teelvermogen teelt;
 Die onze heuvels fiert, en, in de rijke dalen,
 De milde vruchtbaerheid, als uwen glans, doet pralen,
 Terwijl Natuur ontluikt, door uwen gloed verhit;
 Ontvang den eerdienst van een volk, dat u aenbidt. —
 Gij zijt de roem en de eer der hooge hemellingen,
 De liefde van den mensch, dien gij, in lager kringen,
 Met uwen glans beghuurt, wanneer uw heerlijkheid,
 Den graeuwen damp verdunt, en door de lucht verspreidt. —

Wij zien de sterren, op de vale nachtgordijnen,
 Wanneer gij aenbreekt, bleek besterven en verdwijnen;
 Ja, zij verzonken in de zee van uwens glans,
 Zoo gij niet, voor een poos, den voor ons zichtbren trans,
 Bestendiglijk verliet, om uw gewijde stralen,
 Den tegenvoeteling te doen in de oogen pralen. —
 Wat spreidtge, o Bron van heil! uw hartbetoovrend schoon,
 In uwe ontwaking, bij den dageraet, ten toon'! —
 De dienaressen, die u, in uw' slaep, verzellen,
 En, door haer blijde komst, uw nadering voorspellen,
 Ontrollen, wen gij rijst, met overschoone hand,
 Het purpren dundoek van uw rijke ledikant. —
 Hoe stond Natuur verrukt en dankbaer, opgetogen;
 Toen gij het eerst verscheent, aen 's hemels steile bogen,
 En, met onwanklen tred, uw glans- en lichtrijk pad,
 Voor haer verwonderd oog, voor de eerste mael, betrad.
 Zoo meenigwerf ze uw' gloor door 't wolkgewelf ziet dringen,
 Gevoelt zij, weêr op nieuw, de blijde erinneringen
 Van dien gewenschten stond, en smaekt dezelfde vreugd,
 Die een teêrhartig kind — een lieve maegd, verheugt,
 Wen zij een' vader, wiens gemis haer ziel deed kwijnen,
 Weêr in hare armen drukt, en vrolijk ziet verschijnen. —
 Zoo gij alleen de bron der zaligheden zijt,
 Ontvang dan onzen lof, uw heerlijkheid gewijd;
 Maer, zoo een wezen nog tot edler rang verheven,
 U, met dien glans omkleedt — uw' loop heeft voorgeschreven,
 Alleen de Schepper van dit groote kunststuk is,
 Draeg dan den lof aen u, zija heerriek Leeldtenis,

Op 't glorieijkst gewijd, door dankbre Peruanen,
Langs uw gelouterd spoor — langs gladde hemelbanen,
Tot voor den hoogsten troon in 't eeuwigglinstrend hof; —
Die zuivre wierookgeur — die welverdiende lof,
Op nimmerwanklen grond, uw glorie opgedragen,
Zal PACHA-CAMAC (*), wis, zoo hij regeert behagen.
'k Sta voor uwe eeuwige eer, gelijk een harde rots,
Onwankelbaer blijft staen, in 't woedend zeegeklots,
En zij, die u verraên — uw wet — uw eer verkorten,
Zal ik, in uwen naem, ten afgrond nederstorten. —
Bescherm en hoed uw volk, dat op uw' bijstand bouwt,
Voor 't Castiljaensche rot, belust op Perus goud. —

(*) Hij, die de weerd bezielt. Een onbekende God der Indianen,
wien zij ook een' tempel gesticht hadden, doch aen wien zij geene offeran-
den deden, omdat zij hem nimmer gezien hadden.

T W E E D E B E D R I J F .

E E R S T E T O O N E E L .

Het tooneel verbeeldt de zelfde zael als in het eerste bedrijf.

C O R A , M E L I N D E .

C O R A .

't Valt hard, te huigchlen voor 't gemoed, dat, onbedreven
 In die gehate kunst, nooit valschen schijn kan geven
 Van iets, 't geen 't niet gevoelt; — hoe digt het masker zij,
 Ontdekt het scherpziende oog 't bedrog der veinzerij',
 Wanneer de veinsaerd niet geheel van plicht en reden,
 Op 't schandelijkst vervreemd, zijn wankelende schreden,
 Alliddrende op den weg der lage schijndeugd zet,
 En kommervol op hen, die hem omringen, let.
 Mij dacht, ik kon in 't oog des Hoogepriesters lezen,
 Dat mijn gedwongen dienst hem reeds verdacht moest wezen;
 Dat hij mijn hart doorzag — dat zijn verstoord gezicht,
 Bij 't plechtig offerwerk, op mij alleen gericht,
 De schandelijke bron van mijnen ramp ontdekte,
 En dat die kunde, in hem, de heetste gramschap wekte.
 Zagt gij dit ook, vriendin? —

M E L I N D E.

o Neen: verbeeldingskracht
 Heeft slechts die ijde vrees, in Cora, voortgebracht;
 't Zijn herfenschimmen, die, ontbloot van 't ware wezen,
 In uw verwilderd brein, ontijdig opgerezen,
 Een denkbeeld vormen van een schuld, die niet bestaat! —
 't Is vreemd, en zonderling, zich zelve eene euveldaed —
 Een schreeuwend misbedrijf moedwillig op te dringen,
 Schoon al de Weereld niets, in onze handelingen,
 Van dezen aerd, ontdekt, maer onze deugd waardeert,
 En haer, in 't openbaer, verheerlijkt en vereert.
 Van waer toch dit gedrag? —

C O R A.

Kan 't ooit gerustheid geven,
 Wanneer de Weereld, blind — onkundig — onbedreven,
 In 't geen 'er omgaet in den schuilhoek van 't gemoed,
 Van ons gedrag een grootsch en freelend denkbeeld voedt,
 Schoonwe echter, aen ons zelve, op goeden grond, mishagen —
 Den worm, die eeuwig knaegt, in 't schuldig harte dragen,
 En, in het naer bezef van onze uitspoorigheên,
 Ons zelf ten beul-zijn, waer wij immer henentreên? —
 En, zelfs in 't midden van de schittrendste cerbewijzen,
 Ons zelf verfoeijen — ja! van onze daden ijzen?
 ô Neen: dan wordt de rust slechts duurzaam aengekweekt,
 Wanneer ons eigen hart zich vrij van misdaên spreekt;
 Dan ziet zij zich van vreugd — van vree — van heil omringen,
 Schoon zelfs de woeste nijd, door snoô beschuldigingen,

Hare eer naer 't leven staet; — wat nood, geen kwaed bewust,
 Stoort niets, hoe wreed het zij, in haer, de zoete rust. —
 o! Dat de woede zelfs, ten afgronde uitgebroken,
 Mij, met haer' helsenen stoet, wreeddaerdig, kwam' bestoken,
 Mij zelfs betichte met de schandlijkste euveldaed;
 Dat ik, alom vervolgd — mishandeld en gehaet,
 Op 't ongelukkigst, hier het levenslicht moest' derven,
 En slechts onschuldig waer; hoe vrolijk zou ik sterven,
 En, van dit groot tooneel, ten donkren grafkuil gaen! —
 Door wroeging fel vervolgd — met snoode schuld belaen,
 Is lijdenloozer ramp — zijn pijnigender plagen,
 Dan dat men, schuldeloos, der menschen vloek moet dragen! —
 o! Dat Melinde nooit hiervan 't gewigt gevoel';
 Dat zij, als Cora, nooit aen schuld — aen angst ten doel,
 Bij ondervinding, deze droeve waarheid leere.

M E L I N D E.

En dat, op mijne beê, de goede Hemel keere,
 Datge immer, met de daed, aen gruwlen schuldig zijt,
 Die uw verflagen geest zich, ongegrond, verwijt.

C O R A.

Hoe weinig kent gij nog mijn ware omstandigheden! —

M E L I N D E.

'k Heb, om die kunde u reeds, zoo lang vergeefsch gebeden,
 Niet uit een ijdele zucht om een geheimenis,
 Die, bij u, de oorzaak van de wreedste kwelling is,
 Naer eisch, te ontdekken; neen: door eedler drift gedreven,
 Zogt ik de bron van ramp slechts om u troost te geven;

Want,

Want, hoe wordt ooit de druk behoorlijk afgewend,
 Wanneer ons de oorzaak, die hem voortbragt, onbekend,
 En diepverborgen is? — Dit teelt onzeker gissen,
 En doet, in 't biên van hulp, ons dikwerf doodlijk misfen.
 'k Had mij altoos geveid, dat ik uw liefde won,
 En dat uw open hart, voor mij, niet veinzen kon;
 Daer gij verzekerd waert, dat uw geluk mij freelde,
 En dat uw ramp, in mij, ook ramp en droefheid teelde;
 Maer 'k zie mij nu misleid. — 'k Ben, in uw oog, verdacht,
 En deel, als vreemdeling, slechts in uw' boezemklagt'. —

C O R A.

Gij weet niet wat gij eischt! — Kan ik — mag ik besluiten,
 U 't waer gevoelen van mijn veege ziele te uiten,
 Daer die ontdekking u, zoo naeuw aen mij gehecht,
 Voor eeuwig, 't zoet genot van vreugde en rust ontzegt? —
 Maer ach! gij wilt dit zelf! ... o doodelijk begeren! —
 Melinde! — neen: ik zwijg: — Kunt gij — durft gij mij zweren,
 Dat nooit uw mond, tart dwang — geweld en ongeval,
 Mijn doodelijk geheim aen iemand melden zal,
 Voordat de grijze tijd, die 't duistere op doet klaren,
 Aen al de weereld, mijnen staet zal openbaren,
 Of ik, in 't donker graf, bedolven onder 't zand,
 Niet meer gevoelig ben voor smert — voor angst en schand? —

M E L I N D E.

Kent gij Melinde niet? — Moet ik, door plechtige eeden,
 Verzekren, dat ik nooit uw' eisch zal overreden! —

Dat niemand uit mijn' mond! ...

C O R A

Mijn twijfeling belge u niet;
 't Mistrouwen is de vrucht van grievend zielverdriet.
 Ik zal mij op uw woord en op uw trouw verlaten.
 Maer zal Melinde, na de ontdekking, mij niet haten? —
 Zal zij zich niet van mij, en mijn belang, ontslaen?
 En, uit bezef van plicht, mij, mooglijk, nog verraên! —

M E L I N D E.

Ik bloos van uwe tael! — Waertoe mij dus te hoonen? —

C O R A.

Nu, wil, nog deze keer, mijn twijfeling verschoonen. —

de hand van Melinde drukkende.

o Ondersteun mij toch, mijn dierbre halsvriendin;
 'k Heb 's Hemels wraek gefard, en mij in ijdie minn',
 Al te onbedacht, gebaed — 'k heb mijn geslacht bedorven,
 En 't, door mijn dwaes bestaen, de hartaer afgekorven;
 'k Heb dit aen schuld — aen schand; rampzalig, bloedgesteld,
 En all' zijn bloeiend heil, voor eeuwig, neêrgeveld! —

M E L I N D E.

Tij mint! ...

C O R A.

En wordt bemind. — Kent gij de kragt der liefde,
 Die neiging, die, helaes! mijn' jongen boezem griesde,

Die

Die onweërfaenbre drift, voorheen, mij onbewust,
 En, voor een' kleenen tijd, een wel van rijken lust,
 Maar thands — wat wisteling — wat wrange en bitre vruchten!
 Voor mij, een volle bron van knagende ongenuchten!
 Zeg, dierbre Liefeling, kent gij haer zoete kragt?
 Hebt gij der zuivre minne ooit offers toegebracht?
 Werd ooit uw hart geraekt door hare aenminnigheden?
 Zoo ja; dan zult gij ook mijn sehandlijk overtreden,
 Van welk een naer gevolg dit, voor uw Cora, is,
 Vergeven! — neen: — o neen: Melinde zal gewis
 Mij haten, en haer deugd zal mijne misdaed doemen;
 Zij zal me een vijandin der Goðn en menschen noemen;
 Zij zal geen acht slaen, op mijn klagten of geweën,
 En voeren, zelfs met drift, mij naer de strafplaets heen.
 Zij zal — o neen: — ze is reeds met mijnen staer bewogen;
 Het medelijdend vocht vloeit uit haer minlijke oogē.

Melinde omhelzende.

'k Verdien die offers niet. — o Lieve maegd! geheng,
 Dat ik mijn tranen, met uw vriendentranen meng'.
 Ach! mogten zij, gevloeid tot breede en reine plasfen,
 Mij, van mijn zwarte schuld en overtreding', wasfen! —

M E L I N D E.

De gunstgenegen Goðn, genaderijk en goed,
 Zien, met ontferming', neër, op hem, wiens week gemoed
 Eerbiedig, schuld belijdt, en zijn verdwaelde schreden,
 Naer hunne wetten richt. — Zijt gij van 't spoor getreden,

Hebt

Hebt gij uw teedre jeugd een neiging toegewijd,
 Die, daer zij met den plicht der Zonnemaegden strijdt,
 In u misdadig is, schoon in zich zelve, heilig;
 Treed, blozende, terug, zoo blijft gij, zeker, veilig
 Voor 's Hemels gramschap, die alleen de zulken trest,
 Wier toegeschroeiide ziel zich in het kwaed verheft;
 Die, stout en op den duur, de reine deugd onteeren,
 En de Oppermajesteit, en haer gezach, trotseren! —

C O R A.

Kent gij de wet niet, die ons, hier, doodschuldig noemt,
 En tot de strengste straf, onmededoogend, doemt,
 Wanneerwe, in 't maegdlijk hart, die ijdele neiging voeden,
 En ons niet voor 't begin van hare werking hoeden.
 Zijtge onbewust, dat reeds het open graf mij wacht?
 En dat, om mijnen will', mijn teerbemind geslacht,
 Δ Vreeslijk denkbeeld! tot een prooi der vlamme moet strekken! —

M E L I N D E.

Gij moet uw zwakheid voor het oog der weereld dekken.
 Hij, die, in 't duister, doch oprecht, zijn schuld belijdt,
 Wordt door de Goden van hun wrack en straf bevrijd,
 Wen hij, voortaan, getrouw, zich kwijt van zijne plichten.
 Wie kan, in 't klooster, u van minnarij' betichten?
 Wie denkt, dat ooit een maegd, in deez' ommeinden kring',
 In haer gelouwtard harte, een liefdedrift ontving,
 En nimmer kan de wet het harde vonnis strijken,
 Voor dat bekentenis de misdaed klaer doet blijken. —

Hier komt Elmire agter op het Tooneel.

C O R A.

Schoon ik mijn schuld verbloem' en veinzende bedekk',
 Schoon ik ze, aen 's Priesters oog, hoe scherp het leu', onttrek',
 En schoon ik magtig ware, om mijn ontwaekt geweten,
 Het denkbeeld van mijn min — mijn drift, te doen vergeten,
 Bleek toch mijn misdaed, in het einde, zonneklaer,
 En werd den Inca en gansch Quito openbaer,
 Geen schuldbekentenis, of veinzen, kan hier baten;
 'k Zie mij van allen troost — van alle hulp, verlaten;
 Aen wroeging — sidring — angst — den dood en 't graf verpand;
 Daer ik, o grievend lot! in 't lillend ingewand,
 De reedsgedoemde vrucht dier dwaze min moet dragen! ...

M E L I N D E.

Ach Hemel! sta ons bij! ...

T W E E D E T O O N E E L.

C O R A , M E L I N D E , E L M I R E.

E L M I R E.

ó **D**uldellooze slagen! —

Hebtge, o vergramde Goôn! mij tot dien ramp bewaerd,
 En mijnen levenstijd, op deze onzalige aerd,
 Tot zulk een eind' gerekt? — Schonk uwe gunst mij 't leven,
 Om mij, na ramp en rouw, als schuldig, te doen sneeven,
 In 't vuur te doen vergaen! ...

C O R A.

Geliefde Moeder, ach! —

*Hier bezwijmt Cora, en valt in de armen van Melinde,
die haer, op eene zitplaats, nederzet,
en blijft ondersteunen.*

E L M I R E.

'k Leer nu, rampzalig kind, den grond van uw geklag.
'k Weet nu de bittre bron, waeruit uw rampen vloeiden;
Ik ken de banden, die uw ziel aen wroeging boeiden,
Den stalen keeten, die u aen de wanhoop bond.
Zeg mij, wat snoodaerd u en uwe reinheid schond,
Wat monster, voortgeteeld in de onderaardsche holen,
Heeft uwe onnoosle jeugd de blanke deugd ontstolen,
En de onschuld u ontroofd? — Maer ach! uw veege ziel,
Die in den donkren strik der snoô verleiding' viel,
Schijnt reeds, te veel gepraemd door zoo veel ongenuchten,
Haer nu onteerd verblijf, naer reiner kreits, te ontvluchten. —
o! Houd haer nog terug, tot gij mij hebt ontdekt,
Wie uwe onnoozelheid, zoo schandlijk, heeft bevekt,
Opdat ik in zijn borst ook angst en wanhoop teele,
En hem der Goden wrack, en gramschap, aenbevelc,
Die zulke snoodaerds straft — zoo sterve ik onbevreesd;
Zoo vaert mijn droeve ziel, met uwen matten geest
Op 't naeuwst vereenigd, van deze onrustteelende aerde,
In 't zelfde tijdstip heen. — o! Zeg mij toch, mijn waerde —
Mijn dierbre Cora, zeg, wie blies het gif der minn',
Der, voor u, dwaze liefde, uw' jongen boezem in? —

Ach

Ach weigertge aen mijn beê dan steeds gehoor te geven? —
 Verlaetge, onzalig kind, dit ongelukkig leven,
 En laetge uw Moeder in de diepste onzekerheid,
 Wie u bedorven heeft, en uwe jeugd misleid? —
 o Hemel! zoo ik, in uwe ijverzuchtige oogen,
 Nog eene gunst verdien — zoo ik uw mededogen
 Niet gansch onwaardig ben, dat dan uw heilgenaê,
 De stalen kragt des doods, één oogenblik, weërsta,
 Beperk dien wreedaerd, in zijn onweërstaenbaer woeden,
 En wil het leven van mijn stervend kind behoeden,
 Slechts voor één oogenblik. — Zoo zal zij, u ten zoen',
 Zoo zullen wij, met haer, aen uwen eisch voldoen,
 De wreedste foltering, zelfs zonder klagen, lijden,
 En op de houtmijt u de jongste snikken wijden!

M E L I N D E.

Bedrukte Moeder, staek uw rusteloze klagt;
 De Hemel geeft, naer 't schijnt, op uw gebeden acht:
 'k Zie Cora, van den schrik, die haer beliep, ontheven,
 Weêr versche blijken van vernieuwde krachten geven.

E L M I R E.

Den goeden Godn zij dank! —

D E R.

DERDE TOONEEL.

CORA, MELINDE, ELMIRE, AGON.

A G O N.

Welk akelig gezicht,
 't Geen vrees voor wreedten ramp, in mijnen boezem, sticht! —
 Mijn dierbaer kind verbleekt en afgesloofd door lijden,
 Schijnt in het stervensuur, en met den dood te strijden,
 Wiens jongsten slag zij reeds, met siddering', verbeidt;
 Daer 't alles om mij heen bedrukte tranen schreit! —
 Zeg mij, mijne Echtgenoot, wat is u wedervaren?
 Wat kan, in korten tijd, zoo veel ontroering baren?
 Wat ramp — wat kwael is 't, die mijn lieve Cora drukt? —

E L M I R E.

Zij is, voor eeuwig, uwe en mijner minne ontruk; —
 En wij zijn, door haer lot, van all' de stervelingen,
 Die immer, op deze aerd', het levenslicht ontvingen,
 Gewis de onzaligsten. —

A G O N.

Een knagend voorgevoel
 Heeft, een' geruimen tijd, mij reeds ten wisten doel,
 Van naderenden ramp, en ijslijkheên doen strekken.
 Ik wist mijn kwelling aen uw minnend oog te onttrekken,
 Als gij van Cora spraekt, en mij, schoon zacht, verweet,
 Dat ik, misfehien, haer jeugd, te ontijdig, had besteed,

En

En opgeofferd aen een sombre wijs-van leven,
 Die, aerzlende aengegaen, nooit iets dan ramp kon geven,
 Aen haer, die, slechts uit plicht, en strenge erkentenis,
 't Rampzalige offer dier gemaekte schikking is.
 Dan, thands op 't sterkst gepraemd, door angst en aeklig schromen,
 Heb ik, uit 's Priesters mond, hiertoe verlof bekomen,
 Mij herwaerds heen gespoed, om, nuge u hier bevondt,
 Met u vereenigd, eens, oplettend, naer den grond
 Van die kwelladiën — verdriet en bitterheden,
 Die 't vlug gerucht mij zei, dat Coraes hart bestreden,
 Te zoeken, en te zien, of ik, door troost en raed,
 Haer heil bevordren kon, in haer' bedrukten staet. —

E L M I R E.

Ja; zie hier vrij de vrucht van uw'al te ijfrig pogen. —
 Geen eige vrije keur, maer 't vaderlijk vermogen
 Heeft Cora hier gebragt. — o Dat zij nooit haer' tred
 Had binnen dezen muur — dit heilig huis, gezet!
 Dan wierd, misfchien, een drift, in hare jeugd, geprezen,
 Die nu, voor haer en ons, wis doodelijk zal wezen;
 Dan deelde zij, misfchien, in 't freelend heilgewin,
 In all' de zaligheën der beste huwlijksminn';
 Dan had het schuldloos kind, dat, in hare ingewanden,
 Nu reeds, bij voorraad, deelt in onze smert en schanden,
 En, met haer, aen het graf, in 't kort, ten prooij' verstrekt,
 In ons geächt gezin, de zoetste vreugd verwekt,
 Dan zou die lieve telg! ...

A C O N.

o Godn! wat moet ik hooren! —
 Heeft Cora dan hare eer en haren plicht verloren! —
 Moest ik haer dan, vergeefs, om hare onrijpe jeugd
 Voor dwaze min te hoên — om haer den weg der deugd,
 Op de onbevleete wijz', getrouw, te doen betreden,
 Aen 't heilig Godendom, en zijnen dienst, besteden! —
 Is 't kuische zonnekleed dan niet genoeg bestand
 Voor 't gloeiende oog der minn' — dringt door den reinen wand
 Van dit gelouterd huis, waer heiligheid blijft waken,
 Waer zij de driften zelfs zich zelven leert verzaken,
 En aen haer eijnsbaer maakt, dan ook de liefde doort
 En leent het maegdenhart, voor 't outer zelfs, het oor
 Aen hare toovertael, en vaek begeerde toonen! —
 Is dit, rampzalig kind, mijn noeste zorg beloonen! —
 Verdiende ik, dat gij dus een poging wederstondt,
 Waerin gij, naer ik dacht, volmaekt genoegenvondt;
 Of die ik hopen kon, dat u, in rijper dagen,
 Wen 't oordeel juister werkt, voorzeker, zou behagen! —

C O R A,

haren Vader te voet vallende.

o Dierbre Vader, dien ik meer dan 't leven min!
 Nam mijne onnoozelheid, voorheen, uwe achting in,
 Deed reine liefde, zoo ik zeker durf vertrouwen,
 Mij als voor 't zonnekleed het best geschikt, beschouwen;
 Was zij het, die mijn bleeke en sidderende hand,
 Voor 't blakend outer, aen de Goden heeft verpand!

o Laet

o Laet ik dan, ook nu, in uw genade deelen;
 Laet ik mij met de hoop op uw vergeving streelen;
 Want zonder deze zou de aennaderende pijn,
 De dood, die mij reeds bejdt, voor mij ondraeglijk zijn.
 Mijne afgestorven ziel zou nimmer kalnte smaken,
 Wen zij naer uw genaë, vergeefs, moest blijven haken,
 En, met uw' vloek belaën, vertrok naer de eeuwigheid.
 'k Beken, 'k heb u uit schroom — uit laffen schroom, misleid.
 Ik durfde uw wijze keus — uw' wil, niet tegenspreken,
 Hij was te vast bepaeld — aen mij te klaer gebleken,
 En, naer uw oordeel, op te veel geluk gegrond;
 Des ik mij, op uw' wil, niet uit mijn keus, verbond,
 En echter bleeft gij vrij van 't onmeêdoogend dwingen.
 Ik heb mij, in den drom der jonge kloosterlingen,
 Zoo veel ik heden weet, en mijne kragt vernogt,
 Naer mijnen plicht geschikt — het goede steeds gezogt,
 En alle wulpsche drift en ijde dartelheden,
 Door ijver, in den dienst der groote Zonn', bestreden,
 Tot dien gehaten stond — dat ongelukkig uur,
 't Welk, in mijn pril gemoed het nimmerbluschbre vuur
 Der liefde heeft gestookt, en mijne onrijpe zinnen,
 Die drift nog ongewoon, voor de eerste keer, deed minnen.
 Dan, schoon ik hier het spoor, geheel, heb misgetreên,
 Schoon ik de zoete kragt der reinste teederheên,
 Hoe moeilijk deze taek, voor 't jonge hart, moog' wezen,
 Zoo dra haer werking, in mijn borst, ware opgerezen,
 Met meer — met grooter kragt, had moeten tegengaen,
 Mag ik, mischien met grond, nog naer genade staen;

En op vergeving — op ontferming, bij u hopen,
 Daer veel bijzonderheên, zoo kenlijk, zamenloopen,
 Tot mindring mijner schuld.

*Hier rijst Cora op, en vat de hand van Elmire
 en Melinde, en brengt haer tot Agon.*

Koom, Moeder smeek met mij! —
 Koom, lieve halsvriendin, sta mijne poging bij! —
 Help mij vergeving van het vaderhart verwerven,
 Opdat ik welgemoed, en onbevreesd, moog' sterven.
 'k Zal, neêrgebogen voor den Vorst Ataliba,
 Door tranen — door gebeên, ontferming en genaê,
 Voor u, verkrijgen; — 'k zal zijn weeke ziel doen bloeijen,
 Hem, door mijn smeeken — door mijn bang geweên, vermoeijen,
 Tot hij, in 't eind', geraekt door mijne jammerklagt,
 Het strenge vonnis, dat mijn teêrbemind geslacht,
 Met mij, veroordeeld, op mijn kermen, in zal halen,
 En mij, in 't vratig graf, alleen, slechts neêr doen dalen.

M E L I N D E.

Wie blijft, bij zulk rooneel, zegt mij, onaengedaen! —
 Wie kan zoo veel geweên — zoo veel gesmeek, weêrstaen! —
 Zelfs de ongevoeligheid werd hier ontroerd — bewogen,
 En leekte tranen uit haer nimmervloeiende oogen;
 En zou een vader dan een ongelukkig kind,
 Dat zich in zulk een' staet van ijslijkheid bevindt,
 Genade ontzeggen? neen: dit waer gewis hem honen,
 Hij zal u zijne gunst — zijn' troost — zijn liefde toonen;

Gij gaet niet onverzoend' met hem, naer de eeuwigheid.

E L M I R E.

Nooit wordt aen waer berouw vernieuwde gunst ontzeid,
 Ik ken mijn Ega; nooit vond ik hem onmeêdogend,
 De reine kindermijn, weêrgadeloos vermogend,
 Duldte, in eens vaders ziel, die niet verbasterd is,
 Geen wrok — geen wrangen haet; zij biedt vergiffenis,
 En lijdt, wen zij haer kroost — haer dierbaer kroost, ziet lijden! —
 Zal dan mijn echtgenoot zijn schreijend kind bevrijden
 Van dien ondraegbren last — van zijnen vloek en haet?
 Zal zij, o gun mij dit, in haren veegen faet,
 In u een heul — een' steun — een' trouwen rader vinden?
 En zult gij de angsten, die haer teistren en verslinden,
 Verligten, naer uw kragt? — Zult gij haer stervensuur —
 Haer' jongsten levensfond — haer' laetsten snik, niet zuur —
 Niet bang — niet grievender, door uw verwijten, maken?
 Zal zij, bij 't laetst vaerwel, uw zoeten zegen smaken? —
 Zult gij haer bijstaen? — Zal ...

A G O N.

Hoe pijnigt gij mijn hart,

Reeds overmand van rouw — van wroeging — angst en smart!
 Zou ik een schreijend kind genade weigren kunnen?
 Zou ik haer mijne hulp en mijnen troost misgunnen?
 Zou ik, meêdoogenloos — onbillijk — streng en straf,
 Verwijten, aen den boord van 't eeuwigzwijgend graff
 Ik, die, op goeden grond, met meer dan dubbele reden,
 Thands zelf verwijt verdien, voor onvoorzichtigheden. —

Misleide telg, wier blanke en onbesproken deugd,
 Aen mij het lief genot der vlekkeloosste vreugd,
 In ruimen overvloed, bestendig, heeft geschonken;
 Die, aen mijn' huwlijkstrans zoo schoon heeft uitgeblonken,
 Zoo luistervol gepraeld, gelijk het Weereldoog
 Prijkt aen 't azuur gewelf van 's hemels steilen boog. —
 'k Had mij gevleid, maer 'k zie, 't was ook niets meer dan vleijen,
 Dat deze glans zijn schoon, bestendig, uit zou breijen,
 En mij verkwikken, door zijn heldre schittering,
 Tot dat mijn levens zon, ter west kimme, onderging,
 En ik, in uwen arm, den Oorsprong van dat leven,
 Mijn' geest, deze aerde zat, gerust, zou wedergeven,
 In die verzekering', dat gij, der Zonn' getrouw,
 Haer, tot uw' laetsten snik, geheiligd blijven zou,
 En, door die offerhand, voor all' de liefdestralen,
 Dieze op ons neder schoot, de erkentenis betalen,
 Die wij, die gij, mijn kind — die ons geheel gezin,
 Zoo duur, verschuldigd is aen haer gewijde min.
 Maer ach! wie kan zijn lot — zijn nadrend lot voorspellen! —
 Wat sterfing aen zijn' ramp — zijn onheil, palen stellen!
 Wie kent, daer de onspoed vack de beste hoop verraedt,
 Het geen, waer van de tijd, op de aerd', nog zwanger gaet!

E L M I R E.

o Neen: kon, toen mijn wensch deez' liefdevrucht mogt plukken,
 Toen ik mijn waerde telg, voor 't eerst, aen 't hart mogt drukken,
 Kon, toen mijn oog, daer vreugd het hartlijk sehreijen deed,
 Voorzien, mijn lieveling, dat gij van zoo veel leed,

Zoo

Zoo vroeg, de bron zoudt zijn, en dat die vreugdetrâhen,
 Tot rouw en zielgeween het voetspoor zouden banen!
 Kon ik, toen 't plechtig klieed ... Maer ach! mijn Echtgenoot!
 Waertoe, door dit tooneel, den wrangen ramp vergroot!
 Waertoe ...

A G O N.

Ja; 'k voel, mijn Gaë, door wroeging, mij verscheuren;
 Ik weet, wat gij bedoelt — mijn dwaesheid doet ons treuren;
 Mijn ijver heeft den grond tot ons bederf gelegd;
 Ik ben uw moordenaar! — Gij moogt, met dubbel regt ...

C O R A.

Neen: lieve Vader, neen: ik heb mijn' plicht geschonden;
 Mijne onbezonnen drift heeft all' ons heil verslonden;
 Ik heb des hemels wraek op uwe kruin getroond;
 Ach trof zij mij alleen! — wierd mijn geslacht verschoond!
 Hoe willig zou uw kind — hoe blij zou Cora sterven! —

E * L M I R E.

Neen: als gij sterft, mijn kind, moet ik ook 't leven derven,
 Kent gij uw Moeder niet? — Zou ik u zien vergaen,
 En echter naer 't genot van 't haetlijk leven staen! —
 Zou ik, één oogenblik dat moorduur overleven,
 Waerin ik u aen 't graf, zoo wreed, ten prooij' zag geven! —
 Zou ik u weggesleurd, wreedaerdig, foltren zien,
 En pogen, na dien slag, dan nog den dood te ontvliên! —
 o Neen: barbaerfche wet! ... liefstallig — glansrijk wezen,
 Dat, in uw heerlijkheid, ons uw genaë doet lezen;

Gaeft gij die wreede wet! — hebt gij, o bloem der Goðn,
 Op eene dwaze min, dan zulk een straf geboðn?
 Eischt een verkeerde drift! ... verkeerd! — neen: uw vermogen
 Heeftze in ons hart gedrukt — ze is heilig in uwe oogten:
 Eischt dan een drift, alleen te ontijdig aangevoed,
 Alleen verkeerd geplaetst zoo veel onschuld'g bloed!
 Of heeft het bijgeloof die misdaed uitgevonden,
 En, in die wreede straf, de menschlijkheid gefchonden? —
 Zou 's Priesterslist? ...

A G O N.

Ach zwijg, mijn Dierbre, 'tvoegt ons niet,
 Te twisten met de Goðn. — Laet ons ons zielverdriet,
 Door murmurering, zoo misdadig, niet vermeerren,
 Maer, in deez' veegen stond, ons, voor hun magt, vernieren.
 Mischien, koopt hunne gunst — hun rijke heilgenae,
 Ons, en ons stervend kroost, den jongsten stond, te staè! —
 Om deze laetste gunst, met vrucht, hun aftesmeeken,
 Moet eerst mijn hand hunne eer, en die van Cora, wreeken,
 En 't monster, dat haer deugd — dat hunne glorie schond,
 Dat, zelfs in 't heiligdom, zijn offer zocht en vond,
 Verdelgen van deze aerd' — ten afgrond heen doen varen.
 Zijn schandlijk — eerloos bloed, te onwaardig voor de altaren;
 Zou haetlijk zijn aen 't Licht, wiens eer hij stout vertrad,
 Wanneer 't gewijde vuur werd met dit gif bespat.
 Zeg mij, wie durfde uw jeugd haer deugd — hare eer ontstelen?

C O R A.

Zoo ik ooit in uw liefde, in uwe gunst mogt deelen,

Zoo

Zoo gij mij nog bemint, gelijk mijn ziel verwacht,
 Zoo gij nog ééne gunst uw Cora waerdig acht,
 Gun dan, dat ik dien naem, mij dierbaer, moog' verbloemen.
 Vergeef het mij, mijn mond zal nooit dien minnaer noemen!

ELMIRE.

U dierbaer!...

CORA.

Ja; mijn waerde, in 't midden van mijn smart,
 In de armen van den dood, zal hij mijn zwoegend hart
 Nog waard — nog dierbaer zijn. — Kan iets mijn' geest versterken,
 En, bij mijn trede in 't graf, den angst des doods beperken,
 't Zal dan het uitzicht zijn, dat ik zijn leven spaer',
 En hem, naest u, voor straf en foltering bewaer'.

MELINDE.

Welk een grootmoedigheid! ...

AGON.

Neen: 't zou den Goden belgen;
 Hun wrack zou Quitoos rijk doen kwijnen en verdelgen;
 En uwe veege ziel wordf hun genade ontzegt,
 Zoo gij zijn gruweldaed niet, voor hen, openlegt! —
 Mijn vaderlijk gezach moet ik, voor 't laetst, doen gelden;
 Ik eisch, dat Cora mij dat snoed gedrocht zal melden.

CORA,

Agon te voet vallende.

Genae mijn Vader! ...

C.

E L

ELMIRE.

Ach, mijn waerdige Echtgenoot,
 Dat uw gestreng bevel haer lijden niet vergroot!
 Wanneer de Zoon der Zonn' haer voor zijn' troon zal dagen,
 Zal zij den Schaker — haer' Verleider, wel verklagen.
 Eischt eens des Hemels wil haer die bekenntnis af,
 Dan daelt dit diep geheim nooit, met haer, in het graf.

CORA,

oprijzende.

Vergunt, dat ik vertrek, om, in deze oogenblikken,
 Die mij nog ovrig zijn, mij tot den dood te schicken,
 En, bovenal, om mij, met die standvastigheid,
 Te omgorden, die, in 't uur, dat ons, voor eeuwig, scheidt,
 Alleen in staet zal zijn, om mijne ziel te hoeden
 Voor wanhoop—voor haer woên!—dit denkbeeld doet haer bloeden,
 Het grieft en praemt mij meer, in dezen veegen nood,
 Dan dat van schande en straf, zelfs van den wreedsten dood.
 Vaert wel; in 't kort, helaes! zal ik u, eeuwig, derven! —
 Omhelst nog eens uw kind! ...

Cora en Melinde vertrekken.

VIERDE TOONEEL

ELMIRE, AGON.

ELMIRE.

O Hemel, moet zijerven! —

Is 't dan het jeugdig bloed van een misleide maegd,
 Dat uwen wrok verzacht — uw vlekloos oog behaegt! —
 Mijn Agon wil dit zwak mijn bloedend hart vergeven!
 Rigt de eeuwige Oppermagt — de Bron van heil en leven,
 Den sterfeling zoo streng, dien zij heeft voordgebracht,
 Om ééne dwaze drift! ...

A G O N.

Mijn Beste, staek die klagt;
 De dienst, dien zij ons vergt, moet ongeschonden blijven,
 En op hem, die dien schendt, de strengste straf beklijven. —
 Slechts ééne beê, mijn Gaê. Gebruik, in dezen stond,
 Uw' invloed op ons kind; poog gij den duistren grond
 Van haer geheimenis, volkomen, optesporen,
 En, door uw reederheid, uit haren mond, te hooren,
 Wie haer — wie ons verried, en wie den vuigen gloed,
 Spijt zelfs het zonnekleed, stookte in haer pril gemoed.

E L M I R E

Wat zware taek! — haer min zal haer' verleider heelen,
 En ik, vergeefsch, den rol van een verleidster spelen.
 Gij kent haer blanke trouw — haer edlen, vasten geest.

A G O N.

Ach! waer' zij ook der Zonne, altoos, zoo trouw geweest!

E L M I R E.

Wie weet, wat wederstand haer fierheid heeft geboden! —
 Misschien is haer gedrag, zelfs in het oog der Goden,

Schoon.

Schoon onze wet haer doem', van snoode misdaed vrij.

A G O N.

o Neeh: 't is, in hun oog, verboden minnarij. —

E L M I R E.

Ik ga, om, voor het laetst, dit denkbeeld doet mij beven,
 Aen mijn rampzalig kind, mijn zwakken raed te geven;
 Om, in heur jongsten nood, haer hart met troost te voên;
 En haer, op 's vaders eisch, de laetste beê te doen. —
 Aenbidlijk Weereldoog, doe uw gewijde stralen,
 Bij deze groote proef, in mijnen boezem dalen:
 Versterk mijn' zwakken geest, door uwe heilgenaê.
 Mijn Agon, welk een taek voor uw verloren gaê! —

V I J F D E T O O N E E L.

A G O N *alleen.*

Rampzalige Echtgenoot — ter dood gedoemde Telgen,
 Gij ziet uw heil — uw' naem — uwe eer — uw' roem verdelgen,
 Voor eeuwig, uitgerooid, juist op den zelfden stond,
 Toenge u in 't rijk genot van 't zoetst genoegén vondt;
 Toenge, aen de Goôn gehuwd, van hun gewijde altaren,
 De dankbre wierookgeur, ten hemel, op deedt varen;
 Nu weêr de zoete rust in Quitoos dalen bloeit,
 De hoop op haer behoud het liefdriek hart ontgloeit,

Na

Nu ons Alonzoos moed — zijn wijs en sterk vermogen,
 Aen Cuscoos Dwingeland, grootmoedig, heeft ontogen,
 En, ons in staet gesteld, om ook den Castiljaen,
 Zoo hij ons erf ontrust, met voordeel, afte slaen;
 Om hun wreedaerdigheid, den Mexicaen gebleken,
 Hier, in 't gezicht der Zonn', door zijn beleid, te wreeken,
 En om den dorst naer goud, die in hun' boezem woedt,
 En zoo onleschbaer schijnt, te leschen met hun bloed. —
 Alonzo, dierbre vriend! tot Quitoos heil geboren,
 Hoe worde uw ziel verscheurd, als gij ons lot zult hooren;
 Als, bij uw wederkomst, die elk genoeg baert,
 't Geslacht van Agon reeds verdelgd is van deze aerd! —

A L O N Z O

Die Cuscoos fuygo vort, en van 't bewaerd bedroef,
 In den boef, gekend, door 't onwonderlijk hoef,
 Tante kreid, die den van haar hiebrecht hieft,
 Nu wij haer op de fuyg van kulk een, vort niet
 Die niet uit zacht in 't goet, of welcos haer gebed,
 Hier toe behaer van 't volk, rechtefich zich nuyg haer,
 Moem niet, o Dwingeland, haer onwonderlijk Ophouwen
 Of, die u kalmten noem, kooft van een, hiebrecht
 Die rechtefich van niet — die ophouwen hoef,
 Die, bij de nuyg kalle, om 't lot haer vande fuyg;
 In die de glouff, behouff haer dancet fuyg,
 Ophouwen een den weg — een 't lot van vort, Wil vort

DER

DERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

ALONZO, PALMOR.

Het tooneel verbeeldt eene zael in het hof van Ataliba.

ALONZO.

Zie dan Huascars trots, in 't eind', gesnuikt — verflagen,
 En aen Ataliba de rijkskroon opgedragen,
 Die Cuscoos stugge Vorst, nu van 't bewind beroofd,
 En in den boeij' gekneld, droeg op 't onwaardig hoofd. —
 Thands spreidt die diadeem haer luistervolle stralen,
 Nu wij haer op de kruin van zulk een' Vorst zien pralen,
 Die niet uit zucht naer goud, of wetloos staetsgebied,
 Maer tot behoud van 't volk, ten strijd' zich nopen liet. —
 Koom hier, o Dwingeland, heerschzuchtige Opperheeren!
 Gij, die u kristnen noemt, koomt van een' heiden leeren,
 Die tederheid van ziel — die edelmoedigheid,
 Die, bij de zege zelfs, om 't lot haers vijands schreit;
 En die de gloriestaf, behaeld door dapper strijden,
 Grootmoedig aen den vree — aen 't heil van 't volk, wil wijden.

Het

Het freelt mijn hart, op 't zoetst, dat mijn geringe kragt,
Tot die gewijde zege ook iets heeft toegebracht. —

P A L M O R.

Uw moed — uw wijs beleid schonk ons die eerlaurieren;
Gij deedt, grootmoedig Held, gij deedt ons zegevieren,
En wist den Cannarijn, Huascars bondgenoot,
Voor zijn gevloekt verraed, te loonen met den dood. —
Zoo lang de Zon haer' glans aen Quito meê zal deelen,
Zal deze gunst gevoel, en dankerkentnis telen,
In 't hart van Vorst en Volk, dat op uw' bijstand bouwt,
En, in uw moed en deugd zijn hulp — zijn heil, beschouwt,
Wanneer Pizarroos woede, ook op ons uitgebroken,
Eens, met zijn dondertuig, onze oorden koomt bestoken;
En, heet op goud — op bloed, en nog met bloed besmet,
Op onzer vaders erf zijn helsche schreden zet.
Kan 't mogelijk zijn, mijn Heer, sprootge ook uit die barbaren!
Kan zoo veel deugd en moed hier nimmer te evennaren,
Gehuisd zijn in het hart van eenen Castiljaen!

A L O N Z O.

Gij doet mijn kleene hulp te groote glorie aen,
'k Deed niets dan't geen mijn plicht — de menschlijkheid mij leerde,
Die 'k hooger dan het goud en de overwinning eerde,
En eeuwig eeren zal, terwijl mijn hart vervloekt
Dat wreed — bloedgierig rot, dat niets bedoelt — niets zoekt,
Dan moord. — geweld en roof, en wiens wreedaerdigheden,
Oaf een' gevloekten schat, gevoel en deugd verstreden;

Tera.

Terwijl dit vuig gebroed God en zijn' dienst onteert,
 En, daer het steelt en moordt, in schijn', hervormt — bekeert!
 Ik schaem' mij dit geslacht — die snoode landgenoten! —
 Ach ware ik in deez' oord, veel liever, voordgesproken,
 In dezen oord van rust, eer 't wreevlig spaensch gebroed,
 Dien vrede had gestoord — dit erf bevekt met bloed.

teen weinig ter zijde.

Dan waer, mischien, die schoone aen 't haetlijk kloosterleven,
 En 't slaefsche zonnekleed, geenzins ten prooij' gegeven;
 Dan had, mischien, mijn min ... helaes! ...

P A L M O R.

Gij zucht mijn Heer!

Uw geest schijnt neêrgedrukt, daer elk met blinkende eer,
 U, juichend, tegentreedt. — Wat kan uw vreugd bepalen,
 Nuge u ziet aengebeên, in Quitoos vruchtbre dalen,
 En Vorst Ataliba u, naest de Godheid, eert?
 Nuge alles wat gij wenscht — all' wat uw hart begeert,
 Of ooit begeren kan, u, rijklijk, toe ziet voegen?

A L O N Z O.

O S W O J A

In weerwill' van die eer, mis ik het waer genoeg. —
 Al strekte al 't schitterend goud van Peru mij ten loôn;
 Al plaefte Ataliba mij op zijn' glorietroon,
 Hoe wenschlijk zuik een staet — dit heerlijk lot moog' schijnen,
 Toch zou mijn ziel vergaen, en ledig henenkwijnen,
 Zoo lang zij eenen schat, voor haer het hoogste goed,
 Het voorwerp harer min, mijn Palmor, derven moet.

P A L

P A L M O R.

Wat fluit, volmaekte Held, uw edel minverlangen! —
 Wie zou niet, uitgestrekt om uwe hand te ontvangen,
 Uw zoete liefdedrift, door wederliefde, voên,
 En aen den edlen eisch van uwe min voldoen! —
 Wat schoone, zoo zij zelfs een kroon u aen moest bieden,
 Zou zulk een schitterende eer, uw liefde — uw trouw ontvlieden!
 Maer ach! zij, die u boeit — die u uw rust ontroofst,
 En, in Alonzos hart, de gulle vreugde dooft,
 Is, mooglijk, in den oord der spaensche moordenaren,
 Aen de overzij' der zee, geteeld door bloedbarbaren. —
 Vliegt daer uw liefde heen! — Ach! laet een tijgerin
 Voor dat ontmenscht gespuis. — Dat uwe kuifche min
 Een edler voorwerp kiez', wier vlekkelooze zeden,
 Wier schoon en deugd voldoen aen uwe teederheden;
 Een maegd, die, als de Zon ...

A L O N Z O.

Gij doolt, mijn dierbre Vrind! —

De Schoone, in wie mijn ziel al haren wellust vindt,
 Heeft in dit weerddeel, het eerst, het licht genoten;
 Zij is uit edel bloed, in Quito, voortgesproten;
 Niet ver van dit paleis huist all' mijn Zaligheid;
 Zij aemt dezelfde lucht, die hier haer' geur verspreidt.

P A L M O R.

En wat zou dan 't voldoen aen uwen wensch beletten? —

A L O N Z O.

Het haetlijk bijgeloof — verkeerde — dwaze wetten.

D

P A L

P A L M O R.

Welk een geheim! ... wie is 't, die mijnen held behaegt?

A L O N Z O,

met drift.

Zweert gij mij trouw? —

P A L M O R.

o Ja;

A L O N Z O.

Een lieve Zonnemaegd.

P A L M O R,

verbaesd.

Een priesteres der Zonn'! o Goden, wilt ons hoeden! —

Wie durfde ooit voor een bruid des Hemels liefde voeden!

Een maegd, die, aen zijn' dienst, rot in den dood, gewijd,

In haer geheiligd hart, geen andre neiging lijdt,

Of immer dulden moog', wil zij haer heil — haer leven,

Aen die verkeerde drift niet zien ten offer geven! —

Leer — leer, grootmoedig Held, een neiging wederstaen,

Die, watge ook pogen moogt, zich nimmer zie voldaan.

A L O N Z O.

Voldaan! ... ach lieve vriend, kent gij het minvermogen?

Blijft iets aen zijne kracht — aen zijn beleid, ontogen! —

Wat is 'er, dat zijn list niet te overwinnen weet?

Wat zet der liefde een grens?

P A L M O R.

Het heilig Zonnekleed —

De

De dikke kloostermuur, en de eed dier lievelingen,
Die niet naer aerdsche min, maer hemelliefde dingen.

A L O N Z O.

Die neiging, die de kragt der domme dwaling tart,
Vindt, spijt dien tegenstand, den weg naer 't maegdlijk hart. —
Maer de Inca nadert ons; wil mijn geheim bewaren.

T W E E D E T O O N E E L.

A L O N Z O, P A L M O R, A T A L I B A en Gevolg.

A T A L I B A.

Befchermer van mijn rijk, mijn borg in lijfsgevaeren,
Gij, die aen uwe deugd den Peruaen verplicht,
En mijn' geschudde troon op nieuwe pijlers sticht;
Gij, die uw jeugd — uw vreugd aen ons belang durft wijden,
En, voor het heil des volks, aen onze zijde, strijden;
Wiens weêrgalooze moed — wiens onverwinbre hand,
Op mijne zwakke kruin een tweede rijkskroon plant,
Die, schoon met bloed geverfd, mij nimmer zal doen beven;
Mij nooit verwijten zal, dat ik het dierbaer leven,
't Belang van volk en staet, om haer bezit alleen,
Ooit schandlijk heb verspild — wreedaerdiglijk vertreên:
Neen: de Oorsprong van ons heil, die zijne gouden stralen,
Tot in den schuilhoek zelfs van onze ziel doet dalen,
Weet, dat geen gloriezucht mij ooit ten strijd' deed gaen,
Hij weet, hoe duur die kroon mijn liefde koom te staen;
En hoe ik, eindeloos, die zege moet betreuren,
Daer ik, om haer, mijn' Zoon mij zag van 't harte scheuren;

Zora! al mijn lust — mijn liefing, mij meer waerd,
 Dan de allerhoogste troon — de gansche schat der aerd?

A L O N Z O .

Hij stierf voor 't Vaderland: — dit zegenvolle sterven
 Doet hem de schitterendste eer — een' lauwerkrans verwerven,
 Die, zelfs in 't duister graf — in de eeuwigheid, niet dort,
 Maer daer om zijne kruin, op nieuw, geslingerd wordt.
 Dit denkbeeld moet, o Vorst! u, in uw droefheid, streelen,
 En uwe diepe wond, met zijnen balsam, heelen.

't Is beter vroeg, met roem, te gaen naer de eeuwigheid,
 Door een erkentlijk volk, met waer gevoel, beschreid,
 En, bij het nageslacht, met eindlooze eer te blinken,
 Dan grijs, maer zonder lof, ten grafkuil neêrtezinken.

A T A L I B A .

't Is zoo, volmaekte Held, maer 't vaderlijk gemoed,
 Dat voor een dankbaer kroost gepuurde liefde voedt,
 Voelt zich, door 't looden pak der ange droefheid, drukken,
 Wanneer 't zijn' zoon — zijn heil, dus, van zich af ziet rukken,
 In 's levens beste vaeg; — of blijft de Castiljaen,
 Al vliet zijn eigen bloed, verhard — onaengedaen! —
 Wat monsters, Boezemvriend! gij, schoon uit hen gesproten,
 Hebt een verheevner ziel, van de Oppermagt, genoten;
 Gij kent de stem van 't bloed — ge eerbiedigt hare kracht,
 Gij hebt met mij geweend — dit offer toegebracht
 Aen mijn' verslagen Zoon — Ja; in uw liefdrlijke oogen,
 Zag ik een harttraen. — Gij waert met mij bewogen,

Toen

Toen ik dien jongen held aen 't nooitverzadigd graf,
Op 't hoog bevel der Zonne, al bevende, overgaf,
Zooge immer vader wordt ...

ALONZO, *ter zijde.*

Dit denkbeeld doet mij beven!

zegen Ataliba.

Ja; 'k heb met u geweend, toen ik uw' zoon zag sneven:
Mijn krijgsmans hart schaemt zich een teedre neiging niet,
Die, op het lijk eens Vriends, een vriendentraen vergiet;
Maer laet de rede, thands, den donkren rouw beperken,
En uwe zorg, op nieuw, tot heil van Quito werken.

ATALIBA.

Dat uw beleid — uw moed, voor mij, die zware taek,
Onwankle Zuil van staet, geschikt — uitvoerlijk mack,
Dat Agons schrandeheid, en Palmors dapperheden,
Uw gadeloos vernuft — uw deugd, op zijde treden,
Opdat gij, dus vereend, den wreedden Castiljaen,
Wen hij ons naedren durft, van Quito, af kunt slaen.

PALMOR.

Zoo veel mijn kragt vermoog, kuntge u op mij verlaten;
De welvaert en de bloei van u, en uwe staten,
Is all' wat ik bedoel; en werk ik tor dit heil,
Tot dezen zegen meê, 'k heb dan mijn leven veil.
De wreedde Castiljaen moog' mij het hart ontrukken;
Maer zal, zoo lang het klopp', mijn' moed niet onderdrukken.

Die blijft mij eeuwig bij, 'k leg dien niet, dan aen 't graf,
 Bij mijnen jongsten snik — mijn laetste zuchten af.

A L O N Z O.

Een affchrik van 't geweld van Spanjes bloedtirannen,
 Die, nit hun steenen hart, de menschlijkheid verbannen,
 Aen wien de zucht naer goud — geroofden schat, bekoort,
 Die al 't gevoel van plicht — natuur en rede smoort,
 Deed mij dien landgenoot, wiens snodeheid mij doet gruwen,
 Toen hij mijn' raed verwierp, als eene hijdra, schuwen.
 Ik bood mijn zwakke hulp den Vorst van Tumbes aen,
 Om 't spaensche moordrenrot van zijnen wal te slaen.
 Zinds voerde 't gunstig lot mij naer deez' stille streken,
 Hier isme, op nieuw, de deugd des Indiaens gebleken;
 'k Heb hier geheel mijn lot aen zijn belang verpand,
 Beschik dus over mij: — 'k biede u mijn' onderstand. —

A T A L I B A.

Waermeê, grootmoedig Man, zal ik uw' ijver loonen? —
 Hoe zal mijn dankbaer volk u zijne erkentnis toonen? —
 Wat eischt uw dapperheid? — spreek, onverwinbre Held;
 All' wat uw hart begeert worde in uw hand gesteld. —
 Kan Cuscoos kroon? ...

A L O N Z O.

o Neen; sieraad der Opperheeren,
 Niet voor den troon gevormd — afkeerig van 't regeren,
 Eischt mijn geringe dienst geen loon, van dezen aerd.
 Ataliba alleen is Cuscoos rijkskroon waard. —

Dan;

Dan, edelmoedig Vorst, indien ik, in uwe oogen,
 Uw liefde — uw gunst verdien', dat dan uw rijk vermogen,
 Mij ééne beê vergunn' — In deez' gewijden oord
 Huist een volfehoone maegd, die aen mijn ziel bekoort,
 En buiten wier bezit ik nimmer waer genoeg en,
 Hoe gunstig 't lot ook zij', mijn wenschen toe zie voegen.

P A L M O R, *ter zijde.*

Wat stout — wat dwaes bestaan! ...

A L O N Z O.

Zij is mijn Zaligheid,

Door hare hand alleen zie ik mij heengeleid
 Naer dat genot van vreugd — naer all' die heilvermaken,
 Die uwe dankbaerheid mij gaerne zou doen smaken.
 Verschoon, grootmoedig Vorst, in mijn nog pril gemoed,
 Dit onweërstaenbaer zwak — dien heeten minnegloed! —
 Het toppunt van mijn heil — dat van mijn hoogst verlangen,
 Is, die volmaekte Vrouw, van uwe hand, te ontvangen;
 Daer uwe zegen ons verzell', bij 't echtaltaer,
 Wen onze harten zich verbinden aen elkaer. —
 Uw invloed — uw gezach, kan mij die Schoone geven;
 En all' wat mij weërstaet beperken en weërstreven.
 'k Smaek dan een hemelvreugd ...

A T A L I A.

Voelt ook uw Zielvriendin,

Iets van den zelfden gloed? — Ziet gij uw reine min,

Door hare ontloken jeugd, met wederliefde, loonen?
 En zal zij, tot dien echt zich ook genegen toonen?
 Ik ken te wel uw deugd, dan dat die vergen zou,
 Dat mijn gezach iets deed tot een gedwongen trouw. —

A L O N Z O.

*k Bezit geheel haer hart; maer andre hindernissen,
 Doen mij het vol genot dier prille Schoonheid misfén,

A T A L I B A.

*k Bezweere u, bij de Zon, dat gij geen' weêrstand vindt,
 Als 't voorwerp uwer liefde u even teeder mint;
 Dat mijn erkend gezach dien invloed zal beperken,
 Die u — die uwen wensch — uw heil, zou tegenwerken;
 En dat ...

A L O N Z O.

*t Is mij genoeg. Ik ken Ataliba,
 Dit vorstelijke woord schenkt mij een dierbre Gaê! —

D E R D E T O O N N E E L

A T A L I B A , A L O N Z O , P A L M O R ,
 E E N I N D I A E N .

I N D I A E N .

De Hoogepriester, Vorst! in wiens eerwaardig wezen,
 Het bevend beed der schrikk', thands, zichtbaer, is te lezen.

Ver

Verlaet — verrukt, ontroërd, het heilig koor der Zonn',
En vraegt gehoor.

A T A L I B A.

'k Ontzet. o Rijke Levensbron!

Dat uw genade — uw gunst den Peruaen behoede,
En dat geen versche ramp, in Quitoos Staten, woede. —
Dat hij verschijn'.

De Indiaen vertrekt.

— En gij, doorluchtig Heldenpaer,
Gij zijt, wat ook gebeur', mijn toevlucht, in gevaer.
Dat uwe oplettendheid — uw diepdoordringende oogen,
Bestendig, zijn gericht op Quitoos krijgsvermogen.
Spoor gij mijn ijvrig volk — mijn fiere benden aen,
Om, als de nood het eischt, kloekmoedig, pal te staen;
En doe Huascar, hoe zijn gramschap ook moog' woenen,
Schoon hij in kluisters zucht', mijn broedermin gevoelen;
Beweeg zijn steenen hart tot die liefstaligheid,
Die hem, op nieuw, den weg tot zijnen troon bereidt;
Bezweer hem, bij de Zon, dat al mijn welbehagen,
Alleen bestaet, om hem een' zetel optedragen,
Waeruit zijn dwaze drift tot meer gezach hem fiet,
En die zich thands, door mij, mijns ondanks, drukken ziet;
Brenge, spoedig, mij bericht, of ik zijn wufte zinnen,
Zijn' woesten — trotschen aerd, door goedheid, kan verwinnen.

A L O N Z O.

'k Zal aen uw' wil voldoen.

VIERDE TOONEEL.

ATALIBA, DE HOOGEPRIESTER.

DE HOOGEPRIESTER.

Nog spreidt het groote Licht
 Zijn' goddelijken gloed den doemling in 't gezicht,
 Nog, welk een wonderwerk! zjen wij zijn gouden stralen,
 In deez' gevloekten oord, op onze kruinen dalen! —
 Waerom, o Bron van vuur, die 't all' heeft voortgebragt,
 Verbergtge u niet, voor ons, in een' stikdonkren nacht,
 Of zendt een' sroom van bloed, om zondaers te verteren,
 Die, voor uw alziende oog, U, openbaar, onteeren;
 Die, om een helsehe drift, U en uw' dienst verraên,
 En zich van hunnen eed — hun trouw aen U, ontslaen,
 De blikfems van haer wraek, die zij, in deze landen,
 Mijn Broeder! heeft betrouwd in uw gewijde handen,
 Verdolgen, eer de Zon de kim met purper boord',
 De Schenders van dien eed, uit onzen veegen oord. —

ATALIBA.

Wat doet, o Zoon der Zonn'! dus uwen ijver blaken! —
 Wie is 't, die zijnèn plicht, zoo schandlijk, durft verzaken,
 Dat hij, in zulk een maer', des Hemels wraek verdien',
 En dat ik, om die wraek ...

DE HOOGEPRIESTER,

hem invallende.

Zorg, dat zij niet ontvliên.

Der

Der Goden eer eischt bloed; gij moet dit bloed doen froomen;
Of 't zou op u — op mij — op 't volk van Quito komen.

A T A L I E A.

Uw ijver, Godentolk, leidt u van 't ware spoor.

Leen aen bezadigdheid — aen menschenmin het oor.

Zeg mij, wie zich misgreep — wien mijn gezach moet straffen;

'k Zal dan de wet en 't volk, volkomen, regt verschaffen.

D E H O O G E P R I E S T E R.

't Is Cora, die haer eed...

A T A L I E A.

Wat zegt gij! Cora! ...

D E H O O G E P R I E S T E R.

Ja,

Die valsche, ontrouwe maegd heeft haren Hemelgaë,

Aen wienze, in 't heiligdom, all' hare levensdagen,

Haer hart — haer jeugd — haer min, geheel had opgedragen;

Op 't schandelijkst verraën — 't gewijde koor besmet —

Het feestgewaend onteerd — de reine Zonnewet

Vertrappeld met den voet — den wellust aengebden,

En zich geheel gewijid aen snoode gruwelheden! —

Zij voelt de onreine vrucht van dien gevlockten gloed,
Reeds woelen onder 't hart. — De dollé wanhoop woedt

In haer besmette ziel, en in heur wezenstrekken,

Kan elk 't afschuwlijk beeld der wroeging' klaar ontdekken.

Her-

Herinner u uw' plicht; denk, dat gij Inca zijt,
 Die u den dienst der Goôn, en 't Volk hebt toegewijd,
 Laet geen verkeerd gevoel van weiflend mededogen,
 Geen laffe inschiklijkheid, iets op uw' geest vermogen;
 De ontrouwe zij, door u, met haer geheel geslacht,
 Eer nog de dagtoorts dael', verdelgd en omgebragt! —

A T A L I B A.

o Hard, wreedaerdig lot! — waertoe ben ik geboren! —
 Waerom, geduchte Goôn, hebt gij mij uitgekoren,
 Om, op den gouden troon, als Vorst — als Opperheer,
 Te zorgen voor het regt — te waken voor uwe eer? —
 Hoe duur koomt mij die rang! — wie haekt nog naer 't regeren!
 'k Moet dan het teêr gevoel van mededogen weeren,
 Uit mijn bekleemde borst. — 'k Moet een verleide maegd,
 Wier lieve aenloklijkheid aen Goôn en mensch behaegt;
 Die, waer zij min geschikt voor liefde en teederheden,
 Misfchien, het spoor der deugd ook niet waer misgetreden;
 'k Moet haer, wat streng bevel! verwijzen tot het graf,
 Omdatze een drift voldeed, die haer de Hemel gaf,
 Ik moet, o eeuw'g Licht! wil mij dit zwak vergeven,
 Haer schuldeloos geslacht, wat wreedheid! meê doen sneven!
 Dan 't is uw wet — uw wil. — Mijn Agon, die mij mint,
 Doch thands, in mij, uw vriend, een' strengen regter vindt,
 Vergeef — vergeef het mij, dat ik uw gade, uw telgen,
 U, die mij dierbaer zijt, door 't vuur, moet zien verdelgen;
 Dat gij wordt weggesleurd — gefolterd, in den gloed,
 En dat Ataliba dit vonnis vellen moet!

Maer is de schuld volmaekt — onloogchenbaer, gebleken? —
 En is 'er niets, dat pleit? ...

D E H O O G E P R I E S T E R .

Zoudt gij de schuld weerspreken,
 Nu gijze straffen moet! en daer zij zelf belijdt,
 Datze aen dien vuigen lust haer hart heeft toegewijd! —
 Geen vriendschap, hoe opregt, moet hier het kwaed verschoonen,
 Of, daer 't de Goden raekt, zich mededogend toonen;
 Die ongepaste deugd is teederheid in schijn,
 Aen 't geen de hemel eischt moet sijn gehoorzaemd zijn. —

A T A L I B A .

'k Weêrstreef zijn wetten niet; maer zal geen vonnis strijken,
 Voor mij de schuld zoo klaer, als 't helderst licht, zal blijken;
 Dit eischt der Vorsten plicht — dit eischt regtvaardigheid,
 Die zelfs nog voor 't behoud van een' gedoemden pleit;
 En liever 't schuldig bloed, volkomen, vrij wil spreken,
 Dan zich, vervoerd door drift, op eene onnoosle wreken. —
 De Hemel, die zoo goed — zoo vol ontferming is,
 Zal die goedharigheid — dit teer gevoel, gewis,
 Eer met genade en gunst — met zijn vergifnis kroonen,
 Dan zich aen dien Barbaer ontfermend — liefdriek toonen,
 Die, daer hij op de wet en op de Goden roemt,
 Verblind, door ijdlen waen, de schreijende onschuld doemt.

DE HOOGEPRIESTER.
 Ik heb mijn' plicht betracht. —

ATALIBA.

Ik zal dien ook betrachten,
 En, van den Hemel zelf, die ondersteuning wachten,
 Die mijn gefolterd hart, thands tot den dood bedroefd,
 Van zijne goedheid smeekt — in dezen staet, behoeft.
 Maer zeg mij, welk gedrocht heeft Coraes eer geschonden,
 Haer heil, en onze rust, meédogenloos, verflonden?
 Wie is het, die haer jeugd, spijt zelfs het Zonnekleed,
 In zijn gespannen strik, verraedlijk, vallen deed! —

DE HOOGEPRIESTER.

Zij blijft, wat men ook poege, of dring', zijn' naem verbloemen,
 En wil dien duisterling, aen mij, noch iemand noemen.
 Een duidelijk bewijs, dat zij hem nog bemint,
 En in zijn veiligheid nog haer genoeg vindt.
 Mischien blijft in haer borst dezelve lust nog gloeijen,
 Schoon zij het naer gevolg dier neiging' moet versoeijen.

ATALIBA.

Vergeef mij, Zoon der Zonn', dit liefdeloos vermoên,
 Behoort geen groot gemoed, ooit, in zich aentevoên;
 Eén enkel oogenblik kan de onschuld ons ontrooven,
 En, in den sterksten geest, de stem der rede dooven;
 Hoe veel te meer wordt niet een zwakke vrouw bekoord,
 Wanneer zij naer de tael van zoeten wellust hoort;

Wan-

Wanneer zij naer de feest der weelde zich ziet nooden,
 Waer haer de zwijmelwijn der minn' wordt aengeboden. —
 Eén enkel oogenblik bevekt heur teedre deugd,
 En sleept haer in een' poel van eindlooze ongeneucht;
 Maer zou, hierom, de ziel de vuile zonde minnen? —
 Poog haer vertrouwen, door meédogenheid, te winnen;
 Toon, dat haer ramp uw hart tot donkre droefheid strekt;
 Zoo zietge u, rasch, de bron van Coraes val ontdekt. —

D E H O O G E P R I E S T E R .

Mijn poging is vergeefsch ...

V I J F D E T O O N E E L .

A T A L I B A , D E H O O G E P R I E S T E R , A L O N Z O .

A L O N Z O .

Mijn Vorst! ... wat zien mijne oogen! —

Wat maekt, o Menschenvriend! u, heden, dus bewogen?
 'k Zie tranen van gevoel op u bedrukt gezicht! ...

A T A L I B A .

De liefde voor genade en voor mijn' duren plicht,
 Die, in mijn droeve ziel, voor hare regten, strijden,
 Doen mij de onnoozelheid deez' wecke tranen wijden. —
 't Is dan geen ramps genoeg, dat ik, ten spijt van 't bloed,
 Mij tegen 't woest beftaen eens broeders kanten moet;
 Dat ik het oorlogsvuur moet in zijn' staet doen gloeijen,
 En hem, dien ik bemin, moet slaen in enge boeijen.

o Neen:

o Neen: een strenge wet eischt, boven dit, mij af,
 Dat ik, wat zware proef! mijn' vriend — mijn' halsvriend straff',
 En dat zijn jonge telg, die, aen de Goën verbonden,
 Den eed aen hen gedaen, te roekloos, heeft geschonden,
 Met al zijn minlijk kroost — zijn Gaë — zijn gansch geslacht,
 Om ééne dwaze daed, door mij, worde omgebracht! —

A L O N Z O, *ter zijde.*

o Hemel sta mij bij! ... zou Cora! ...

tot Ataliba.

... Welke wetten

Eerbiedigt uwe deugd, die, aen die deugd, beletten,
 Weldadig — zacht te zijn? — Ken ik Ataliba,
 Dan wijkt, bij hem, de wet voor goedheid en genaë,
 Wen een verschoonlijk zwak, geen' snoode uitsporigheden,
 Het ligtverleidelijk hart die wet deed overtreden. —

D E H O O G E P R I E S T E R.

Dat die gehate leer den Castiljaen bekoor',
 Nooit leent een Zoon der Zonne aen haer 't geheiligde oor;
 De wet moet zijn voldaan! ...

A L O N Z O.

't Gevoelig mededogen
 Behaegt, ontwijfelbaer, aen 't liefdriek Alvermogen;
 En welk een denkbeeldge u van 't hoogste Wezen maekt,
 Gestrengheid wordt, gewis, bij de Oppermagt, gewraekt.
 De Zon, die gij aanbidt, doet zelf haer blijde stralen
 Op een onwaerdig volk — op 't hoofd der snooden dalen,

En

En zou ...

A T A L I B A.

Ach dat uw hulp — uw raed, dien ik behoef,
 Doorluchte Castiljaen, mij sterke, in deze proef!
 Denk, wat ik lijden moet — hoe zich mijn ziel voelt drukken,
 Daer ik den steun mijns rijks moet aen mijn Rijk ontrukken,
 En Agon, mij zoo lief — mijn vriend — mijn ooggenlij —
 Zoo braef — zoo rijk in deugd ...

A L O N Z O,

met drift.

Moet hij het offer zijn! —

A T A L I B A.

Hij, en zijn gansch geslacht!

A L O N Z O.

Moet Cora! ...

A T A L I B A.

Ja, mijn waerde,

Zij, wier aenloklijkheid aen blanke deugd zich paerde,
 De bloem van Quitoos jeugd, verbreekt haer' duren eed,
 Ontwijdt het Heiligdom en schendt het zonnekleed,
 Een snoodaerd wist haer jeugd dien digten strik te spreiden,
 En hare onnoozelheid van 't pad der deugd te leiden.
 Nu eischt de wet, dat zij — dat haer geheel geslacht,
 Voor't oog der Zonne en 'tvolk, deez' dag, worde omgebragt. —

E

A L O N -

A L O N Z O,

ter zijde, ontroerd.

Waer berg ik mij! helaes! ...

overluid, verwilderd.

Vervloekt zijn alle wetten;

Die zulk een wreede straf op dwaze liefde zetten!

D E H O O G E P R I E S T E R.

Vervloek haer, dieze schond, en hoon de Godheid niet,

Die deze wraek begeert — die strenge straf gebiedt.

A L O N Z O.

Zult gij, grootmoedig Vorst, zoo vol van medelijden,

Die Schoone aen 't bijgeloof — den wrok der Priestren wijden?

Kunt gij? ...

A T A L I E A.

*k Zal alles doen, wat Godn en plicht gebiën,

Om hen, zoo 't mooglijk zij, den dood te doen ontvliën.

Bewijs mij eene gunst. — Die onbezonnen liefde,

Die Coraes prille borst, met scherpe flitsen, griede,

Schijnt niet geheel gedooft; zij houdt, wat men ook poogt,

Hem, die hare eer verried, verborgen voor elks oog;

Zij weigert, hoe men dring', dien snoodaerd ons te ontdekken. —

Poogt gij, zoo wel bespraekt, haer dit geheim te onttrekken,

Mischien wordt, uit den damp van die verborgenheid,

Op haer' verloren staet, een licht van hoop gespreid.

tegen den Hoogepriester.

Zet gij den toegang tot de droeve Cora open.

Wij kunnen op dien held, en op zijn' ijver hopen.

A L O N

ALONZO.

*k Voldoe aen uwen wensch, o groote Zoon der Zonn'!
 Ach dat ik, door mijn bloed, die Schoone redden kon! —

Hij vertrekt.

ZESDE TOONEEL.

DE HOOGEPRIESTER, ATALIBA.

DE HOOGEPRIESTER.

Uw twijfelmoedigheid, mijn broeder, doet mij vreezen,
 Datge, in dit vreemd geval, te laf — te zwak zult wezen.
 Waertoe gedraeld — waertoe één oogenblik vertoefd,
 Daer zulk een gruweldaed geen meer bewijs behoeft? —
 Mischien zal dit verwijl de wraek der Godheid wekken,
 En ons, en al het volk, tot eeuwig onheil strekken. —
 Mij dunkt, ik zie die wraek, het nimmertanend licht,
 Reeds gloeijen op 't gelaet — reeds blikkren in 't gezicht! —

ATALIBA.

Leer meer bezadigheid. Ik ga.

ZEVENDE TOONEEL.

DE HOOGEPRIESTER, *alleen.*

*k Zal heden toonen,
 o Manco, (*) edle bloem der groote Zonnezonen,

Die,

(*) De eerste Zoon der Sonne.

Die, uit het gloriehof, tot ons zijt neêrgegaeld;
 Die ons der Goden beeld, het eerst, hebt afgemaeld,
 En hunnen wijzen wil, volkomen, voorgeschreven. —
 'k Zal, heden, u een blijk van mijnen ijver geven;
 'k Zal toonen, wie uwe eer — uw glorie durft verraên,
 Dat ik, voor uw belang, onwankelbaer, blijf staen;
 En, zoo het hoog gezach dien ijver mogt beperken,
 'k Zal dan, op 't weiflend Volk, door mijn vermogen, werken,
 't Word' dan, tot staving van uw snoodgefehonden wet,
 Op mijnen eersten wenk, tot oproer aengezet. —
 Het opgeruid gemeen moet ons vermogen schragen,
 Wanneer het redelicht te helder op kooft dagen;
 Met hunne woede en drift, in 't heimlijk aengevuurd,
 Wordt, waer men koom', door ons, de staet en 't volk bestuurd,
 En niets kan op hun hart een' dieper indruk maken,
 Dan 't denkbeeld, dat men 't regt der Goden durft verzaken,
 Dat hunner Vaden leer, schoon wreed, of duister, lijdt,
 En aen een nieuw gevoel, hoe teeder, wordt gewijd. —
 Dit doet hunn' ijverzucht, hoe dom — hoe ijdel, gloeijen,
 En, waer wij 't eischen, 't bloed dier meerverlichten vloeijen,
 Wier moed — wier kunde ons doel, in 't openbaer, verraedt,
 En aen 't gewijde kleed, te stout, de handen slaet.
 Bezat der Priestren schaer niet zulk gevierd vermogen,
 Rasch zag 't opmerkzaam Volk, geheel, uit eigen oogen;
 Rasch zag men 't offervuur, op 't outer, uitgedoofd,
 En 't geestelijk bewind van zijn gezach beroofd.

VIERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

*Het tooneel verbeeldt dezelfde zaal van het eerste
en tweede bedrijf.*

C O R A ,

alleen, geboeid.

'k Zal dan dien minnaer zien! en, eer ik uit dit leven,
Naer de eindlooze eeuwigheid, misdadig, heen zal streven —
Eer mij de kluis des doods bevat in haren schoot,
Hem, die mij 't knagend gif der zoete liefde bood,
Voor 't laetst, in mijnen arm — aen mijnen boezem, drukken,
En dan mij van zijn hart — uit zijne omhelzing' rukken,
Om nooit hem weër te zien! ... om nooit! ... is dan 't bestaan
Des stervelings zoo broos! — Is 't met den mensch gedaen,
Wanneer natuur hem floopt! — wanneer te wreede wetten
Aen zijnen levensloop een' engen grenspael zetten; —
Terwijl de ziel iets meer — iets, 'k weet niet wat, bedoelt,
En een' ondoofbren trek naer duurzaam heil gevoelt! —
Waertoe moest gij mijn hart voor liefde vatbaer maken,
o Goôn! als 't op den duur, haer zoetheid niet mogt smaken?

E 3

Waer-

Waertoe, in zijnen grond, een teêr gevoel gedrukt,
Dat zich, zoo dra het werkt, 'er weêr ziet uitgerukt? —

T W E E D E T O O N E E L.

C O R A, A L O N Z O.

o Hemel!

C O R A.

A L O N Z O.

Cora! ...

C O R A.

Ach Alonzo! ...

A L O N Z O.

Dierbre Gade! —

'k Mag u dan weder zien! ...

C O R A.

Ja; maer, helaes, te spade! —

A L O N Z O.

Ik mag u weder zien! u zien! maer, in wat staet! —
Doôr droefheid afgemat — met een beschreid gelaet,
In ketenen gekneld — veroordeeld om te sterven,
En, om uw min voor mij, het levenslicht te derven,
In 't bloeijen uwer jeugd! — ô welk een onderscheid
Bij dat volzalig uur, toen gij, na de ijslijkheid
Van 't gloeiend bliksemlicht — de donder, was geweken,
Naest mijne zijde tradt, door lommervolle streken,

Waer

Waer 't schaduwrijk geboomt', met bloozend ooft belaën,
 Zich boog voor onzen tred, bij 't licht der bleeke maen.
 Toen ik, met eigen hand, die rijpe vruchten plukte,
 Enze op het purpren waes van uwe lippen drukte;
 Toen ik dees schoone hand, nu door de boei gewond,
 Bragt aen mijn bonfend hart — aen mijnen heeten mond;
 Toen ik, op 't bloemtapeet — op uwen boezem, rustte,
 En van uw lieven mond de lagchende onschuld kuschte,
 Toen mij Capanaes dal een' hemelwellust bood,
 En ik, verrukt — bezwijmd, in uwen reinen schoot,
 Een zoet — een mingenot! ...

C O R A.

Ach, dierbre, staek die reden!

Mael mij geen teekening dier liefdezaligheden! —
 Breng mij den stond, die ons zoo doodlijk is geweest,
 In dit onzalig uur, niet weder voor den geest. —
 Zou zij nog naer een schets van dwaze minvermaken,
 Of naer de erinnering van die genieting haken!
 Zij, die het ijslijkst lot — den wreedsten dood verbeidt,
 En, na één oogenblik, ter straff' wordt heengeleid!
 Neen: breng mijn bange ziel, veel eer, dien staet te binnen,
 Die wroeging en dien angst, die, na 't onzalig minnen —
 Na 't kort — na 't broos genot, in dien geduchten nacht,
 Mijn schuldellooze rust, voor eeuwig, heeft verkracht,
 Toen 't altooschijnend Licht zijn goddelijke stralen,
 Op zijn geschonden bruid, vergramd, liet nederdalen;

En 't kleed der duisterheid, dat, vaek, de schuld bedekt,
 En aen verboden lust ten digten masker strekt,
 Wegrolde voor ons oog, dat nog van wellust gloeide,
 Doch rasch van schreijend wee — van heete tranen vloeide,
 Zoo dra 't den afgrond zag, aen wiens gevreesden boord,
 De min ons had geleid, door haer betoovrend oord;
 Een' afgrond, die mij wacht — in wien ik neêr zal zinken,
 Eer gij het sterrenheir, aen 't hoog gewelf, ziet blinken. —

A L O N Z O.

Gij om mijn schuld vergaen! neen, dierbare Engelin!
 Dan kentge Alonzo niet! — mijne onuitbluschbre min,
 Geground op uwe deugd, zal u den dood ontvoeren,
 Hoe bijgeloof en dwang ook op uwe onschuld loeren.

C O R A.

Zoo gij mij nog bemint, staek dan dit dwaes befaen,
 En red — behoed u zelf! ...

A L O N Z O.

Neen: 'k moet met u, vergaen,
 Of, naeuw met u vereend, in uw bezitting leven:
 Niets kan mij, buiten u, het kleinst genoeg geven:
 Er is geen zaligheid, die ooit mijn wenschen freelt,
 Wanneer mijn hart die niet met u, mijn dierbre, deelt
 De rust, bij u gebeente, in 't diepst der aklige aerde,
 Is, voor mij grooter heil — heeft uitgebreider waerde,
 Dan dat het hoogst geluk, in 's levens rampwoestijn,
 Doch zonder uw bezit, mijn deel — mijn lot zou zijn.

Ik

Ik leef, of sterf met u! —

C O R A,

hem te voet vallende.

Neen: wellust mijner oogen! —

Bemide mijner ziel! zoo ik het kleenst vermogen
Op u nog heb — nog houd, indien mijn teederheid,
Voor u, in 't vreeslijk uur, dat ons voor eeuwig scheidt,
Met eenig regt, één gunst u schreiende af moog' smeeken,
Laet dan dit fier besluit — dit moedig opzet steken:
Spaer gij een leven, heid, zoo dierbaer voor den staet,
Met welk het heil van 't volk, gewis, ten gronde gaet. —

A L O N Z O,

haer oprigtende.

Zou ik het heil van 't volk dan boven u waerden,
En 't Castiljaensche rot uit Quitoos streken weren,
Waerin het bijgeloof 't natuurlijk regt verkracht,
De domme dweperij de vleklooze onschuld slagte,
En u, mijn eenigst goed, wreedcaerdig, durft vermoorden! —
Mijn Beste, zoude ik ooit in die onzalige oorden,
Nog weêr den grond betreên, die, met uw bloed besmet,
Mijn' voet ontzinken zou, bij elken banger tred! —
Zoude ik, mijn Zaligheid — mijn Cora om zien komen!
En ook het tijgersbloed dier monstren niet doen stroomen,
Wier woede u slagten deed! —

C O R A,

Dat onbezonnen wraek,
Alonzo, u en mij, niet meer misdadig maek'!

E 5

A L O N -

A L O N Z O.

Ik ken geen misdaed zoo affchuwelijk in de oogen
 Van de eeuwige Oppermagt, dan dat ik zou gedogen,
 Dat gij wordt weggesleept naer 't gapend, vratic graf,
 En dat ik u ten prooij' der drieste wreedheid gaf.
 Neen, neen: eer zal mijn bloed ...

C O R A.

Geene eeden. Ik moet sterven,
 En niets kan, bij den dood, mij meer dien troost doen derven,
 Die de afgepijnde ziel behoeft, wen zij, van de aerd,
 Naer de oorzaak van heur zijn, mischien, weër henenvaert,
 Dan 't denkbeeld, dat gij ook met mij — naest mij, zoudt lijden,
 En dat men u der vlamme — den gloed — 't verderf zou wijden,
 Met mijn bemind geslacht! — o hooge Majesteit!
 Is 't dan geen zoens genoeg, voor uw regtvaardigheid,
 Dat ik, en dat de vrucht van ons rampzalig minnen,
 Worde, op uw' eisch, geslagt: kan dit uw gunst niet winnen,
 Uw reinheid niet voldoen? —

A L O N Z O.

o Hemel! sta ons bij! —
 De vrucht van onze min, moet die der tirannij',
 Den bloeddorst zijn gewijd! helaes! 'k ben dan, te gader,
 Een minnaer — echtgenoot, en ook, mijn dierbre, vader! —
 'k Voel die betrekking reeds; ik voel reeds wat het zegt,
 Door zulk een taeijen band, aen u — aen 't kroost gehecht —

Ver-

Verknocht — verplicht te zijn, en — 'k zou haer stem niet hooren!
 Of, uit lafhartigheid, die, in mijn' boezem, smoren! —
 'k Zou aen het bijgeloof — 't geweld geen weêrstand biên,
 Maer stil, en bevende, u — uw vrucht, hun offren zient —
 Neen: lieve Cora, neen: 'k zal nooit uw' dood gedogen.
 Dan, eer mijn plicht — mijn arm, zich van zijn fier vermogen,
 Op 's Priesters list, bedien', lagcht ons dit tijdsnip aen,
 Om u, langs zachter weg, van boei en dood te ontslaen.
 Koom, vluchten wij van hier, waer wreedaerds — monsters — snodeen,
 Gedoscht in 't koorgewaed, kwanswijs in naem der Goden,
 Hun klauwen slaen aen 't bloed der zuivre onnoozelheid,
 Voor wier behoud natuur — het regt — de Hemel pleit.
 Koom, toef geen oogenblik ...

C O R A.

Waer zoude ik henenvlieden,
 Daer Godn en menschen mij en mijnen gang bespieden!
 Daer ik geboeid ...

A L O N Z O.

Geen nood; de min kent geen gevaer,
 Niets valt, daer zij ons noopt, waer zij ons leidt, te zwaer.
 Zij wist u eens den dwang — den kloostermuur te ontvoeren,
 Zij zal u, andermael, hoe Calchas ook moog' loeren,
 Ontrukken aen de boei — aen deez' gevangenis,
 Die 't hatelijk verblijf der wreede domheid is.
 De Vorst gaf mij verlof, hij heeft mij zelfs gebeden,
 Dat ik u onderhield op die verborgenheden,

Die

Die gij nog houdt bedekt, ten blijk' van uwe trouw,
 En dat ik, uit uw' mond, kon 't zijn, vernemen zou,
 Wien gij — wie u bemint — wij kunnen alles hopen,
 De digte kloosterdeur staet voor Alonzo open,
 En mij de toegang tot mijn lieve Cora vrij. —
 In weêrwill' van den wrok der snoode huichlarij,
 Zal ik ...

C O R A.

o Neen: ik kan het denkbeeld niet verdragen;
 Dat ik, de straf ontvlucht, mijne ouders — mijne magen
 Hier agter laten zou; — dat ik hen zou verraên,
 En dat, om mij, haer heil — haer leven zou vergaen.
 Waer gij mij henenbragt vloog mij 't ontwaekt geweten,
 In 't blozende aengezicht: — mijn hart, vaneengereten,
 Door die erinnering, smackte in de grootste vreugd,
 Zelfs niet in uwen arm, een schaduw van geneucht! —
 Mischien zal mijn geweest, voor mijn ontijdig sterven,
 Nog, bij Ataliba, zoo zacht, genaë verwerven,
 Voor mijn bedrukt geslacht; en gij blijft onbekend,
 En dus die wreede straf van uwe kruin gewend;
 Zoo sterve ik slechts alleen, en mis een kwijnend leven,
 Dat mijn verkofte jeugd toch nimmer heil kon geven.

A L O N Z O.

Mijn waerdige Engelin staek — staek uw ang geweest;
 Houd moed, stel u gerust — 'k vlieg, tot uw redding ...

Hij wil vertrekken.

C O R A.

Neen ...

Ach

Ach blijf! mijn dierbre blijf! ... Neen: vlucht; verlaet deez' streken;
 Maer wil, op mijne beê, mijn' dood toch nimmer wreken.
 Leg die gevoeligheid — uw' lijver, voor mij, af,
 Dan dale ik, welgemoed — gerust, in 't duister graf. —
 Koom, laet ik u, voor 't laetst — eer ik mij weg zie rukken.
 Eer men mij henenfleurt, aen mijnen boezem drukken.
 Laet deze jongste kusch, in mijnen jongsten nood,
 Bij 't wanken van de straf — in 't aenzien van den dood,
 Op mijne min voor u het heilig zegel wezen;
 Maer neen: uw drift, voor mij, kan in mijn' boezem lezen,
 Gij weet, volmaekt, hoe rein — hoe teeder ik u min! —
 Vaerwel! ... omhels nog eens uw stervende echtvriendin;
 Dat wij elkaër, voor 't laetst, dit liefde-offer brengen,
 Dat onze tranen zich, voor 't laetst, tezamenmengen. —
 Ik draeg uw beeldtenis, met mij, naer de eeuwigheid! —
 Zult gij, waerge u bevindt — waer 't lot u henenleid',
 Hoe zeer 't u uit de bron van 't hoogst geluk mogt drenken,
 Ook, nu en dan, om mij — om uwe Cora denken? —
 Zult gij, tot aen uw' dood, voor haer ook achting voên,
 En aen mijn bleeke schim dit dierbaer offer doen? —
 Zal zij, in uwe ziel, nooit haren zetel derven? —
 Dan heeft zij loons genoeg voor haer ontijdig sterven. —
 Vaerwel! — vaer eeuwig wel! ... Haest u — wil henenvliên,
 Eer u de wrack vervolgt! ...

A L O N Z O.

Ik zal u wederzien.

Hij vertrekt.

D E R.

DERDE TOONEEL

CORA *alleen.*

Mij wederzien! ... wanneer! o brooze Stervelingen,
 Wat doet u naer 't genot van nietigheden dingen?
 Van waer is 't dat uw geest, die 't merk der Godheid draegt,
 Iets dat zoo ligt verzwindt — zoo ijdel is, behaegt? —
 Wat toch doet uwen wensch, in dit kortfondig leven,
 Zoo driest — zoo onvermoeid, naer een geniëting streven,
 Die, in den oogenblik dat gij haer smaekt, vergaet,
 En niets dan ijdelheid en kwëlling agterlaet? —
 Zoudt gij, in wienwe een' trek naer edler heilgoed lezen,
 Wel niet tot grootfcher doel geschikt — verordend wezen!
 En zou een zwakke deugd, die hier terneërgedrukt,
 Nog aen dit broos genot, ontijdig wordt ontruk,
 Die hier, uit kracht' der wet, een fell, zoo streng, moet boeten
 In een verheevner kreits, geen beter lot ontmoeten? —
 Is alles wat de deugd, op deze onzalige aerd',
 Waer vaek haer lijden treft, geniet en wedervaert,
 Het eenigst — wenschlijk lot van haer volijvrig pogen? —
 Is dit haer eenigst loon! — beminlijk Alvermogen!
 Versterk — verlicht mijn' geest, in deze duisternis! —
 Nu hij, op 's levens baen, aen zijnen grenspael is.
 Mag ik een beter goed, meer zaligheid verbeiden? —
 o Laet de hoop hierop mij naer de strafplaets leiden;
 Geef mij standvastigheid! ...

VIER-

VIERDE TOONEEL.

CORA, AGON, ELMIRE, MELINDE.

ELMIRE.

Mijn kind!

AGON.

Mijn dierbaer pand!

MELINDE.

Beminde halsvriendin!

ELMIRE.

Door droefheid overmand,

Verflagen — afgeweend — gefolterd, onder 't lijden,
 Koom ik deez' laetste groet mijn waerde lievling wijden.
 Nog maer één oogenblik — en Cora is niet meer!
 Haer jeugd keert tot den fehoot der aeklige aerde weêr;
 Nog maer één oogenblik! en onze lieve telgen,
 Zien zich, met ons, mijn Gaê, door 't woedend vuur verdeigen.
 Nog maer één oogenblik! ...

CORA.

Verschriklijk — aeklig uur!

Wat noodstorm voor mijn hart — voor 't uwe en voor' natuur! —
 Waer zal die doodsorkaen mijn ziel toch henenvoeren! —
 Waerheen! — in welk een oord! ... Niets kan mij meer ontroeren,
 Dan die onzekerheid! — Niets meer? — Ja, 't wreed gevoel,
 Dat gij, mijne ouders, ook ten fehuldelloozen doel

Der

Der strengste wet moet staen — datge u ook ziet berooven
 Van 't lieve levenslicht, kan 't gansch bezef verdooven
 Van all' wat mij betreft. — Ik heb mijn' plicht verraên;
 Maer gij, — wat toch hebt gij, mijne ouders, ooit misdaen?
 Wanneer hebt gij den dienst der hooge Goôn vertreden?
 Wanneer toch heeft uw kroost, door snoode gruwelheden,
 Des Hemels wrack verdiend? — Wanneer verliet hun jeugd,
 Hun blanke onnoozelheid — het zalig pad der deugd?
 En echter moeten zij, en gij, onschuldig, sneven!
 o Rijke Bron van heil — milde Oorsprong van ons leven!
 Vergeef een twijfeling, die mijn gepraemd gemoed,
 In dit ontzachtlijk uur — het vreeslijk sterfuur, voedt.
 Vergeef — vergeef het mij, zoo mijne jeugd mogt dolen,
 Zij twijfelt, of uw mond die wet wel heeft bevolen,
 Die harde straf wel eischt! verschoon mijn zwak geloof,
 Schoon 't, aen den rand van 't graf, voor 's Priesters reden doof,
 Die twijfeling behoud', en, bij dit schandlijk sterven,
 't Bezef dat gij het wilt — dat gij het eischt, blijft derven! —
 Verschoon, dat mijne ziel, die voor haer zwakheid pleit,
 Onovertuigd, verhuist naer 't graf — naer de eeuwigheid! —

M E L I N D E.

Ach uw verschriklijk lot, vriendin, doet mij ontroeren!
 Waerheen kan 't ongeluk den zwakken mensch niet voeren? —
 Wanneer men eens den weg der edle deugd verlaet,
 Vervalt het weiffend brein, heelligt, tot erger kwaed.
 Waertoe poogt, thands, uw geest een diep geheim te ontleden,
 Een wet door u, voorheen, eerbiedig aangebeden,

Bekrachtigd met uw' eed, toen gij uw reine hand,
Der vlekkelooze Zonn', voor eeuwig, hebt verpand?

C O R A.

Voor eeuwig! ja, vriendin! maer hadt gij kunnen lezen
In mijn beklemd gemoed, toen ik dit glansrijk Wezen,
Mijn trouw — mijn hulde zwoer — toen ik, voor 't Weereldooğ
Als zijne dienares, voor 't eerst, mij nederboog,

zich tot Agon keerende.

Gij hadt! ... vergeef! — verschoon dit zwak, mijn lieve Vader!
Uw droeve Cora zwijgt! ... Gij waert mijn steun — mijn rader,
De liefde voor uw kind heeft deze keus gedaan,
Zij zelv' bood mijne jeugd der hooge Godheid aen. —
Ik moest gehopzaem zijn! ...

A G O N.

O Onbedacht verkiezen!

Dat ons, dat u, mijn kind, het leven doet verliezen,
Mer schande en schuld bevekt! — Ach had de wreedste dood,
Eer mijn verkeerde drift u aen de Goden bood,
Mij, voor het hoog altaer — in 't heiligdom, doen sneven!
Dan had, mischien, mijn kind — de wellust van mijn leven,
In de armen van een' gaê, aen hare liefde waerd,
Het zaligst lot gesmaekt, op de onvolkomen aerd';
Dan waer de vrucht dier minn', die nu, eerze is geboren,
Gedoemd — veroordeeld wordt — onschuldig, gaet verloren,
En nu 't gewigt verzwaerd van onze boezemsnart,
Door u, verheugd — verrukt gekneld aen 't moederhart.

F

E L

ELMIRE.

Ach troon mijn' geest niet heen naer zulke zaligheden!
't Is doodelijk voor hen, die naer de houtmijt treden,
Op wien het graf reeds wacht — voor wien, wat de aerde geeft,
All' wat het leven schenkt, verdwijnt — geen waerde heeft;
En hoe had ooit een heil ons waerlijk kunnen freeleu,
Wanneer wij 't niet met u, mijn Dierbre! mogten deelen! —
Hadt gij, mischien . . . dan neen: die stelling kooft te spaë!
Kooft, sterven wij, te zaem, mijn kind — mijn dierbre Gaë! —
De dood zal ons, op nieuw, weêr tot elkander brengen,
Oas overschot — de stof, vereenen — zamenmengen;
En mooglijk, ja; mijn ziel gevoelt iets van een' staet,
Die haer beperkt begrip ontwijkt — tebovengact.
Mischien zienwe ons, nog eens, op nieuw — volmaect, vereenen! —
Koom, droog uw tranen af — koom, staken wij het weenen.
Hoe 't zij, dit blijft een troost, in alle onze ongeneucht',
Dat geen opzetlijk kwaed — geen afkeer van de deugd,
Maer een ontijdig zwak mijn kind wist wegteiden,
En over onzen staet dit donker sloers te spreiden.

V I J F D E T O O N E E L .

C O R A , A G O N , E L M I R E , M E L I N D E ,

D E H O O G E P R I E S T E R ,

D E H O O G E P R I E S T E R .

Rampzalg huysgezin, waerop de gramschap rust;
In welks misdadig bloed der Goden wraek gebluscht,

Huu

Hun regt voldaeën moet zijn; staek thands uw nutloos klagen,
 En sehik u naer den wil van 's Hemels welbehagen,
 Wiens onbeperkt gezach gestrengte wetten geeft,
 Schoon zelfs Natuur zijn' eisch — zijn billijkheid, weêrstreeft;
 En 't menschelijk vernuft het doel niet kan ontleden,
 Dat de Oppermacht, zoo streng, hen, die die wet vertreden,
 Naer hare vrije keur, regivaerdig, straffen doet,
 Wie zet haer' wil een grens! —

E L M I R E.

Is dan de Bron van goed
 Zoo wreed — meêdogenloos! kan 't hare wraek betoomen,
 Wen zij ook 't schuldloos bloed ziet van hare outers stroomen!

D E H O O G E P R I E S T E R.

Wat zegt gij? schuldeloos! zij, die hare eeden sehendt,
 Hare ooren naer de tael van snooden wellust wendt,
 En, om het broos genot van ijidle minvermaken,
 Haer liefde tot de Zon, baldadig, durft verzaken,
 Zou die onschuldig zijn! ...

C O R A.

Baldadig! o vergroot
 Mijn schuld — mijn misdaed niet: verdient mijn min den dood,
 Welaen, ik ben bereid; maer laet mij, bij mijn sterven,
 Gewijde Hemeltolk, die gunst — dit regt verwerven,
 Dat men mijn dwaes bestaen in 't ware licht beschouw',
 En mij aen gruweldaen toch nimmer schuldig hou. —

DE HOOGEPRIESTER.

De boosheid van uw hart, nog tot die min genegen,
 Spreekt, voor mijn oog, 't gewigt van uwe misdaed tegen;
 Nog, nu de dood u wenkt! — welk een hardnekkigheid!

E L M I R E.

Wat liefdeloos gevoel! —

C O R A.

Maer is er niets dat pleit
 Voor hen, wier deugd, wier trouw, die wet niet heeft geschonden,
 Mijne ouders en hun kroost? —

DE HOOGEPRIESTER.

Zij hebben zich verbonden,
 Voor uwe trouw en deugd, en worden omgebragt,
 Om uwen wil; de vloek rust op uw gansch geslacht.

C O R A,

met drift.

En waerom moet de vrucht dier dwaze liefde sneven? —
 Heeft die aen de Oppermacht ook stof tot waek gegeven! —

DE HOOGEPRIESTER.

Verkwist den korten tijd met nutloos twisten niet;
 Bereid u tot den dood, dien gij u naedren ziet.
 De diepe grafkuil gaept; de houtmijt wordt ontstoken —
 De hooge vierschaar wacht — de Godheid moet gewroken —

Het

Het kwaed vergolden zijn — vertrek — geen wistfel meer.

E L M I R E,

ter zijde.

Barbaer, gij zelf onteert des hemels liefdeleer.

overhuid.

Heet dit rampzaligen vertroosten, bij het sterven!

Lactons, o eeuw'g Licht! uw hulp — uw' troost niet derven, —

Koom, ongelukkig kind, koom, zoekenwe, in de smart,

Dien troost bij de Oppermacht, en in ons eigen hart.

zegen Melinde.

Blijf gij, vriendin, ons bij in 't jongst — in 't uiterst lijden,

Wanneer de foltering ons met den dood doet strijden;

Dat uwe vriendenhand ons naer de strafplaats leid',

En onze laetste zucht zij uw meêwarigheid,

Uw liefde, toegewijd.

M E L I N D E

Vriendinnen, ik zal pogen,

Getrouw, u bij te staen, naer mijn verzwakt vermogen.

Maer ach! mijn hart schreit bloed! — 't zal stikken! — 't zal vergaen,

Wen ik des Hemels wrack aen u de hand zie slaen! —

E L M I R E.

Verlaten wij deez' plaats; mijn ziel, zoo zeer verslagen,

Kan dit vergramd gezicht, bij zulk tooneel niet dragen.

DE HOOGEPRIESTER,

tegen Agon.

Toest gij één oogenblik.

ELMIRE.

Vaer wel mijn Echtgenoot!

Uwe ega treedt u voor, gij volgt haer, in den dood! —

C O R A.

Mijn lieve Vader ach! ...

Zij vertrekken.

ZESDE TOONEEL.

DE HOOGEPRIESTER, AGON.

DE HOOGEPRIESTER.

Van waer die twijfelingen,
 Die 't zaed van 't waer geloof, in Coraes borst, verdringen,
 In haer het schaedlijk gif der murmuring' voên,
 En zelfs uwe echtgenoot, weêrbarstig, aerzlen doen?
 't Voegt u, die uit het bloed der Incas zijt geboren,
 In uw verblind geslacht, een dwaes gevoel te smoren,
 Dat, in den veegen sfond, waerin de dood hen naekt,
 Hen, bij de Goôn en 't volk, op nieuw, misdadig maekt.
 Zou een verleide maegd dus schandlijk murmureren! —
 En de inspraek der natuur meer dan een wet waerdenen,
 Die 't Priesterdom haer leert, die geen bewijs behoeft,
 Dan ons erkend gezaeh. — Dat gij, voor 't laetst, beproeft,
 Bij 't vuur, en aen het graf, die dwaling uitterukken,
 En doet haer, voor de wræk der hooge Godheid, bukken,

Met

Met die gewilligheid — die schulderkeentenis,
 Die, in het oog der Goôn, verdienstlijk — waerdig is.
 Bezweer haer, voor het laetst, datze u haer' schender noeme,
 Opdat de wet hem ook ter straff' — ten vuure doeme.
 Bereid u tot den dood.

ZEVENDE TOONEEL.

AGON, *alleen.*

Ik was volmaekt bereid,

'k Verliet, getroost — gerust, alle aerdſche nietigheid,
 Zoo maer mijn eigen hart zich zelf niets kon verwijten.
 Maer ach! ik mis dit heil — het voelt zich openrijten,
 't Verwoest — verſcheurt zich zelf, bij 't denkbeeld dat mijn hand,
 Mijn Cora, ſpijt haer keus, aen 't kloosterkleed verpand —
 Geperscht — gedwongen heeft; dat ik haer jeugdig leven...

AGTSTE TOONEEL.

AGON, ALONZO.

ALONZO,

verwilderd.

Waer is zij! Cora! ach! zij heeft mij reeds begeven!
 Mischien ſlaet reeds een beul — een wreede kerkbarbaer —
 Een haetlijk kloosterſpook, de ontmenschte hand aen haer...
 Wat zie ik! ... dierbre vriend! moette ook in kluiſters zuchten?
 Is dit de loon der deugd! zijn dit de rijpe vruchten

Van al uw vlijt — uw zorg, voor Staet en huisgezint! —

A G O N.

Neen: 't is de wrange vrucht van een verkeerde min,
 En van een dwaes begrip, dat ik de hooge Goden,
 Die niet door dwang, maer liefde, ons tot hunne outers nooden,
 Een, in hun scherpiende oog, volvaerdig offer deed,
 Toen ik mijn Cora stak in 't heilig zonnekleed;
 Toen ik haer jeugd ...

A L O N Z O.

ô Zwijg, 'k heb alles reeds vernomen,
 Niets kan de smert — den angst — de foltering betoemen,
 Die mij beformt — ontroert — de vriendschap — ja; nog meer —
 Nog nauwer — tacier band — mijn waerde vriend! een teer —
 Een zuiver — eêl gevoel heeft ons tezaem verbonden,
 Uw grievend ongeval heeft al mijn heil verflonden.
 Ik lijd' wanneer gij lijdt — ons beider lot is één,
 En aen elkaer verknocht door liefde en teederheên.
 Uw Cora! .. ô die schoone, in wier beminlijk wezen,
 Het schuldloos beeld der deugd, volkomen, is te lezen;
 Op wier gelaet de waes der lagchende onschuld bloeit;
 Zou die, beschreid — verdrukt — mishandeld en gebocid,
 Aen 't domme bijgeloof ten bloedig offer strekken! —

A G O N.

Wie zou haer — wie zou ons 't verderf — den dood onttrekken!
 Nog maer één oogenblik! ...

A L O N -

A L O N Z O.

Waer is uw dierbaer kind? —

Wie heeft haer weggevoerd? — Waer zij zich ook bevind', —
 Wat macht, of welk gezach zijn wreede, ontrouwe handen,
 Aen haer — aen uw gellacht — aen zulke waerde panden
 Voor uw' bedrukten vriend, meêdoogenloos, mogt slaen,
 Zal ik, tot aen den dood, vervolgen — wederstaen,
 En haer der tirannij' — 't gevaer — het graf ontrukken,
 Of ook, met u en haer, voor 't woên des bloeddorsts, bukken,

A G O N.

Men leidt haer reeds ter dood! ...

A L O N Z O.

Ter dood! — mijn Cora! — neen! —

Ik zal voor 't outer 't bloed des moordenaers ...

A G O N.

Waerheen?

A L O N Z O.

met drift.

Waerheen! weêrhoud mij niet! — Zou ik nog langer beident!
 Men sleet haer reeds naer 't graf! ...

N E G E N D E T O O N E E L.

A G O N, *alleen.*

Wij, Hemel, hem geleiden,

F 5

Dat

Dat uw opmerkzaam oog hem gunstig gadesla,
 Opdat zijn drift voor ons — zijn ijver niets besta,
 Dat u mishagen zou, en onze schuld vergrooten.
 Waeruit is toch 't gevoel — de liefde voortgesproten,
 Die deze fiere Held voor ons gevoelt en voedt,
 En hem, in onzen ramp, zoo kenlijk, deelen doet?
 Van waer die drift — het vuur, dat, in 't verwilderd wezen,
 Toen hij van Cora sprak, zoo zichtbaer, was te lezen?
 Is dit alleen de kracht van die teêrhartigheid,
 Die, eigen aan de deugd, door haer, zich ziet geleid;
 Waer zij 't gebroken hart, in 't angstig — 't pramend lijden,
 Met milde hand, haer raed — haer hulp — haer troost kan wijden,
 Die, in der vrienden ramp, als eigen weerspoed, deelt,
 Een afkeer voor 't geweld — voor al wat wreed schijnt, teelt. —
 Of zou ... maer neen: zijn deugd is boven mijn verdenken,
 Laet ik haer zuiverheid, in 't stervensuur, niet krenken,
 Dat zulk een achterdocht mijn dwaesheid niet vergroot*,
 Mij waerlijk schuldig mack*, bij 't naedren van den dood! —

WEEBDE TOEWEL

W

VIJFDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

*Het tooneel verbeeldt een plein voor het Hof van den
Koning, waerop men een' troon, aen de eene zijde
een open graf, en, aen de andere zijde, een
houtmijt ziet.*

ATALIBA, DE HOOGEPRIESTER, PALMOR,
PRIESTERS EN INDIANEN.

DE HOOGEPRIESTER.

Befchermer van uw volk — uw dankbare onderzaten,
Die zich op uwe deugd — op uwe trouw verlaten;
Handhaver van 't gezach — de wet, het regt der Goën;
Door kunne hand, geplactst op uwer Vadren troon:
Thands eischt het eeuwig Licht, dat gij zijne eer zult wreeken,
En, in zijn' naem', en plaets, het vuur dier wrake ontsteken:
't Eischt, dat gij Cora doemt — dat haer geheel geslacht —
Haer huis — haer stam — haer naem, door u, worde omgebragt,
Voor eeuwig uitgerooid! — Het volk, in drift ontstoken,
Eischt, daer 't de hoogste wet dus schandlijk ziet verbroken,

Door

Door mij, en mijne tael, met heilig vuur vervuld,
 Datge, in deez' oogenblik, die snoode straffen zult.
 Niets kan zijn ijverzucht, voor 't Godendom, bepalen.
 Wie stelt zich borg voor u — blijft gij nog langer dralen? —

A T A L I A.

'k Behoef geen andre borg voor mijne veiligheid,
 Dan dat bezef van plicht, dat mijn besluit geleidt,
 En, in dit schriklijk uur, het vonnis uit zal spreken,
 Nadat, uit Cora zelf, haer schuld mij is gebleken. —
 Niets wenschte ik meer, o Licht- o Heil- en Levensbront!
 Dan dat ik dit gezin, mij dierbaer, redden kon,
 En echter voor uwe eer — voor uwe wetten, waken.
 Wil mij, tot zulk een proef, geschikt — vermogend maken;
 Versterk mij, door uw kracht — uw hulp ...

DE HOOGEPRIESTER.

Wanneer ontbreekt

Die hulp en onderstand hem, die den Hemel wreekt;
 En voor der Goden eer het schuldig bloed laet stroomen? —

A T A L I A.

o Poog, voor mijn gezicht, een' ijver intetoomen,
 Die mij het hart verscheurt — het merk der wreedheid draegt,
 En wis aen 't liefdrijk oog van 't gunstrijk Licht mishaegt.
 De aenbidlijke Oppermacht behoeft geen Stervelingen,
 Wanneer 't den ijdlen worm ziet naer heur glorie dingen,
 Om haer en hare wreak — haer regt, ten dienst' te staen.
 Eén wenk, en 't is met all' wat haer weêrstreeft gedaen.

DE HOOGEPRIESTER.

Zij plaetste u op den troon — zij heeft u uitgelezen.
Om voor haer wet en eer ...

A T A L I B A.

Maer niet, om wreed te wezen;
Niet om het teer gevoel — 't gevoel van menschlijkheid,
Wiens kracht zich door de ziel, die zuiver denkt, verspreidt,
Door grimmige ijverzugt, wreedaerdig uitedooven.

DE HOOGEPRIESTER.

Gij laet dan, ongestraft, der Goden glorie rooven!

A T A L I B A.

O Neen: maer zoo mijn hand thands Cora straffen moet,
Wordt mij de beste vreugd, haer hartenstreeklend zoet
Voor eeuwig smakeloos ...

T W E E D E T O O N E E L.

A T A L I B A , D E H O O G E P R I E S T E R , P A L M O R ,
P R I E S T E R S , I N D I A N E N E N A L O N Z O .

A L O N Z O ,

op het graf en den houtstapel ziende.

Gevloekte foltertuigen,
Waartoe dit wreed roncel! — Moet dan de rede buigen
Voor 't helsche bijgeloof? ...

DE HOOGEPRIESTER.

De schuld buigt voor het regt,
Wanneer de hemelwet aen haer genade ontzegt.

ALONZO.

Een valschverdichte wet, nooit door de Goôn gegeven,
Maer, door de zweeperij, de domheid voorgeschreven,
Tot nadeel van de deugd — ter dooving' van 't gevoel,
En staving van haer snood en godentergend doel,
Om in het ijdel hart van 't volk den schrik te jagen,
En 't aen de heuchlarij, tot slaven, optedragen.

ATALIBA.

Hebt gij, getrouwe Held — beminde Castiljaen,
Mijn steun in nood en dood, aen mijne beë voldaan? —
Heeft die rampzalige — heeft Cora, u beleden,
Wie hare reinheid schond?

ALONZO.

Haer min — haer teederheden,
Zoo zuiver — zoo oprecht — hare ongeschonde trouw,
't Standvastige besluit dier weërgalooze vrouw,
Verbieden, dat er iets, wat dreigen moge, of dwingen,
Dien, aen haer dierbren naem, haer, immer, zal ontwringen,
Geen list — geen hoog gezach persch' dit geheim haer af,
Het blijv' bij haer bewaerd, tot aen — tot in het graf. —
o Vorst! haer zuivre deugd, die hier haer' loon moet derven,
Ijst, op de erinnering, dat hij, met haer, zou sterven —

Hij

Hij, dien zij teeder mint; dat zij ontrouw zou zijn,
En voeren hem ter straf! —

D E H O O G E P R I E S T E R .

't Is grootsch gevoel in sehjn';
Maer, met de daed, een blij, dat nog dezelfde lusten,
Die, in 't bedorven hart, een hemelliefde bluschten,
Aen Cora dierbaer zijn. — Dat nog haer wensch — haer doel —
Haer lust — haer zaligheid ...

A L O N Z O .

Spreekt gij van grootsch gevoel!

Gij, die de reinste drift, door de Almacht ons gegeven,
Het hoogst — het eêlste geschenk, den steun van 't wanklend leven,
De bron der zoetste vreugde, een kriele neiging noemt,
Natuur onteert — vertrap — de schreijende onschuld doet!
Spreekt gij van grootsch gevoel, die slechts in feestgebaren,
In huichlend wichelspel en kerkbedrog, ervaren,
Geen andre neiging duldt, in uw vereeld gemoed,
Dan die de hirarchij — den dwang der zielen voedt,
En die, om uw gezach, zoo schandlijk, uittebreiden,
Om 't ligtbedrogen volk van 't ware spoor te leiden,
Het, met den blinddoek voor 't slechts schemerend gezicht,
Voorprevelt van een wet — van heiligheid en plicht,
Die, daer zij hun bestaen van 't bijgeloof ontvingen,
Verderflik zijn voor 't heil der arme stervelingen.
Spreekt gij van grootsch gevoel! ...

DE HOOGEPRIESTER.

Gij hoont een' Zoon der Zonn'!

ALONZO.

En uw gedrag onteert die rijke levensbron.
 Zou zij, die 't all' verkwikt — die zoo veel gunstbewijzen,
 Bij elken dagenraad, doet uit de kinme rijzen,
 Die liefde, in all' wat leeft — all' wat gevoel heeft, teelt;
 En rijke vruchtbaerheid, met milde handen, deelt;
 Zou die naer 't jeugdig bloed van eene Schoone haken,
 Omdat zij ook die drift voelde in haer' boezem blaken,
 Omdat zij, toen de kracht van dit gevoel haer bleek,
 Voor de inspraek der Natuur — voor 'tzoet der minn' bezweek!

tegen Ataliba.

Beminde Ataliba! door edler geest gedreven,
 Blijf gij gehoor en regt aen 't mededogen geven;
 Ô Volg hierin, van verr', der Goden liefdrijk spoor:
 De God, dien gij belijdt, treedt u, in goedheid, voor.
 Druk gij, waerge immer kunt, die zegenvolle schreden,
 De liefde — 't rein gevoel, geen weitsche plechtigheden,
 Geen ijdel dwaes geloof — geen ijver voor de wet,
 Door 't drieste bijgeloof — de domheid, ingezet,
 Behagen aen uw' God. — Zeg mij, kunt gij gelooven,
 Dat hij begèren zou, die zelfde drift te dooven,
 Die neiging te weërstaen, die hij, met eigen hand,
 Den boezem eener vrouw, zoo diep, heeft ingeplant!
 Geloofst gij, wijze Vorst! dat de Almacht zou verlangen,
 Om, van der Priestren hand, een Gemalin te ontvangen,

Be.

hoeft God zulk een' echt? — Denkt gij, dat Hij begeert;
 Dat eene jonge maegd, een lieve neiging weert,
 Dat zij haer frische jeugd, geschikt, om vrucht te dragen,
 Naer 't oogmerk der Natuur — dat zij haer beste dagen,
 Kwanswijs tot eene proef van heiligheid en trouw,
 Een' God, die dit niet eischt, vergeefs, opoffren zou!

zegen het volk.

Geloofst gij, dapper volk — misleide Peruanen!
 Kunt gij, bij 't redelicht, dat u bestraelt, nog wánen;
 Dat Hij, dien gij belijdt — uw groote Zegenaer,
 Meêdogenloos zou zijn — dat Hij, als een barbaer,
 Om dat een zwakke vrouw bezweek voor 't minvermogen,
 De wreedste, ontaerdste straf, zou, ongestraft, gedogen! —
 Neen: dat Hij eischen zou, dat zij — dat haer geslacht,
 Wie staefde ooit zulk een wet! zou worden omgebragt! —
 Die zelfde dweeperij deed ook, in vroeger tijden,
 Uw moeders 't schreijend kroost aen gier en tigger wijden;
 En op 't gevloekt Altaer van zulk een Godendom
 Kwam, op der Priestren eisch, de lieve zuigling om.
 Dat Godonteerend vuur — die bloedige offeranden,
 Zienwe in uw heiligdom; niet, als weleer, ontbranden;
 En echter duldt gij nog, wat schandlijke ergernis!
 Een dienst, die even wreed — neen: die nog wreeder is!
 Poogt eens uw zielgezicht — uw kennis uitbreiden,
 En kent hen, wier belang en list u snood misleiden,
 Blijft aen het redelicht, dat u bestraelt, gewijfd.
 Dit leert u, wage aen God en menschen schuldig zijt. —

Uw tael verrukt mijn hart! —

A L O N Z O.

Wil dan voor de onschuld spreken.

A T A L I B A.

Ach! kon Ataliba die wreedde wet verbreken! ...

A L O N Z O.

Wat wederhoudt uw macht — wat uw regtvaerdigheid,
Die reeds, in uwe ziel, voor de onschuld ijurig pleit?

D E H O O G E P R I E S T E R.

’t Gezach — de wrack der Goôn en ’t priesterlijk vermogen,
Dat aen uw toovertael, en aen haer gif ontogen,
Op ’t herderlievend volk, nog kracht — nog invloed heeft,
Aen wien ’t gehoorzaam blijft, en voor wiens vloek het beeft! —

A L O N Z O.

Neen: zoo de vloek der Goôn zich, immer, zal verheffen,
Zoo die ’t misleide Volk, in Quitoos staet, zal treffen,
Dan barst zijn bliksemvuur, voorzeker, schriklijk uit,
Zoo dra Ataliba, op uwen raed, besluit,
Om ’t vonnis, dat gij eischt, wreedaerdig, uittespreken! —
Op zulk vervloekt bestaen zou zich de Hemel wreken;
En, wat uw’ invloed rack’, die ingebeelde macht
Ziet zich, heel ligt, gesnuikt, en door mijn’ arm, verkracht.
Ik roep den Hemel aen, dat zijne hand mij straffe,
En, zoo ik ijdel zweer, zich op mij wrack verschaffe,

Dat ik, voor 's Volks behoud alleen, te velde toog;
 Dat niets dan hun belang, mij dierbaer, mij bewoog,
 Om mijnen Landgenoot — om zijn wreedaardigheden,
 Den Mexicaen betoond, zelf op den nek te treden,
 'k Vervloekte, om uwen will', den woesten Castiljaen,
 En gordde, voor uw heil, op nieuw, het krijgswaerd aen.

A T A L I B A.

Wij eeren uwe deugd, den grond van ons vertrouwen,
 En blijven op uw hulp — op uwen ijver bouwen.

A L O N Z O.

Die blijve aen u gewijd — maer Vorst! het helge u niet,
 Dat ik uw zijd' verlaet', en deze streek ontvlied',
 Wen hier het bijgeloof — 't geweld moet zegepralen,
 En, op gevoel en regt, de bloedtriumf behalen.
 'k Zou zelfs, vergeef die drift mijn thands getroffen jeugd,
 Niet onverschillig zien, dat gij het beeld der deugd,
 De beste, schoonste vrouw, onschuldig, zoudt doen sneven,
 En aen 't moorddadig doel der domheid overgeven! —
 Ik zal, voor haar behoud, all' wat ik kan, bestaen;
 En hij, die aen haar jeugd de wreede hand durft slaen,
 Beev' voor mijn strenge wraek! — voor mijn regtvaardig woeden! —
 Koom Palmor! help uw' vriend, een' wreedden moord verhoeden.
 Zijt wijs, o groote Vorst! —

Alonzo vertrekt.

ATALIA.
tegen Palmor, in het heengaen.

Zorg, dat die fiere held,
 't Gedoemd gezin niet redd', door middelen van geweld.

Palmor vertrekt.

DE HOOGEPRIESTER.

Wat ook zijn drift besta, ik zal die krachtloos maken,
 En 't eeuwigblinkend Licht zal voor zijn' glorie waken. —
 Verzuim geen' oogenblik.

ATALIA.

Dat zij — dat haer gellacht,
 Geducht — ontzachtlijk uur! word' voor den troon gebragt;
 Dat Cora! — welk een taek! ...

Eenige Indianen vertrekken.

Verdoolde Stervelingen,
 Wat doet u naer 't gezach — naer troon en septer dingen! —
 Hoe duur betaelt een hart die valsche majesteit,
 Dat niet zich zelf bedoelt, maer, door regtvaerdigheid,
 Voor 't heil van staet en volk blijft waken — zorgen — zwoegen!
 Hoe moordt het zijne rust — zijn schuldeloos genoeg,
 Wanneer een wreed gebod — eene al te harde wet,
 De werking van gevoel — van teederheid belet;
 Wanneer liefdadigheid, en innig mededogen,
 Verkeerd — verachtlijk zijn in ijverzuchtige oogen,
 En die teêrhartigheid — een schuldvergiffenis,
 Dit kracht' dier harde wet, naer 't schijnt, misdadig is! —

Wat

Wat is hij slegt beraên, die, tuk op 't overheeren,
 Op ijden staet belust — begerig naer 't regeren,
 Ten steilen zetel stijgt — zijn eigen rust verzackt,
 En zich een' slaef der wet, hoe onnatuurlijk, maeckt!
 Of die, door tirannij — door gouddorst, aengedreven,
 Het regt — de deugd vertrapt, en met het heil en 't leven
 Van 't volk, dat hij verdrukt, naer welgevallen, speelt,
 En in zije vuige ziel de wreedste wroeging teelt,
 Die, in den digten kring van fiere lijfstrawanten,
 Niet schroomt, haer' scherpen dolk in 't eerloos hart' te planten;
 Den zetel siddren doet — de kroon van glans berooft,
 En al 't gevoel van vreugd en stil genoegen dooft!

D E R D E T O O N E E L.

ATALIBA, DE HOOGEPRIESTER, MINDERE PRIESTERS,
 CORA, AGON, ELMIRE, MELINDE,
 TWEE KLEENE KINDEREN; VOORTS
 ZONNEMAEGDEN, EN INDIANEN.

A T A L I B A.

Wat ijselijk tooneel! — Rampzaligen, treedt nader,
 Beschouwt, in mij, voor 't laetst, uw' trouwen Vriend — uw' Vader
 Maer tevens ook den Vorst, die, van den gouden troon,
 Moet waken voor het regt — den dienst en de eer der Goôn.
 Wat heeft, misleide Maegd! uw zwakke jeugd bewogen,
 Om, voor een dwaze min — voor haer gevreesd vermogen,
 En voor haer broos genot, uw liefde — uw' eed en plicht,
 Dien gij verschuldigd waert aen 't hoogst — aen 't eeuwig Licht;

Dus, roekloos, aftefaen? — Wie durfde uw jeugd beloozen,
 En u de kloostertucht — het heiligdom, ontvoeren? —
 Wat heeft, tot uw bederf, het eerst, den grond gelegd,
 En u, en uw geslacht, aen schande en dood gehecht?

C O R A,

In dien geduchten nacht, toen zwarte donderwolken,
 Bezwangerd met den dood — toen de onderaardsche koeken,
 Het paerfche bliksemvuur uitbraekten, voor ons oog,
 En uit Pehenchas (*) kruin, de damp ten hemel vloog,
 Toen aërde — hemel — zee, verbolgen, kookten — gloeiden,
 En stroomen golvend vuur, door Quitoos dalen, vloeiden:
 Toen 't woedend stormgeweld de rotfen daevren deed,
 De donder 't hoog gewelf — de kloosterwanden, spleet,
 Het trotsche heiligdom, zijn hooggekruinte daken,
 Schudde, op zijn grondkanteel, — toen't loeijen — 't stormen — 't kraken,
 Het vuur — de grond — de lucht ons dreigde met den dood,
 Daer, in dien zielenangst, geen mensch ons bijstand bood,
 En 't bevend Priesterdom, voor 't outer neêrgebogen,
 Smeekte, in dien veegen stond, om hulp, bij 't Alvermogen,
 Of, ziddrend aen het koor — het heiligdom ontvlucht,
 Zijn ange boezemklagt deed galmen door de lucht;
 In dien geduchten nacht, ijde ik, ontroerd — verlegen —
 Met stoff' en asch' bevekt, een' fieren Redder tegen,
 Die, met mij in zijn' arm, door bliksemstralen vloog,
 En, over 't rookend puin, mij aen den dood onttoog. —

Zie

(*) Een vuurberg, aen wiens voet Quito ligt.

Zie daer mijn ongeluk en mijne misdaed tevens!

Hier knielt Cora voor Ataliba.

o Groote Zoon der Zonn', de volle bron des levens!
 Leen' de ooren aen Natuur, die edle harten treft,
 En tegen 't wreed gebod, haer luide stem verheft,
 Verzacht — verzacht de straf — 'k zal u, voor mij, niet smeeken,
 o Neen: wil, in mijn bloed, de hooge Godheid wrecken. —
 Ik heb den dood verdiend; maer koom met heilgenaê,
 Mijn ouders, en hun kroost —

*Hier rijst Cora op en vat de twee kinders bij
 de hand, en brengtze voor den troon.*

dit schreijend kroost, te staê.
 o! Spaer de onnoozelheid — spaer de onschuld toch in 't leven,
 Wat heeft zij tegen God, of menschen, ooit, misdreven?
 Voor haer — voor mijn geslacht, smee ik, bij 't open graf,
 Van uw gevoelig hart genade — ontferming af.
 Zou God, in wiens gelaet de goedheid is te lezen,
 Zoo onmeêdogend — wreed en onverbidlijk wezen,
 Dat hij, om dat mijn jeugd, die zich aen hem verbond,
 Zijn heiligdom bevleete, en zijne wetten schond,
 Ook deze onnoozele — deez' vlekkenlooze telgen,
 Wien hij het leven schonk, wreedaerdig, zou verdelgen? —
 Zou deze tranenvloed, dien hunne onnoozelheid,
 Voor de oogen van dien God — voor de uwe, o Incat schreit,
 Bij hem — bij u — bij elk, geen teedren indruk maken? —
 o God vergeef het mij! ... neen: zou ik u verzaken!

Nu mij de dood — het graf! ...

A G O N.

Gewijde Zoon der zonn^e,

Zoek niet in Coraes hart, maer in mijn drift, de bron
 Van haer — van ons bederf. — 't Is waer, zij is bezweken,
 En, door den schrik bedwelmd, van 's Hemels wet geweken;
 Maer 't staet aen God alleen, zoo vol vergiffenis,
 Of Coraes edle ziel, met regt, strasschuldig is.
 Mij voegt het, om mij zelv', als de oorzack onzer plagen,
 Bij u — bij de Oppermacht, vrijwillig, aenteklagen.
 Een blinde Godsdienstplicht heeft mijn gehoorzaam kind,
 Toen bij de Godn, en 't volk, om hare deugd, bemind,
 Verkost en toegewijd aen 't sombre kloosterleven:
 'k Zag bij die offerand, — haer zuchten — schreijen — beven;
 Maer, mijn misleide ziel, uit godsdienstijver wreed,
 Bleef ongevoelig — hard, in 't midden van haer leed.
 Mij dacht, ik wijdde haer den grooten Albehoeder.
 Heur jeugd ontvlood mijn' wil, in de armen harer moeder,
 Hier zochtze een schuilplaats voor de vaderlijke macht,
 Die haer, ondanks haer zelf, naer 't heilig outer bragt.
 'k Ontrukte haer mijn gae, die, met haer kind bewogen,
 Haer volgde tot in 't koor, met roodbekreten oogen;
 Hier heeft haer min, voor mij, hier haer gehoorzaamheid,
 Toen, naer het scheen, een deugd, haer ten verderf geleid.
 Ik heb haer jeugd vermaen; — mijn dwaesheid doet haer sterven,
 Haer, in heur' lenterijd, het lieve leven derven!

Ik zelf wijd haer den dood — een wreede ontmenschte straf;
Ik ben haer moordenaer; — ik sleep mijn kind naer 't graf! —

*Hier omhelst Agon Cora, en blijft eenige oogenblikken
weenende op haren haarens rusten.*

A T A L I E A.

Wat treffend treurtooneel! — wiens hart moet hier niet bloeden!
Wat sterfling kan zijn' ramp — zijn naedrend lot verhoeden,
Daer zelfs oprechte deugd, op deze onzalige aerd',
Daer zelfs gehoorzaamheid, de wreedste rampen baert! —
Onteerde Zonnemaegd, eer 't hoog gericht u doeme,
Eische ik, dat hier, uw mond, mij uw' verleider noeme;
Door die bekentenis wordt 's Hemels wraek verzacht,
In 't rijk der eeuwigheid — in 't graf, dat op u wacht.

C O R A.

Is 't niet genoeg, o Vorst! dat ik, vrijwillig, lijde;
Dat ik mijn braef geslacht der wreedste straffe wijde;
Dat ik het medesleep, naer de eindlooze eeuwigheid,
En over mijnen stam — verachting — schande spreid'?
Is 't niet alleen de wil van 't eeuwig Welbehagen,
Dat ik een teedre vrucht, met mij, in 't graf zal dragen? —
Eischt, boven dit, de wet — eischt de eeuwige Genad,
Dat ik, op nieuw, haer schende — op nieuw een moord bega! —
En hem, dien ik waerdeer — hem, die mijn kind het leven,
En mij zijn gantsche hart — zijn liefde, heeft gegeven,
In 't openbaer, verraed? — Begeert gij ook te zien,
De vrucht van deze min haer eng verblijf ontvlén;

Wilt gij, dat deze vrucht die wreedheid mij verwijten,
 Mijn lillend ingewand, uit angst, van een zal rijten,
 Zich scheuren uit mijn' schoot? —

DE HOOGEPRIESTER.

Gij tergt de wraek der Goðn,
 Door uw hardnekkigheid, en poogt de straf — den loon
 Van uwe gruweldaed, door snood bedrog, te ontwijken.
 Lact gij, o groote Vorst! op heden, duidlijk bliken,
 Dat nooit een vrouwetong, met schaedlijk gif besmet,
 De werking van uw vlijt, voor de eer der Goðn, belet;
 Dat nutteloos geweest, noch valsehe teederheden,
 U 't spoor van uw en plicht ooit doen bezijden treden.
 Toon, datge een rechter zijt, die, in zijn groot gemoed,
 Nooit, waer 't de wetten raekt, het mededogen voedt.
 Schoon die onwaerdige de Godheid zelfs durft tergen,
 En, voor het heilig regt, den helschen naem verbergen
 Van hem, die haer onteerde, en heur ontrouwe ziel,
 Meer dan de zultre min van 't eeuwige Licht, beviel,
 Zal echter de Oppermacht dat snood gedrocht ontdekken,
 En dit aen 's Hemels wraek ten schuldig offer strekken.
 Betracht gij slechts uw' plicht, en spreek het vonnis uit,
 Dat niets het hoog gericht, in zijne werking, sult!

ELMIRE.

o God! zoo groot — zoo goed — zoo vol van mededogen,
 Is 't dan uw wijze wil — is 't heilig in uwe oogen,
 Dat een barbaer voor u — voor uwe glorie pleit,
 En ijvert, voor uw' dienst, door snoode onmenselijkheid!

T O O N E E L S P E L

Is dit, o eeuwig Licht! uw liefderijk begeren! —
 Zondtge ons die wreedaerds toe, om ons de deugd te leeren;
 En wijst hun voorbeeld ons, op 's levens kronkelpaën,
 Den weg naar de eeuwigheid — naar 't hoogste heilgoed aen! —

D E H O O G E P R I E S T E R .

Nog eens, regtvaardig Vorst! laet ons niet langer honen;
 't Rackt de eer der groote Zonn' en die van hare zona:
 Het Godenminnend volk wacht reeds, met ongeduld,
 Dat gij die snoode straft, en 's Hemels wrack vervult,

A T A L I B A .

Rampzalig — waard geslacht! 'k zou gaerne, zelfs mijn leven,
 Zoo ik u redden kon, vrijwillig, overgeven;
 Maer daer de wer het eischt — een wet, die heilig is,
 Moet mijn gebroken hart, dat uw vergiffenis,
 Zoo gaerne had bewerkt, u 't hoog besluit doen hooren ...
 Ô Dierbaer huisgezin! uw leven is verloren,
 'k Verwijze u tot den dood! —

*Hier grijpt de Hoogepriester Cora aen, terwijl de
 andere Priesters zich naar de overige
 veroordeelden begeben.*

Maer God, die in 't gemoed,
 In dezen boezem ziet, weet, hoe mijn hart thands bloed! —
 Smaek — smaek, in de eeuwigheid, een rust, die gij moest derven,
 Op deze onzalige aerd' — bereid u, om te sterven. —

VIERDE TOONEEL.

ATALIBA, DE HOOGEPRIESTER, CORA, AGON,

ELMIRE, MELINDE, TWEE KINDEREN,

PRIESTERS, ZONNEMAEGDEN EN PALMOR.

PALMOR,

verbaesd.

Geduchte Weereldvorst, de fiere Castiljaen,
 De Redder van uw' Staer, spoort Quitoos benden aen,
 Om deze onzalige, de straf — den dood te ontvoeren. —
 Zijn welbespraekte tong wist aller ziel te ontroeren;
 Hij heeft hen overtuigd, dat dit zoo hard gebod,
 Die wreede — onmenschte straf, in 't oog van onzen God,
 Veracht — misdadig is, en 't priesterlijk vermogen,
 Hun ligtverleidbaer hart, te schandlijk, heeft bedrogen.
 De fiere jonglingschap, bekoord door zijne reën,
 Streeft, met hem aen haer hoofd, reeds, woedend, herwaerdsheen.

DE HOOGEPRIESTER.

Koomt, grijpt uwe offers aen; dat hij te spade kome,
 En 't hoog gezach 't geweld, door strenge straf, betoome.

ATALIBA.

o Hemel! sterk mijn' geest! — Uw kragt koom' mij te staël

CORA,

*zich uit de handen van den Priester rukkende,
 en voor den troon nederwerpende.*

Nog eens, hoor mijne beë — mijn jongste beë: genaë,

Ge-

Genade, o Zoon der Zonn'! voor mijn verwezen magen,
 Voor dit onschuldig kroost: Het eeuwig Welbehagen
 Wil geen onschuldig bloed: God haet die wreede leer,
 Zij schendt de menschlijkheid — bevekt des Scheppers eer.
 Wil mij der Priestren wrok — hun heeten bloeddorst wijden;
 Doe mij den wreedsten dood, voor die onnooslen lijden,
 Maer spaer hen, 't is nog tijd ...

DE HOOGE PRIESTER,
Cora, van den troon wegvoerende.

Hun vonnis is geveld.

tegen de Priesters.

Voorkomen wij den storm van 't aengehitst geweld.

C O R A,

haer moeder omhelzende.

Zie daer mijn' laetsten kusch! — den laetsten kusch, mijn Waerde!
 Den veegen kusch des doods! — Op deze onzalige aerde,
 Waerop het wreedste lot ons van elkander rukt,
 Wordt nimmer weêr mijn mond op uwen mond gedrukt! —
 Nooit zal dit zilte vocht meer langs uw' boezem vloeijen;
 Nooit zal mijn bonzend hart meer voor mijn Moeder gloeijen;
 Mijn lieve Moeder! ja; o ja; in 't aeklig graf,
 Legt zelf mijn kil gebeent' dit teêr gevoel niet af:
 En, zoo in de eeuwigheid! — maer ach wat duisterheden! ...
 Vergeef uw stervend kind all' wat gij hebt geleden,
 Voor haer — voor haer belang — all' wat gij lijden zult,
 Wanneer bloedgierigheid, aen u, haer' wrok vervult.

't Aen-

't Aenbidlijk — eeuwig Licht, wiens goddelijke stralen,
 Ik, dezen dag, voor 't laetst, aen 't hoog gewelf zag pralen,
 Verlicht' — versterk' uw ziel, alsge, in den jongsten nood,
 Bij 't woën der foltering, — zult worstlen met den dood! ...

*Hier rukt de Hoogepriester Cora van den
 boezem harer Moeder.*

o Monster, durfste een kind haer moeder nog ontrukken!
 Die 't, eer uw wrok het slagt, voor 't laetst, aen 't hart wil drukken! —

E L M I R E.

snikkende.

Mijn dierbre Cora! ach! men sleept u — welk een lot! ...
 Begeert gij — duldt gij dit — zijge ook barbaersch, o God! —

C O R A.

bij Agon komende.

Ach wil mijn zwak — mijn schuld, o Oorsprong van mijn leven!
 In de armen van den dood, die reeds mij wenkt, vergeven!
 Mijne onbezonnen min moordt u en moordt uw gaë,
 Uw jong, onschuldig kroost: — mijn Vader! ach genaë! ...
 Gij weent! — 'k heb dan, bij u, vergiffenis bekomen! —
 'k Dael nu, gerust, in 't graf — niets doet uw Cora schromen.
 God zelf zij thands uw steun — uw toeverlaet — uw troost,
 'k Ga sterven — 'k streef u voor ...

*Nu wendt Cora zich tot de twee kinderen,
 knielt er bij, en omhelste.*

Rampzelig — schuldloos kroost! —

Wat

Wat is mijn ziel, met u, en met uw lot, bewogen!
 Gij, die de zelfde borst, met Cora, hebt gezogen;
 Die onder 't zelfde hart gevoed — gedragen zijt,
 Wordt nu, om mijne schuld, zoo vroeg, den dood gewijd!
 Zoo nog, in de eeuwigheid, de geest gevoel zal dragen
 Van 't geen het vleesch hier leed, zultge u, ook daer, beklagen,
 Van 't leed, dat ik u wrocht — dat 'k u in 't graf gedrukt,
 En uwe tenoeroos heb van haer' steel gerukt.
 Onnooslen! ach gij schreit! maer uwe stomme tranen,
 Die, tot in 't steenen hart, den weg zich kunnen banen,
 Doen niets op 't wreed gemoed van eenen huichelaer,
 Zij vloeijen, vruchtloos weg, voor 't oog van dien barbaer.
 Koomt, laten wij, voor 't laetst, mijn dierbren, zamen weenen;
 Dat onze tranen zich, voor 't laetst, nog eens vereenen. —
 Vergeeft mij mijne schuld; — dat uwe onnoozelheid,
 Bij de eeuwige Genaê, voor uwe Zuster pleit'. —

tegen Melinde.

Vaerwel, o halsvriendin! ik worde uw liefde ontogen;
 Niet meer zal uwe hand mijn heete tranen droogen,
 Ik stort niet meer mijn leed, in uwen boezem, uit,
 Daer de allerwreedste dood — het graf, mijn klagten sluit!
 Dat de Almacht u haer gunst en haer genade toone,
 En, uwe min voor mij, met hare liefde loone. —
 Denk — denk aan uw vriendin, zoo vaak, door u, beweend,
 En wijd, somtijds, één traan aan haer verdord gebeend,
 Aan mijne onzalige asche — aan die van mijne magen,
 Die gij uw vriendlijk hart, naest mij, hadt opgedragen.

Sta nu getrouw mij bij. — Koom, leid mij naef het graf;
 't Is nu het Ijdensuur! ...

naer Elmire terugziende.

o Groote God! ...

V I J F D E T O O N E E L.

ATALIBÁ, DE HOOGEPRIESTER, CORÁ,
 AGON, ELMIRE, MELINDE, TWEE KIN-
 DEREN, PALMOR, ALONZO, PRIESTERS,
 ZONNEMAEGDEN EN INDIANEN.

ALONZO,

*met een' dolk in de hand, den Hoogepriester,
 die Cora vast heeft, terugstootende.*

Laet af;

Laet af, of deze dolk zal een' ontmenschten straffen,
 En, op eene andre wijze, uw Goden-wraek verschaffen. —

DE HOOGEPRIESTER.

Durft gij een' dienaer Gods, die, naef het wijs bevel
 Der Almacht, hier haer wet ...

ALONZO.

Ja, dienaers van de hel;
 Beschermers van haer wet, uit addren voortgesproten;
 Bedriegers — huichelaers — barbaersche vloekgenoten
 Dier hijdraes, die, in schijn' van God ten dienst te staen,
 Den Spanjaerd, hier, de hand aen 't schuldloos bloed doen slaen;

Dier

Dier dienaers, die, alom, door all' de weereldstreken,
 Het vuur van twist en haet, in 's Hemels name, ontfeken,
 En meest de bronnen zijn van 't grievende ongeval,
 Dat hier den sterfling drukt, en eeuwig drukken zal,
 Zoo lang die huichelaers hun snoode rollen spelen,
 En, in hun slangenhart, het zaed der driestheid telen.

tegen Cora, met wie hij naer den troon gaet.

Mijn dierbre Cora! koom — koom naedren wij den troon. —

tegen Ataliba.

Beminnelijke Vorst! — gewijde Zonnezoon!

C O R A.

Alonso! ach wat zal! ...

A L O N Z O.

Thands kan ik u ontdekken,
 Wie deze lieve maegd wist in 't verderf te trekken;
 Wie haer geschonden heeft.

A T A L I B A.

Is dit Gedrocht bekend?

Dank zij het eeuwig Licht! — zeg mij, wie is 't? —

A L O N Z O.

Ik ben 't!

o God! —

A T A L I B A.

A L O N Z O.

Ja, ik alleen ben de oorzaak van haer lijden,
 En eischt uw Godheid bloed, dan moet gij 't mijne wijden!

H

C O -

C O R A.

Helaets! 'k heb dan vergeefs, o Dierbre mijner ziel!
Gezorgd, dat uwe jeugd niet in den afgrond viel.

A T A L I B A.

U, die een vreemdling zijt, kan niemand onze wetten,
Ten regel van geloof, of van betrachtig' zetten;
En 't geen, in ons geval, boos en straffchuldig is,
Is slechts, bij u, een zwak: gij hebt vergiffenis,
Zoo gij, niet door geweld — door list, of eerloos pogen,
Een misbruik hebt gemaekt van Coraes zwak vermogen.

C O R A.

Neen: een betoovering, zoo zoet als rijk in kracht,
Heeft mij aen hem gewijd. — mij in zijn' arm gebragt. —

A T A L I B A.

Dus spreekt u Cora vrij! —

A L O N Z O.

Kan ik onschuldig wezen,
Daer uit mijn min, voor haer, heur onheil is gerezen,
Daer ik haer heil — haer eer — haer blanke deugd besmet,
En 't graf gedolven heb, voor haer' onnooslen tred?
Dien grafkuil, die reeds gaept, om Cora intezwelgen!
Waerin het bijgeloof, die schoone vrouw verdelgen —
Haer, levend, domplen wil! de houtmijt gloeit mij aen;
In deez' ontstoken gloed moet haer geslacht vergaen,
En ik, die de oorzaak ben van zoo veel ramp en lijden,
Ik zou onschuldig zijn! — De vriendschap doet u strijden,

Voer

Voor mij — voor mijn behoud: — uw hart, dat mij bemint,
 Spreektme, om die liefde, vrij — is, voor mijn misdaed, blind,
 Zoo liefde een misdaed is! — 'k Zal u niet overleven,
 Onschuldig huisgezin! — zoo u 't geweld doe sneven;
 Zoo 't bijgeloof zich wreke op uwen edlen flam,
 Dan streeve ik u vooruit, en werp mij in de vlam:
 Daer wordt, dit stael, gewet om Quitoos onderzaten,
 Te redden uit den klauw van Spanjes onverlaten,
 Dit stael, dat ik, voor u, had uit de scheê gerukt,
 Voor u, ó groote Vorst! mij in de borst gedrukt, —
 Vooraf nog eens gehoor. — 'k Zag Cora, en hare oogen —
 Haer schoon — haer leest — haer zwier had goddelijk vermogen
 Op mijn gevoelig hart; — haer kwijnend teêr gezicht,
 Heeft een onbluschbre vlam, in mijne borst, gesticht.
 'k Eerbiedigde, nogthands, hare orde en kloostereeden,
 En niet, dan in dien nacht, zoo rijk in ijslijkheden,
 Toen de onvermijdbre dood door deze dalen vloog,
 Was 't, dat ik haer den gloed van 't bliksemvuur onttoog,
 En, in Capanaes dal ...

C O R A.

Neen: neen: mijn wuste zinnen,
 Bestonden, Zoon der Zonne! Alonzo 't eerst te minnen;
 'k Zag hem, in 't heilig koor, toen ik 't gewijde brood,
 Voor hij naer Cusco toog, u, vol ontroering', bood.
 Een straal uit zijn gezicht wist mijne ziel te ontfeken,
 En, in mijn prille borst, een heimlijk vuur te kweeken.
 Dat mij geheel verteerde, en, waer ik mij bevond,
 Mijne, eertijds kalme, rust, deed kwijnen en verslond. —

Ik zegt, helaes vergeefsch! die kalmte weêr te vinden,
 Door mij aen 's Hemels dienst, met enger band, te binden.
 Dan ach 't was vruchteloos! — 'k vond, bij zijn droef gemis,
 Zelfs in het beeld der Zonn', zijn dierbre beeldtenis! —
 'k Werd koud — gevoelloos zelfs voor 't eeuwigblinkend Wezen,
 Als ik, in zijnen glans, Alonzo, niet kon lezen;
 En all' wat mij omving, in 't uitgebreid Heefal,
 Was, zonder hem, voor mij, een ijdel — ledig dal!

DE HOOGEPRIESTER.

Wat toch behoeft men meer, om hier zich streng te toonen,
 En zulk een teregend kwaed, naer eisch der wet, te loonen?

ALONZO.

Nog veel, in 't heilig oog van menschenmin en regt,
 Mijn dierbre minnares, o Vorst! heeft u gezegd,
 Dat zij bezweken is voor 't lieflijk minvermogen;
 Maer ach! wie blijft de kracht dier neiging' toch ontogen? —
 Wie is 'er, die nog pleit voor zulk een vreemde wet,
 Die 't zoet gevoel der minne, in 't jeugdig hart, belet! —

*Hier wekt Alonzo den sluizer, die, Cora, voor een
 gedeelte bedekte, van haer gezicht en boezem,
 en verscheurt denzelven.*

Laet dit schijnheiligen ten schandlijk dekkleed strokken,
 Het kan 't natuurlijk schoon — de deugd niet dan bevlecken.
 Wie toch, Ataliba! — zeg mij — wie is in staet,
 Om zooveel schitterend schoon — dit goddelijk gelaet,
 Te zien, en niet ontroerd, en door gevoel bestreden,
 Te aanbidden. — Bood uw God zoo vele aanvalligheden,

Dit heerlijk evenbeeld van zijne schoonheid aen,
 Om die, met haer, zoo vroeg, in 't graf te doen vergaen? —
 Nog eens, gij hebt uw woord — het vorstlijk woord, gegeven;
 Dat gij, mijn, dienst ten loon, wat mij ook mogt weêrstreven,
 Een maagd, die mij bekoorde en aen mijn min getrouw;
 Zoo ik haer hart bezat, ter egaê geven zou. —
 'k Beroep mij op dit woord. —

tegen Cora.

Zeg nu, o bloem der Schoonen!
 Kunt gij mij uwe min, uw wederliefde toonen?

C O R A.

Alonzo! welk een vraag!! —

A T A L I B A.

't Is zoo; maer als de wet,
 Het heilig — 't vorstlijk woord, in zijn gevolg, belet! ...

A L O N Z O.

Is 't een ontaerd gebod, vervreemd van mededogen,
 Dan breekt een liefdrijk Vorst, door zijn erkend vermogen;
 Die redenlooze wet — verzacht een wreede straf,
 Of staet, een' dwingeland, den stellen zetel af. —
 't Is beter, welgemoed, den glorietroon te derven,
 Dan, met de kroon op 't hoofd, en rouw in 't hart te sterven;
 't Is beter, 't hoog gezach — den scepter afstaen,
 Dan de onbezonnen hand aen 't schuldloos bloed te slaen.

ATALIBA.

O Hemel! welk een proef! — kende ik uw hoog begeren! —

ALONZO.

Dit kuntge, onloochebaer, uit al de liefde leeren,
 Waermeê zijn minlijk oog u, zegenrijk, bestraelt.

ATALIBA,

na een' oogenblik bedenkens.

Bekwame — jonge held! uw rede zegepraelt! —

Ik voel — 'k erken haer kracht — 'k zal haer gehoor verleenen,
 Wat ook 't gevolg moog'zijn. — Koomt, Dierbren, staekt het weenen;
 'k Herroep mijn streng bevel, voor God — voor deze schaer,
 Dat eene nieuwe wet! ...

DE HOOGEPRIESTER.

Zal dan ...

ALONZO.

Zwijg Huichelaer!

DE HOOGEPRIESTER.

O Goden! Goden, wrack! —

tegen Ataliba.

Durft gij die wet verbreken! —

tegen de Priesters.

Koomt, laten wij dien hoon, en de eer der Godheid wreeken.
 Dat 's Hemels bliksemvuur dit heilloos rot verteer';
 Zijn vloek dale op de kruin van deze schendren neêr!

In 't kort blijk', tot hun straf, hoeveel ons geestlijk pogen,
En 't priesterlijk gezach, op 't weiflend volk, vermogen! —

Zij vertrekken.

Z E S D E T O O N E E L.

A T A L I B A , C O R A , A G O N , E L M I R E , M E L I N D E ,
T W E E K I N D E R E N , P A L M O R , A L O N Z O ,
Z O N N E M A E G D E N E N I N D I A N E N .

A L O N Z O .

'k **H**eb reeds hun oog verlicht — uw invloed kooft te spaë,
En schoon hun wrange wrok, beminde Ataliba,
Wist u en uwen staet, een poos, de rust te ontrooven,
En, in 't gewijde koor, het outervuur te dooven:
Zoo zelfs dit kapitoel — de zonnentempel viel,
Geen nood! sticht dan uw' God een' tempel in uw ziel. —
De dankbre wierookgeur van reine hartaltaren,
Schoon zonder kerkgebaer, ten hemel opgevaren,
Behagen meer aen God dan weitsche plechtigheid,
Of wen een huichelaer voor de eer der Godheid pleit.

hij omhelst Cora.

Mijn Dierbre! welk een heil, nu de angst, die ons doorgriefde,
Verwisfeld wordt voor 't zoet — voor 't vrij genot der liefde,
Nuze onzen wensch belonkt — nuze onze hoop bestraelt,
En op het Bijgeloof volkomen zegepraelt!

E I N D E .

A 2029842

Bij de Drukkers dezes is van de pers gekomen:

Z A Ï R E,

T R E U R S P E L,

D O O R

J A N V E R V E E R,

met eenen gegraveerden tijtel, op dezelfde
wijze als dit stuk gedrukt.

Als mede:

D E

GOUDLAKENSCH E S C H O E N E N ,

B O E R T I G B L Y S P E L .

